
EBA/GL/2014/13

19 grudnia 2014 r.

Wytyczne

dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej

Spis treści

Spis treści	2
Wykaz rysunków i tabel	5
Wytyczne EUNB dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej	1
Status Wytycznych	1
Wymogi w zakresie sprawozdawczości.....	1
Tytuł 1. Przedmiot, definicje i poziom zastosowania	2
1.1 Przedmiot	2
1.2 Definicje.....	2
1.3 Poziom stosowania.....	5
Tytuł 2. Wspólny SREP	6
2.1 Przegląd ram wspólnego SREP	6
2.2 Punktacja w ramach SREP	11
2.3 Rozwiązania organizacyjne.....	13
2.4 Proporcjonalność i zaangażowanie nadzorcze.....	13
Tytuł 3. Monitorowanie kluczowych wskaźników	19
Tytuł 4. Analiza modelu biznesowego	21
4.1 Względy ogólne	21
4.2 Wstępna ocena.....	22
4.3 Określenie obszarów szczególnego zainteresowania analizy modelu biznesowego	23
4.4 Ocena otoczenia biznesowego.....	24
4.5 Analiza bieżącego modelu biznesowego.....	25
4.6 Analiza strategii i planów finansowych	27
4.7 Ocena rentowności modelu biznesowego	27
4.8 Ocena realności strategii instytucji	28
4.9 Identyfikacja głównych zagrożeń	29
4.10 Podsumowanie ustaleń i punktacja	29
Tytuł 5. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji	33

5.1 Względy ogólne	33
5.2 Ogólne ramy zarządzania wewnętrznego	34
5.3 Kultura korporacyjna i kultura ryzyka	34
5.4 Struktura i funkcjonowanie organu zarządzającego	35
5.5 Polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń.....	36
5.6 Ramy zarządzania ryzykiem.....	37
5.7 Ramy kontroli wewnętrznej	41
5.8 Systemy informacyjne i ciągłość działania	42
5.9 Planowanie naprawy	43
5.10 Stosowanie na poziomie skonsolidowanym i konsekwencje dla podmiotów grupy	43
5.11 Podsumowanie ustaleń i punktacja	44
Tytuł 6. Ocena ryzyk obciążających kapitał	49
6.1 Względy ogólne	49
6.2 Ocena ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta	52
6.3 Ocena ryzyka rynkowego	71
6.4 Ocena ryzyka operacyjnego	84
6.5 Ocena ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego.....	102
Tytuł 7. Ocena kapitału SREP.....	113
7.1 Względy ogólne	113
7.2 Ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych	114
7.3 Uzgodnienie z wymogami w zakresie bufora kapitałowego i wymogami makroostrożnościowymi	118
7.4 Ustalanie TSCR.....	118
7.5 Wyrażenie wymogów w zakresie funduszy własnych.....	119
7.6 Ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej.....	121
7.7 Spełnienie wymagań w cyklu koniunkturalnym.....	121
7.8 Podsumowanie ustaleń i punktacja	126
Tytuł 8. Ocena ryzyka płynności i finansowania	130
8.1 Względy ogólne	130
8.2 Ocena ryzyka płynności	132
8.3 Ocena nieodłącznego ryzyka finansowania	137

8.4 Ocena zarządzania ryzykiem płynności i finansowania	140
8.5 Podsumowanie ustaleń i punktacja	151
Tytuł 9. Ocena płynności SREP	155
9.1 Czynniki ogólne	155
9.2 Ogólna ocena płynności	155
9.3 Stwierdzenie potrzeby wprowadzenia szczególnych wymogów w zakresie płynności	157
9.4 Ustalenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności	157
9.5 Określenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności	163
9.6 Podsumowanie ustaleń i punktacja	165
Tytuł 10. Ogólna ocena SREP i zastosowanie środków nadzorczych	168
10.1 Względy ogólne	168
10.2 Ogólna ocena SREP	169
10.3 Stosowanie środków w zakresie kapitału	172
10.4 Stosowanie środków w zakresie płynności	172
10.5 Stosowanie innych środków nadzorczych	173
10.6 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami wczesnej interwencji	181
10.7 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami makroostrożnościowymi	182
Tytuł 11. Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych	183
11.1 Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych	183
11.2 Ocena kapitału SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji	185
11.3 Ocena płynności SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji ..	186
11.4 Stosowanie innych środków nadzorczych	186
Tytuł 12. Postanowienia końcowe i wdrożenie	188
Załączniki	190
Załącznik 1. Ryzyko operacyjne, przykłady związku pomiędzy stratami a czynnikami ryzyka	190
Załącznik 2. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji	191
Załącznik 3. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące ryzyk dla kapitału .	192
Załącznik 4. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące ryzyk płynności i finansowania	194

Wykaz rysunków i tabel

Rysunek 1. Przegląd ram wspólnego SREP	7
Rysunek 2. Przebieg oceny ryzyk dla kapitału;	51
Rysunek 3. Kolejność wymogów w zakresie funduszy własnych	123
Rysunek 4. Przykład zmian stanu zasobów kapitałowych (CET1) w cyklu koniunkturalnym i naruszenia TSCR	125
Rysunek 5. Przykład zmian stanu zasobów kapitałowych (CET1) w cyklu koniunkturalnym i naruszenia TSCR	126
Rysunek 6. Elementy oceny ryzyka płynności i finansowania	131
Rysunek 7. Przykład wyznaczenia szczególnego ilościowego wymogu w zakresie płynności	162
Rysunek 8. Przykład wyznaczenia szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności	162
Tabela 1. Stosowanie SREP w odniesieniu do różnych kategorii instytucji	16
Tabela 2. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji modelu biznesowego i strategii ..	29
Tabela 3. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji	44
Tabela 4. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka kredytowego i kontrahenta	Error! Bookmark not defined.
Tabela 5. Względy istotne z perspektywy nadzorczej przy decydowaniu o punktacji ryzyka rynkowego	Error! Bookmark not defined.
Tabela 6. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka operacyjnego	99
Tabela 7. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji IRRBB	111
Tabela 8. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji adekwatności kapitałowej	127
Tabela 9. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka płynności	152
Tabela 10. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka finansowania	153
Tabela 11. Przykład wskaźnika referencyjnego używanego do kwantyfikacji płynności	161
Tabela 12. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji adekwatności płynności	165
Tabela 13. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ogólnej oceny SREP	170

Wytyczne EUNB dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej

Status Wytycznych

Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na podstawie art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmieniającego decyzję nr 716/2009/WE oraz uchylającego decyzję Komisji 2009/78/WE („rozporządzenie w sprawie EUNB”). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy i instytucje finansowe dokładają wszelkich starań, aby zastosować się do wytycznych.

Wytyczne określają stanowisko EUNB w sprawie właściwych praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego lub sposobu, w jaki należy zastosować prawo unijne w danym obszarze. Zgodnie z powyższym EUNB oczekuje, iż wytyczne będą przestrzegane przez wszystkie właściwe organy i instytucje finansowe, do których są skierowane. Właściwe organy, wobec których wytyczne mają zastosowanie, powinny ich przestrzegać poprzez odpowiednie włączenie ich do swoich praktyk nadzorczych (np. poprzez zmianę swoich ram prawnych lub procesów w zakresie nadzoru), w tym także w przypadku, gdy wytyczne skierowane są głównie do instytucji finansowych.

Wymogi w zakresie sprawozdawczości

Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB każdy właściwy organ ma obowiązek powiadomić EUNB do dnia 20 lutego 2015 r., czy stosuje się lub zamierza stosować się do niniejszych wytycznych, a w przypadku, gdy nie stosuje się lub nie zamierza stosować się do wytycznych, musi przekazać Urzędowi stosowne uzasadnienie. W przypadku nieprzekazania Urzędowi powiadomienia w wyznaczonym terminie Urząd przyjmuje, że dany właściwy organ nie stosuje się do wytycznych. Powiadomienia należy przysyłać za pomocą formularza znajdującego się na końcu niniejszego dokumentu na adres compliance@eba.europa.eu z dopiskiem „EBA/GL/2014/13”. Powiadomienia powinny składać osoby posiadające odpowiednie uprawnienia do zgłaszania zgodności w imieniu swojego właściwego organu.

Powiadomienia zostaną opublikowane na stronie internetowej EUNB zgodnie z art. 16 ust. 3.

Tytuł 1. Przedmiot, definicje i poziom zastosowania

1.1 Przedmiot

1. Niniejsze wytyczne określają wspólne procedury i metody w zakresie funkcjonowania procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP), o których mowa w art. 97 i 107 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE, w tym procedury i metody w zakresie oceny organizacji oraz traktowania ryzyk, o których mowa w art. 76 to 87 dyrektywy, a także procesów i działań podejmowanych w związku z art. 98, 100, 101, 102, 104, 105 i art. 107 ust. 1 lit. b) dyrektywy.
2. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów, o których mowa w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUNB.

1.2 Definicje

3. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

„Wymogi w zakresie bufora kapitałowego” oznaczają wymogi w zakresie funduszy własnych określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/16/UE.

„Ryzyko prowadzenia działalności” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko strat, jakie może ponieść dana instytucja w wyniku niewłaściwego świadczenia usług finansowych, w tym umyślnego uchybienia lub zaniedbania.

„Zdolność do kompensacji niedoborów” oznacza zdolność instytucji do utrzymywania nadwyżki płynności lub posiadania dostępu do źródeł płynności w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym na wypadek realizacji scenariuszy warunków skrajnych.

„Ryzyko spreadu kredytowego” oznacza ryzyko wynikające ze zmian wartości rynkowej dłużnych instrumentów finansowych w wyniku wahań ich spreadu kredytowego.

„Ryzyko finansowania” oznacza **ryzyko wystąpienia** zagrożenia niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

„Kredyty udzielane w walutach obcych” oznaczają kredyty udzielane kredytobiorcom, niezależnie od formy prawnej instrumentu kredytowego (np. obejmującego odroczone spłaty lub podobne świadczenia finansowe), w innych walutach niż środek płatniczy kraju siedziby kredytobiorcy.

„Ryzyko kredytowania w walutach obcych” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów banku związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym.

„Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (internal capital adequacy assessment process, ICAAP)” oznacza proces identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania kapitału wewnętrznego stosowany przez instytucję zgodnie w art. 73 dyrektywy 2013/36/UE.

„Proces oceny adekwatności zasobów płynności (internal liquidity adequacy assessment process – ILAAP))” oznacza proces identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania płynności stosowany przez instytucję zgodnie w art. 86 dyrektywy 2013/36/UE.

„Kategoria instytucji” oznacza wskaźnik znaczenia systemowego przypisywany instytucji na podstawie jej wielkości oraz złożoności i zakresu działalności.

„Ryzyko stopy procentowej” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski i fundusze własne instytucji w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych.

„Płynność śróddzienna” zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu..

„Ryzyko płynności śróddziennej” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.

„Ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko strat w związku z nieodpowiednością lub awarią sprzętu i oprogramowania infrastruktury technicznej, mogącymi zagrozić dostępności, integralności, i bezpieczeństwu tej infrastruktury i danych.

„Wymóg makroostrożnościowy” lub „środek makroostrożnościowy” oznacza wymóg lub środek wprowadzony przez właściwy lub wyznaczony organ w celu przeciwdziałania ryzyku makroostrożnościowemu lub systemowemu.

„Istotna waluta” oznacza walutę, w której instytucja posiada znaczące pozycje bilansowe lub pozabilansowe.

„Całkowity wymóg kapitałowy” (overall capital requirement, OCR) oznacza sumę całkowitego wymogu kapitałowego SREP (total SREP capital requirement, TSCR), wymogów w zakresie bufora kapitałowego i wymogów makroostrożnościowych, wyrażonych w postaci wymogów w zakresie funduszy własnych.

„Ogólna ocena SREP” oznacza aktualną ocenę ogólnej zdolności danej instytucji do efektywnego działania dokonaną na podstawie oceny elementów SREP.

„Punktacja ogólna oceny SREP” oznacza całkowite ryzyko wyrażone numerycznym wskaźnikiem, na jakie narażona jest instytucja w kontekście jej zdolności do efektywnego działania, określony w wyniku ogólnej oceny SREP.

„Ryzyko utraty reputacji” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski, fundusze własne lub płynność instytucji w wyniku utraty reputacji przez instytucję.

„Apetyt na ryzyko” oznacza łączny poziom i rodzaje ryzyka, jakie dana instytucja jest skłonna podejmować w ramach swojej zdolności do podejmowania ryzyka, zgodnie ze swoim modelem działalności, w celu realizacji swoich celów strategicznych.

„Ryzyka obciążające kapitał” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na fundusze własne instytucji w najbliższych 12 miesiącach. Obejmują one, między innymi, ryzyka określone w art. 79-87 dyrektywy 2013/36/UE.

„Ryzyka płynności i finansowania” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na płynność instytucji w różnych horyzontach czasowych.

„Element SREP” oznacza jeden z następujących elementów: analiza modelu biznesowego, ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych w całej instytucji, ocena ryzyk obciążających kapitał, ocena kapitału SREP, ocena ryzyka płynności i finansowania lub ocena płynności SREP.

„Strukturalne ryzyka walutowe” oznaczają ryzyko związane z posiadaniem kapitałem zaangażowanym w zagranicznych oddziałach i jednostkach zależnych w innej walucie niż waluta sprawozdawcza jednostki dominującej.

„Nadzorcze wskaźniki referencyjne” (benchmarki) oznaczają związane z ryzykiem narzędzia ilościowe opracowane przez właściwy organ w celu szacowania funduszy własnych wymaganych na pokrycie ryzyk lub elementów ryzyk nieuwzględnionych w rozporządzeniu 2013/575/UE.

„Okres przetrwania” oznacza okres, przez jaki instytucja będzie w stanie kontynuować działalność w przypadku zaistnienia warunków skrajnych i nadal wywiązywać się ze swoich zobowiązań płatniczych.

„Łączna kwota ekspozycji na ryzyko” (total risk exposure amount, TREA) oznacza całkowitą kwotę ekspozycji na ryzyko, o której mowa w art. 92 rozporządzenia 2013/575/UE.

„Całkowity wymóg kapitałowy SREP” oznacza sumę wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 rozporządzenia (UE) 575/2013 oraz dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych zgodnie z kryteriami zawartymi w niniejszych wytycznych.

„Kredytobiorcy niezabezpieczeni” oznaczają kredytobiorców detalicznych i będących MŚP nieposiadających zabezpieczenia naturalnego lub finansowego, którzy są narażeni na niedopasowanie walutowe między walutą kredytu a walutą zabezpieczenia; zabezpieczenie naturalne występuje w szczególności wówczas, gdy kredytobiorcy otrzymują dochód w walucie obcej (np. przekazy pieniężne z zagranicy/przychody z eksportu), podczas gdy zabezpieczenie finansowe wymaga z reguły zawarcia umowy z instytucją finansową.

1.3 Poziom stosowania

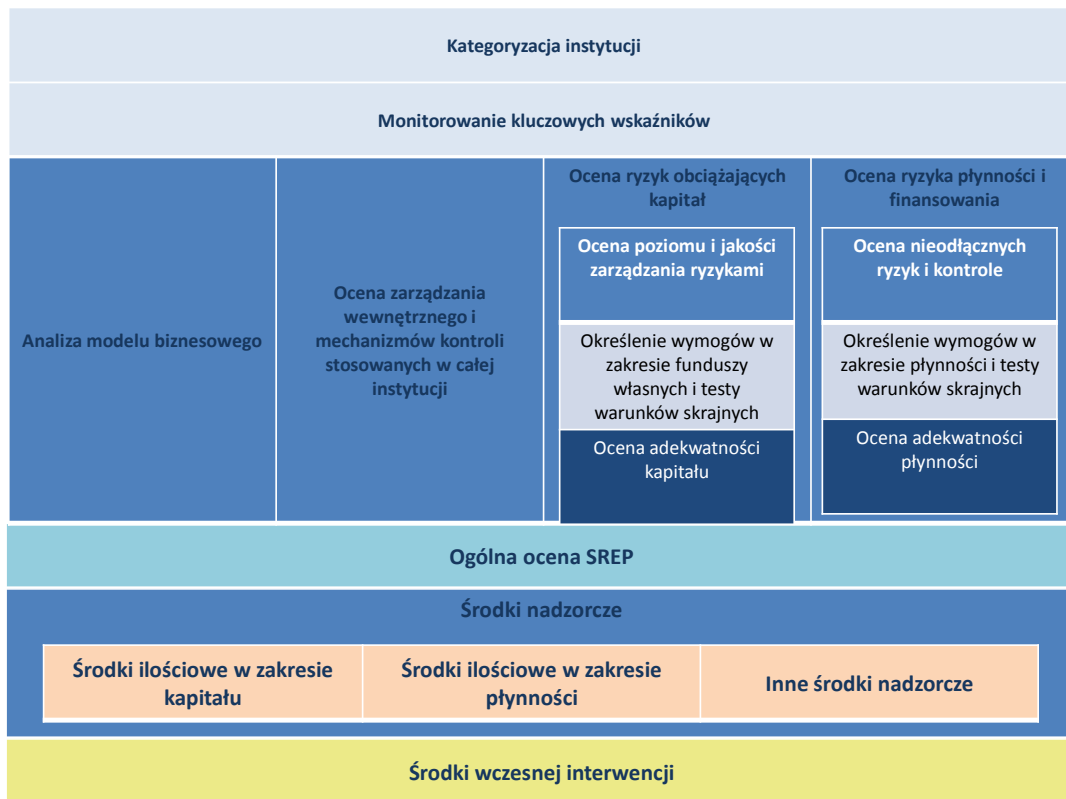
4. Właściwe organy powinny stosować niniejsze wytyczne na poziomie stosowania określonym w art. 110 dyrektywy 2013/36/UE z zastrzeżeniem wymogów i zwolnień określonych w art. 108 i art. 109 dyrektywy 2013/36/UE.
5. W przypadku przedsiębiorstw i jednostek zależnych objętych konsolidacją właściwe organy powinny dostosować intensywność i poziom szczegółowości swojej oceny, tak by odpowiadały one poziomowi stosowania określonemu zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) 575/2013 określonymi w części pierwszej, tytuł II tego rozporządzenia, zwłaszcza z uwzględnieniem zwolnień stosowanych na podstawie art. 7, 10 i 15 rozporządzenia (UE) 575/2013 i art. 21 dyrektywy 2013/36/UE.
6. W przypadku gdy dana instytucja posiada jednostkę zależną w tym samym państwie członkowskim, lecz nie podlega odstępstwom określonym w części pierwszej rozporządzenia (UE) 575/2013, w celu oceny adekwatności kapitału i płynności można stosować metodę proporcjonalną, skupiając się przy tym na ocenie alokacji kapitału i płynności pomiędzy wszystkie podmioty i na potencjalnych przeszkodach utrudniających przenoszenie kapitału lub płynności w ramach grupy.
7. W przypadku grup transgranicznych wymogi proceduralne powinny być stosowane w sposób skoordynowany w ramach kolegiów organów nadzoru powołanych na mocy art. 116 lub 51 dyrektywy 2013/36/UE. W tytule 11 zawarto szczegółowe informacje dotyczące stosowania niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup transgranicznych i ich jednostek.
8. W przypadku gdy dana instytucja ustanowiła podgrupę płynnościową zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) 575/2013, właściwe organy powinny dokonywać oceny ich ryzyk płynności i finansowania oraz zastosować środki nadzorcze w odniesieniu do jednostek należących do takiej podgrupy na poziomie podgrupy płynnościowej.

Tytuł 2. Wspólny SREP

2.1 Przegląd ram wspólnego SREP

9. Właściwe organy powinny dopilnować, by SREP danej instytucji obejmował następujące elementy przedstawione poniżej na rysunku 1:
 - a. kategoryzacja instytucji i jej okresowy przegląd;
 - b. monitorowanie kluczowych wskaźników;
 - c. analiza modelu biznesowego;
 - d. ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji;
 - e. ocena ryzyk obciążających kapitał;
 - f. ocena ryzyka płynności;
 - g. ocena adekwatności funduszy własnych instytucji;
 - h. ocena adekwatności zasobów płynności instytucji;
 - i. ogólna ocena SREP; oraz
 - j. środki nadzorcze (oraz środki wczesnej interwencji, jeżeli są niezbędne).

Rysunek 1. Przegląd ram wspólnego SREP

2.1.1 Kategoryzacja instytucji

10. Właściwe organy powinny zaklasyfikować wszystkie instytucje podlegające ich nadzorowi do poniższych kategorii, w zależności od wielkości, struktury i organizacji wewnętrznej instytucji, jak również charakteru, zakresu i złożoności jej działalności.

- ▶ Kategoria 1 – instytucje, o których mowa w art. 131 dyrektywy 2013/36/UE (globalne instytucje o znaczeniu systemowym) i inne instytucje o znaczeniu systemowym oraz, w stosownych przypadkach, inne instytucje określone przez właściwe organy na podstawie oceny wielkości i organizacji wewnętrznej instytucji, jak również charakteru, zakresu i złożoności jej działalności.
- ▶ Kategoria 2 – instytucje średnie bądź duże niezaliczone do kategorii 1 prowadzące działalność w kraju lub działalność transgraniczną mającą istotne znaczenie, prowadzące działalność w zakresie kilku linii biznesowych, w tym działalność pozabankową i oferujące kredyty oraz produkty finansowe klientom detalicznym i korporacyjnym. Wyspecjalizowane instytucje bez istotnego znaczenia systemowego posiadające znaczący udział rynkowy w zakresie swoich linii

biznesowych lub w ramach systemów płatniczych bądź regulowanych rynków finansowych.

- ▶ Kategoria 3 – małe lub średnie instytucje, które nie kwalifikują się do kategorii 1 lub 2, prowadzące działalność krajową lub działalność transgraniczną niemającą istotnego znaczenia i prowadzące działalność w zakresie ograniczonej liczby linii biznesowych, oferując głównie produkty kredytowe klientom detalicznym i korporacyjnym przy ograniczonej ofercie produktów finansowych. Wyspecjalizowane instytucje posiadające mniej istotny udział w rynku w zakresie swoich linii biznesowych lub w ramach systemów płatniczych bądź regulowanych rynków finansowych.
- ▶ Kategoria 4 – wszystkie pozostałe małe instytucje krajowe o niezłożonym charakterze nieprzypisane do kategorii 1–3 (np. prowadzące ograniczoną działalność i nieposiadające istotnego udziału rynkowego w zakresie swoich linii biznesowych).

11. Kategoryzacja powinna odzwierciedlać ocenę ryzyka systemowego stwarzanego przez instytucje dla systemu finansowego. Przy tym powinna być używana przez właściwe organy jako podstawa stosowania zasady proporcjonalności, o której mowa w sekcji 2.4, a nie jako metoda oceny jakości instytucji.
12. Przypisując instytucje do poszczególnych kategorii, właściwe organy powinny opierać się na danych uzyskanych w ramach sprawozdawczości nadzorczej i informacjach pochodzących ze wstępnej analizy modelu biznesowego (zob. sekcja 4.2). Kategoryzacja powinna być poddawana okresowemu przeglądowi lub w przypadku zaistnienia istotnego zdarzenia, takiego jak zbycie dużej części przedsiębiorstwa, przejęcie, istotne działanie strategiczne itp.

2.1.2 Bieżąca ocena ryzyka

13. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać ryzyka, na jakie narażone jest lub może być instytucja, za pomocą takich działań jak:
 - a. monitorowanie kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3;
 - b. analiza modelu biznesowego, zgodnie z tytułem 4;
 - c. ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, zgodnie z tytułem 5;
 - d. ocena ryzyk obciążających kapitał, zgodnie z tytułem 6; oraz
 - e. ocena ryzyk płynności i finansowania, zgodnie z tytułem 8.

14. Oceny powinny być przeprowadzane z zachowaniem kryteriów proporcjonalności określonych w sekcji 2.4. Oceny powinny być poddawane przeglądowi w przypadku pojawienia się nowych informacji.
15. Właściwe organy powinny dopilnować, by wyżej określone oceny:
 - a. były jasno udokumentowane za pomocą podsumowania ustaleń;
 - b. były wyrażone w postaci punktacji przypisywanej zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi zawartymi w odpowiednim tytule niniejszych wytycznych poświęconym danemu elementowi;
 - c. były pomocne w ocenie innych elementów lub skłaniały do szczegółowego zbadania niespójności między ocenami tych elementów;
 - d. stanowiły część ogólnej oceny i punktacji SREP; oraz
 - e. skutkowały, w stosownych przypadkach, wprowadzeniem środków nadzorczych i służyły jako podstawa podejmowania decyzji co do zakresu tych środków.

2.1.3 Okresowa ocena adekwatności kapitałowej i płynności

16. Właściwe organy powinny przeprowadzać okresowy przegląd adekwatności funduszy własnych i płynności danej instytucji w celu zapewnienia prawidłowego pokrycia ryzyk, na jakie narażona jest lub może być instytucja, z wykorzystaniem następujących ocen:
 - a. oceny kapitału w ramach SREP, zgodnie z tytułem 7; oraz
 - b. oceny płynności w ramach SREP, zgodnie z tytułem 9.
17. Oceny okresowe powinny być przeprowadzane z częstotliwością raz na 12 miesięcy do 3 lat, z uwzględnieniem kryteriów proporcjonalności określonych w sekcji 2.4. Właściwe organy mogą przeprowadzać oceny częściowej. Właściwe organy powinny dokonywać przeglądu oceny w świetle istotnych nowych ustaleń poczynionych w ramach oceny ryzyka SREP, o ile stwierdzą, że ustalenia te mogą mieć istotny wpływ na fundusze własne lub zasoby płynności instytucji.
18. Właściwe organy powinny dopilnować, by ustalenia ocen:
 - a. były jasno udokumentowane za pomocą podsumowania;
 - b. znalazły odzwierciedlenie w punktacji przypisywanej adekwatności kapitałowej i adekwatności płynności, zgodnie z wytycznymi zawartymi w odpowiednim tytule poświęconym odpowiedniemu elementowi;
 - c. stanowiły część ogólnej oceny i punktacji SREP; oraz

- d. stanowiły podstawę przyjęcia wymogu nadzorczego dotyczącego posiadania przez instytucję odpowiednio funduszy własnych lub zasobów płynności na poziomie powyżej wymogów określonych w rozporządzeniu (UE) 575/2013 lub wymogu stosowania innych środków nadzorczych.

2.1.4 Ogólna ocena SREP

19. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać profil ryzyka instytucji oraz jej rentowność za pomocą ogólnej oceny SREP, zgodnie z tytułem 10. Za pomocą ogólnej oceny SREP właściwe organy powinny ustalać prawdopodobieństwo, z jakim ryzyka mogą doprowadzić do upadłości instytucji, zważywszy na adekwatność jej funduszy własnych i zasobów płynności, zarządzanie, mechanizmy kontroli lub model biznesowy bądź strategię biznesową, a następnie powinny zdecydować o potrzebie zastosowania środków wczesnej interwencji i stwierdzić, czy instytucja może zostać uznana za znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością.
20. Ocena powinna być poddawana ciągłemu przeglądowi w świetle ustaleń ocen ryzyka lub wyniku oceny kapitału w ramach SREP i oceny płynności w ramach SREP.
21. Właściwe organy powinny dopilnować, by ustalenia oceny:
 - a. zostały uwzględnione w ogólnej ocenie SREP, zgodnie z wytycznymi zawartymi w tytule 10;
 - b. zostały jasno udokumentowane w podsumowaniu ogólnej oceny SREP, które obejmuje nadane oceny SREP (ogólną i poszczególnych elementów) i wszelkie ustalenia dokonane w ramach nadzoru w ciągu ostatnich 12 miesięcy; oraz
 - c. stanowiły podstawę ustalenia nadzorczego, czy można uznać instytucję za „znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

2.1.5 Komunikowanie się z instytucjami, stosowanie środków nadzorczych i informowanie o ustaleniach

22. Z zastrzeżeniem zasad minimalnego zaangażowania, o których mowa w sekcji 2.4, w celu dokonania oceny poszczególnych elementów SREP w zakresie określonym w odpowiednich tytułach niniejszych wytycznych właściwe organy powinny komunikować się z instytucjami.
23. Na podstawie ogólnej oceny SREP i ocen indywidualnych elementów badanych w ramach SREP właściwe organy powinny wprowadzić środki nadzorcze przewidziane w tytule 10. Środki nadzorcze określone w niniejszych wytycznych są pogrupowane w następujący sposób:
 - a. środki w zakresie kapitału;

- b. środki w zakresie płynności; oraz
 - c. inne środki nadzorcze (w tym środki wczesnej interwencji).
24. Jeżeli ustalenia dokonane w ramach monitorowania kluczowych wskaźników, oceny elementów SREP lub innych działań w zakresie nadzoru wymagają zastosowania środków nadzorczych w celu natychmiastowego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, właściwe organy nie powinny zwlekać do czasu zakończenia oceny wszystkich elementów SREP i aktualizacji ogólnej oceny SREP, lecz zdecydować o zastosowaniu środków niezbędnych do zaradzenia zaistniałej sytuacji, a następnie zaktualizować ogólną ocenę SREP.
25. Właściwe organy powinny również komunikować się z daną instytucją w związku z wynikami ogólnej oceny SREP, a także powiązаныmi środkami nadzorczymi, informując instytucję na koniec procesu o środkach nadzorczych, do których instytucja ma obowiązek się zastosować zgodnie z sekcją 2.4.

2.2 Punktacja w ramach SREP

26. Kierując się kryteriami określonymi w tytułach poświęconych poszczególnym elementom, właściwe organy powinny ocenić za pomocą punktacji:
- ▶ model biznesowy i strategię;
 - ▶ zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji;
 - ▶ poszczególne ryzyka obciążające kapitał;
 - ▶ adekwatność kapitałową;
 - ▶ poszczególne ryzyka płynności i finansowania;
 - ▶ adekwatność płynności; oraz
 - ▶ ogólną ocenę SREP.
27. Właściwe organy powinny dopilnować, by wszystkie punktacje były poddawane regularnemu przeglądowi, co najmniej z częstotliwością określoną w sekcji 2.4, i bez nieuzasadnionej zwłoki – w przypadku istotnych nowych ustaleń lub zdarzeń.
28. Oceniając poszczególne elementy SREP, właściwe organy powinny stosować punktację w skali od „1” (brak dostrzegalnego ryzyka) do „4” (wysokie ryzyko), która odzwierciedla ich „opinię nadzorczą” dotyczącą ryzyka przyjętą na podstawie odpowiednich tabel punktacyjnych zawartych w poszczególnych tytułach poświęconych indywidualnym elementom badanym w ramach SREP. Właściwe organy powinny kierować się odpowiednimi

„względnymi” wymienionym we wspomnianych tabelach jako wskazówkami pomocnymi w osądzie nadzorczym (przy czym nie jest konieczne występowanie wszystkich „względnymi” przypisywanych punktacji „1”, by dana instytucja uzyskała wynik „1”), bądź też dopracować je lub stosować dodatkowe względy. Właściwe organy powinny przyznawać punktację „4” jako najniższą możliwą ocenę (tj. nawet jeżeli sytuacja instytucji jest gorsza, niż wynikałoby z analizy „względnymi” wyszczególnionych w ramach punktacji „4”).

29. Stosując wytyczne, właściwe organy mogą wprowadzić metody agregacji i bardziej szczegółową punktację do celów wewnętrznych, np. planowania zasobów, pod warunkiem przestrzegania ogólnych ram oceny określonych w niniejszych wytycznych.
30. Właściwe organy powinny upewnić się, że ich ocena punktowa daje ogólne pojęcie o potencjalnych skutkach ostrożnościowych ryzyk, na jakie narażona jest instytucja, uwzględniając jakość mechanizmów kontroli ryzyka mających przeciwdziałać tym skutkom.
31. Właściwe organy powinny dopilnować, aby ocena punktowa modelu biznesowego, zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, adekwatności kapitałowej i adekwatności płynności umożliwiała:
 - ▶ wskazanie zagrożeń dla rentowności instytucji ze strony ocenianych elementów SREP w świetle indywidualnych ocen ryzyka;
 - ▶ określenie prawdopodobieństwa konieczności wprowadzenia środków nadzorczych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości; oraz
 - ▶ określenie prawdopodobieństwa konieczności wprowadzenia środków wczesnej interwencji i funkcjonowała jako mechanizm uruchamiający te środki.
32. Właściwe organy powinny dopilnować, by ocena punktowa w ramach ogólnej oceny SREP umożliwiała:
 - ▶ wskazanie ogólnej zdolności instytucji do efektywnego działania
 - ▶ określenie prawdopodobieństwa konieczności wprowadzenia środków wczesnej interwencji i funkcjonowała jako mechanizm uruchamiający te środki; oraz
 - ▶ stwierdzenie, poprzez badanie ogólnej zdolności instytucji do efektywnego działania, czy instytucja znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością.
33. Właściwe organy powinny stosować w ogólnej punktacji SREP skalę od „1” do „4”, która oddaje ogólną zdolność instytucji do efektywnego działania. W przypadku gdy wynik ogólnej oceny SREP sugeruje, że daną instytucję można uznać za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE, właściwe organy powinny przyznać ocenę „F” i zastosować proces konsultacji z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, o którym mowa w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

2.3 Rozwiązania organizacyjne

34. Właściwe organy powinny dopilnować, by na potrzeby przeprowadzenia SREP, ich rozwiązania organizacyjne obejmowały co najmniej:
- opis ról i obowiązków pracowników ds. nadzoru w zakresie przeprowadzenia SREP, a także odpowiedniej podległości służbowej, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i nadzwyczajnych;
 - procedury dokumentowania i rejestrowania ustaleń oraz opinii nadzorczych;
 - rozwiązania w zakresie zatwierdzania ustaleń i punktacji, a także procedury przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji w przypadku rozbieżności zdań wewnątrz właściwego organu, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i nadzwyczajnych;
 - rozwiązania w zakresie organizowania komunikacji z instytucją, według zasad minimalnego zaangażowania określonych w sekcji 2.4, dla potrzeb badania poszczególnych elementów SREP; oraz
 - rozwiązania w zakresie informowania instytucji o wynikach SREP, w tym o wynikach współpracy z kolegiami organów nadzoru w przypadku grup transgranicznych i ich podmiotów. Rozwiązania w zakresie komunikacji powinny w szczególności przewidywać konsultacje z instytucją przed sfinalizowaniem wyników SREP w drodze wspólnych decyzji dotyczących kapitału i płynności zgodnie z wymogami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE.
35. Określając zasady komunikowania się z instytucjami, właściwe organy powinny rozważyć formę i szczegółowość informacji przekazywanych jako wynik SREP, w tym czy przekazanie informacji o nadanych ocenie ogólnej SREP i ocenach punktowych poszczególnych elementów SREP jest w ogóle możliwe. W związku z tym właściwe organy powinny również rozważyć konsekwencje przekazania informacji dotyczących nadanych ocen punktowych instytucjom w kontekście ich obowiązków w zakresie ujawniania informacji zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 596/2014 i dyrektyw 2014/57/UE i 2004/109/WE.

2.4 Proporcjonalność i zaangażowanie nadzorcze

36. Właściwe organy powinny stosować zasadę proporcjonalności w odniesieniu do zakresu, częstotliwości i intensywności kontaktów (zaangażowania) i komunikacji z instytucją w ramach nadzoru, a także oczekiwań nadzorczych dotyczących standardów, jakie w tym względzie powinna spełniać instytucja – stosownie do kategorii instytucji.

37. Jeżeli chodzi o proporcjonalność częstotliwości i intensywności kontaktów nadzorczych, planując działania w zakresie SREP, właściwe organy powinny stosować niżej określone zasady dotyczące minimalnego poziomu zaangażowania (zob. również tabela 1):

Instytucje kategorii 1

- ▶ Właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał.
- ▶ Właściwe organy powinny sporządzać dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku.
- ▶ Właściwe organy powinny aktualizować oceny wszystkich poszczególnych elementów SREP co najmniej raz w roku. W przypadku ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, aktualizacja powinna obejmować co najmniej ocenę najbardziej istotnych indywidualnych ryzyk.
- ▶ Właściwe organy powinny informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku, przekazując w szczególności:
 - informację o poziomie i strukturze funduszy własnych, których posiadania wymaga się od instytucji na poziomie przekraczającym wymogi określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE i w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do elementów ryzyka i ryzyk nieobjętych art. 1 tego rozporządzenia;
 - informację o posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogach dotyczących płynności określonych przez właściwy organ; oraz
 - informację o innych środkach nadzorczych, w tym środkach wczesnej interwencji, które zamierza podjąć właściwy organ.
- ▶ Właściwe organy powinny utrzymywać stały kontakt i komunikację z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji dla potrzeb dokonania oceny każdego elementu SREP.

Instytucje kategorii 2

- ▶ Właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał.
- ▶ Właściwe organy powinny sporządzać dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku.
- ▶ Właściwe organy powinny aktualizować oceny wszystkich indywidualnych elementów SREP co najmniej raz na 2 lata. W przypadku ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, aktualizacja powinna obejmować co najmniej ocenę najbardziej istotnych indywidualnych ryzyk.

- ▶ Właściwe organy powinny informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na 2 lata, przekazując w szczególności:
 - informację o poziomie i strukturze funduszy własnych, których posiadania wymaga się od instytucji na poziomie przekraczającym wymogi określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE i w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do elementów ryzyka i ryzyk nieobjętych art. 1 tego rozporządzenia;
 - informację o posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogach dotyczących płynności określonych przez właściwy organ; oraz
 - informację o innych środkach nadzorczych, w tym środkach wczesnej interwencji, które zamierza podjąć właściwy organ.
- ▶ Właściwe organy powinny utrzymywać stały kontakt i komunikację z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji dla potrzeb dokonania oceny każdego elementu SREP.

Instytucje kategorii 3

- ▶ Właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał.
- ▶ Właściwe organy powinny sporządzać dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku.
- ▶ Właściwe organy powinny aktualizować oceny wszystkich indywidualnych elementów SREP co najmniej raz na 3 lata, bądź też wcześniej, o ile pojawią się istotne nowe informacje o występującym ryzyku. W przypadku ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, aktualizacja powinna obejmować co najmniej ocenę najbardziej istotnych indywidualnych ryzyk.
- ▶ Właściwe organy powinny informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na trzy lata, przekazując w szczególności:
 - informację o poziomie i strukturze funduszy własnych, których posiadania wymaga się od instytucji na poziomie przekraczającym wymogi określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE i w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do elementów ryzyka i ryzyk nieobjętych art. 1 tego rozporządzenia;
 - informację o posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogach dotyczących płynności określonych przez właściwy organ; oraz
 - informację o innych środkach nadzorczych, w tym środkach wczesnej interwencji, które zamierza podjąć właściwy organ.
- ▶ Właściwe organy powinny utrzymywać kontakty i komunikować się z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji w zależności od

zaistniałego stopnia ryzyka (tj. gdy jest to niezbędne) dla potrzeb dokonania oceny istotnego elementu/istotnych elementów ryzyka.

Instytucje kategorii 4

- ▶ Właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał.
- ▶ Właściwe organy powinny sporządzić dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku.
- ▶ Właściwe organy powinny aktualizować oceny wszystkich indywidualnych elementów SREP co najmniej raz na 3 lata, bądź też wcześniej, o ile pojawią się istotne nowe informacje o występującym ryzyku. W przypadku ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, aktualizacja powinna obejmować co najmniej ocenę najbardziej istotnych indywidualnych ryzyk.
- ▶ Właściwe organy powinny informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na 3 lata, przekazując w szczególności:
 - informację o poziomie i strukturze funduszy własnych, których posiadania wymaga się od instytucji na poziomie przekraczającym wymogi określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE i w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do elementów ryzyka i ryzyk nieobjętych art. 1 tego rozporządzenia;
 - informację o posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogach dotyczących płynności określonych przez właściwy organ; oraz
 - informację o innych środkach nadzorczych, w tym środkach wczesnej interwencji, które zamierza podjąć właściwy organ.
- ▶ Właściwe organy powinny nawiązywać kontakt i komunikować się z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji co najmniej raz na 3 lata.

Tabela 1. Stosowanie SREP w odniesieniu do różnych kategorii instytucji

Kategoria	Monitorowanie kluczowych wskaźników	Ocena wszystkich elementów SREP (w minimalnym zakresie)	Podsumowanie ogólnej oceny SREP	Minimalny poziom zaangażowania/kontaktów
1	Raz na kwartał	Raz w roku	Raz w roku	Bieżący kontakt z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji; kontakt z instytucją w ramach oceny każdego elementu.
2	Raz na kwartał	Co 2 lata	Raz w roku	Bieżący kontakt z organem zarządzającym i kadrą

				kierowniczą wyższego szczebla instytucji; kontakt z instytucją w ramach oceny każdego elementu.
3	Raz na kwartał	Co 3 lata	Raz w roku	Kontakt z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji w zależności od ryzyka; kontakt z instytucją w celu dokonania oceny najbardziej istotnego elementu/najbardziej istotnych elementów ryzyka.
4	Raz na kwartał	Co 3 lata	Raz w roku	Kontakt z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji co najmniej raz na 3 lata.

38. Jeżeli właściwe organy uznają, że instytucje mają podobne profile ryzyka, organy te mogą stosować do tych instytucji, w podobny lub identyczny sposób badanie wybranych elementów SREP (np. można przeprowadzić pojedynczą analizę modelu biznesowego obejmującą wszystkie małe instytucje udzielające kredytów hipotecznych, o ile istnieje prawdopodobieństwo stwierdzenia tych samych problemów ze zdolnością instytucji do efektywnego działania u wszystkich tych instytucji).
39. Właściwe organy powinny ustalić dodatkowy poziom kontaktów na podstawie ustaleń poczynionych w wyniku poprzedniej oceny elementów SREP, w związku z czym w przypadku instytucji o słabej ogólnej ocenie SREP powinno się wymagać (przynajmniej tymczasowo) zwiększenia zasobów na potrzeby nadzorcze i intensywności zaangażowania, niezależnie od kategorii instytucji.
40. W przypadku instytucji objętych programem oceny nadzorczej wymaganym na podstawie art. 99 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny zapewnić określenie poziomu kontaktów i zakresu stosowania SREP w tym programie, który ma pierwszeństwo względem powyższych wymogów.
41. Planując działania SREP, właściwe organy powinny w szczególności zadbać o koordynację z innymi stronami zaangażowanymi bezpośrednio lub pośrednio w proces oceny, zwłaszcza gdy niezbędna jest pomoc instytucji i/lub innych właściwych organów zaangażowanych w nadzór nad grupami transgranicznymi (zob. tytuł 11).
42. W celu zapewnienia proporcjonalności, przeprowadzając SREP zgodnie z niniejszymi wytycznymi, właściwe organy powinny przyjmować, że różne elementy, aspekty metodyczne i komponenty oceny określone w tytułach 4, 5, 6 i 8 nie są tak samo istotne w przypadku wszystkich instytucji; właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, stosować różny

poziom szczegółowości oceny w zależności od kategorii, do której przypisano instytucję, a także jej wielkości, charakteru, modelu biznesowego i złożoności.

Tytuł 3. Monitorowanie kluczowych wskaźników

44. Właściwe organy powinny prowadzić regularne monitorowanie kluczowych wskaźników finansowych i niefinansowych w celu śledzenia zmian kondycji finansowej i profilu ryzyka instytucji. Właściwe organy powinny ponadto wykorzystywać monitorowanie do identyfikowania potrzeby aktualizacji oceny elementów SREP w przypadku pojawienia się nowych istotnych informacji uzyskanych poza planowanymi działaniami nadzorczymi. W przypadku ujawnienia w ramach monitorowania istotnej zmiany profilu ryzyka instytucji lub anomalii wskaźników właściwe organy powinny zbadać ich przyczyny, a w stosownych przypadkach dokonać przeglądu oceny danego elementu SREP w świetle nowych informacji.
45. Zachowując zasady minimalnego zaangażowania, o których mowa w tytule 2, właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki finansowe i niefinansowe co najmniej raz na kwartał dla wszystkich instytucji. W zależności jednak od specyfiki instytucji lub sytuacji właściwe organy mogą prowadzić częstsze monitorowanie, w zależności od dostępności niezbędnych informacji (np. danych rynkowych).
46. Właściwe organy powinny ustanowić systemy i schematy monitorowania umożliwiające identyfikację istotnych zmian i anomalii kształtowania się wskaźników, i powinny, w stosownych przypadkach, wyznaczyć odpowiednie progi. Właściwe organy powinny również określić procedury przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji w zakresie wszystkich istotnych wskaźników (lub kombinacji wskaźników) objętych monitorowaniem, tak aby zapewnić badanie ich anomalii i istotnych zmian.
47. Właściwe organy powinny dostosować zestaw wskaźników i ich progów do specyfiki indywidualnych instytucji lub grup instytucji o podobnych cechach (grupy instytucji porównywanych). Zestaw wskaźników, schematów monitorowania i progów powinny odzwierciedlać wielkość, złożoność, model biznesowy i profil ryzyka instytucji i powinny uwzględniać obszary geograficzne, sektory i rynki działalności instytucji.
48. Właściwe organy powinny określić wskaźniki, które będą śledzone w ramach regularnego monitorowania, na podstawie regularnej sprawozdawczości nadzorczej i z użyciem definicji zawartych we wspólnych standardach sprawozdawczości. W stosownych przypadkach źródłem informacji, w odniesieniu do których monitorowane będą indywidualne instytucje, mogą być zestawy wskaźników EUNB (ang. *risk dashboards*) lub wskaźniki monitorowane przez EUNB.
49. Źródłem informacji pomocnych w ocenie ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności oraz finansowania w ramach poszczególnych elementów SREP powinien być również ustanowiony zestaw wskaźników oraz wyniki monitorowania kluczowych wskaźników.

50. Wskaźniki używane do monitorowania powinny obejmować co najmniej następujące wskaźniki specyficzne dla instytucji:
- a. wskaźniki finansowe i ryzyka obejmujące wszystkie kategorie ryzyka uwzględnione w niniejszych wytycznych (zob. tytuły 6 i 8);
 - b. wszystkie współczynniki stosowane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prawa krajowego wdrażającego dyrektywę 2013/36/UE, do obliczania minimalnych wymogów ostrożnościowych (np. współczynnik kapitału podstawowego Tier 1, wskaźnik pokrycia wypływów netto (ang. *LCR*), wskaźnik stabilnego finansowania netto itp.);
 - c. wymogi minimalne w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o których mowa w dyrektywie 2014/59/UE.
 - d. istotne wskaźniki rynkowe (np. cena akcji, spread swapu ryzyka kredytowego, rentowność obligacji itp.); oraz
 - e. w stosownych przypadkach wskaźniki użyte w planach naprawy przygotowanych przez instytucję.
51. Oprócz wskaźników dostosowanych do instytucji właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uwzględniać wskaźniki makroekonomiczne istotne w obszarach geograficznych, sektorach i na rynkach, na których instytucja prowadzi działalność.
52. Stwierdzenie istotnych zmian lub anomalii wskaźników, zwłaszcza gdy zmiany te są nietypowe w świetle wyników grupy rówieśniczej, powinno skłonić właściwe organy do dalszego badania. Właściwe organy powinny w szczególności:
- a. określić przyczynę i ocenić istotność potencjalnego wpływu zmian lub anomalii na instytucję pod względem ostrożnościowym;
 - b. udokumentować przyczynę i wynik oceny; oraz
 - c. dokonać przeglądu wyniku oceny ryzyka i nadanych ocen punktowych SREP w świetle nowych ustaleń, o ile zaistnieje taka potrzeba.
53. Właściwe organy powinny również rozważyć uzupełnienie regularnego monitorowania kluczowych wskaźników finansowych i niefinansowych przeglądem niezależnych badań i analiz rynkowych, jeżeli są one dostępne, gdyż te mogą stanowić przydatne alternatywne źródło wiedzy.

Tytuł 4. Analiza modelu biznesowego

4.1 Względy ogólne

54. W niniejszym tytule określono kryteria oceny modelu biznesowego i strategii biznesowej instytucji. Właściwe organy powinny stosować niniejszą ocenę w odniesieniu do instytucji na tym samym poziomie, co ogólną ocenę SREP, przy czym mogą z niej również korzystać na poziomie linii biznesowych lub linii produktowych, bądź też w ujęciu tematycznym.
55. Nie zwalniając organu zarządzającego instytucji z obowiązku prowadzenia i organizacji działalności, ani nie wskazując konkretnego preferowanego modelu biznesowego, właściwe organy mogą prowadzić regularną analizę modelu biznesowego w celu oceny ryzyk biznesowych i strategicznych oraz określenia:
- ▶ rentowności modelu biznesowego instytucji rozumianej jako jego zdolność do generowania akceptowalnych stóp zwrotu w najbliższych 12 miesiącach; oraz
 - ▶ realności strategii instytucji rozumianej jako jej zdolność do zapewnienia instytucji akceptowalnych wyników stóp zwrotu w perspektywie co najmniej 3 lat, na podstawie jej planów strategicznych i prognoz finansowych.
56. Właściwe organy powinny używać wyniku analizy modelu biznesowego jako pomocy w ocenie wszystkich pozostałych elementów. Właściwe organy mogą oceniać szczegółowe aspekty analizy modelu biznesowego, zwłaszcza za pomocą ilościowej oceny modelu biznesowego, w ramach oceny pozostałych elementów SREP (np. analiza struktury finansowania może być częścią oceny ryzyka płynności).
57. Właściwe organy powinny również wykorzystywać analizę modelu biznesowego jako pomoc w identyfikacji głównych zagrożeń, które mogą mieć istotny wpływ na instytucję/doprowadzić do jej upadłości w przyszłości.
58. Analiza modelu biznesowego prowadzona przez właściwe organy powinna przebiegać według następujących etapów:
- a. wstępna ocena;
 - b. określenie obszarów szczególnego zainteresowania;
 - c. ocena otoczenia biznesowego;
 - d. analiza ilościowa bieżącego modelu biznesowego;
 - e. analiza jakościowa bieżącego modelu biznesowego;

- f. analiza perspektywicznej strategii i planów finansowych (w tym planowanych zmian modelu biznesowego);
 - g. ocena rentowności modelu biznesowego;
 - h. ocena realności strategii;
 - i. identyfikacja najpoważniejszych zagrożeń, na jakie zagrażają lub mogą zagrozić modelowi biznesowemu instytucji i realizacji strategii; oraz
 - j. podsumowanie ustaleń i nadanie oceny punktowej.
59. Przeprowadzając analizę modelu biznesowego, właściwe organy powinny co najmniej korzystać z następujących źródeł informacji o charakterze ilościowym i jakościowym:
- a. plan strategiczny/plany strategiczne instytucji obejmujący(-e) prognozy na rok bieżący i długoterminowe, a także założenia ekonomiczne tych prognoz;
 - b. sprawozdawczość finansowa (np. rachunek zysków i strat, bilans);
 - c. sprawozdawczość obowiązkowa (wspólna sprawozdawczość (COREP), sprawozdawczość finansowa (FINREP) i rejestr kredytowy, o ile są dostępne);
 - d. sprawozdawczość wewnętrzna (informacje zarządcze, planowanie kapitałowe, sprawozdawczość w zakresie płynności, wewnętrzne sprawozdania dotyczące ryzyka);
 - e. plany naprawcze i plany uporządkowanej likwidacji;
 - f. sprawozdania stron trzecich (np. sprawozdania z audytu, raporty analityków rynków kapitałowych/kredytów); oraz
 - g. inne istotne badania/ankiety (np. Międzynarodowego Funduszu Walutowego, MFW), organów i instytucji ds. ryzyka makroostrożnościowego, instytucji europejskich).

4.2 Wstępna ocena

60. Właściwe organy powinny przeanalizować podstawowy zakres i obszar geograficzny działalności instytucji oraz jej pozycję rynkową, by uzyskać informacje – na najwyższym poziomie konsolidacji w danej jurysdykcji – dotyczące:
- a. najważniejszych krajów, w których instytucja prowadzi działalność;
 - b. najważniejszych jednostek zależnych/oddziałów instytucji;
 - c. najważniejszych linii biznesowych; oraz

- d. najważniejszych kategorii produktów.
61. W tym celu właściwe organy powinny uwzględnić szereg istotnych mierników na dzień oceny i ich zmiany w czasie. Wśród analizowanych czynników powinny się znaleźć:
- a. udział w przychodach/kosztach ogółem;
 - b. udział w aktywach;
 - c. udział w całkowitej kwocie ekspozycji na ryzyko; oraz
 - d. pozycja rynkowa.
62. Właściwe organy powinny wykorzystać wstępną ocenę:
- a. do określenia, które obszary/rodzaje działalności instytucji są istotne: właściwe organy powinny ustalić, które kraje, jednostki zależne/ oddziały, linie biznesowe i kategorie produktów są najistotniejsze na podstawie udziału w generowanym zysku (np. w oparciu o rachunek zysków i strat), ryzyka (np. w oparciu o całkowitą ekspozycję na ryzyko lub inne mierniki ryzyka) lub priorytetów organizacyjnych/ustawowych (np. szczególnych obowiązków banków sektora publicznego w zakresie oferowania określonych produktów). Właściwe organy powinny wykorzystywać te informacje jako podstawę określenia zakresu analizy modelu biznesowego (omówionego szczegółowo w sekcji 4.3);
 - b. do określenia grupy rówieśniczej: właściwe organy powinny określić dla instytucji właściwą grupę instytucji porównywalnych (grupę rówieśniczą); na potrzeby analizy modelu biznesowego, właściwe organy powinny zidentyfikować grupę rówieśniczą na podstawie kategorii produktów/linii biznesowych ukierunkowanych na to samo źródło dochodów/klientów (np. działalność w zakresie kart kredytowych różnych instytucji oferujących swoje produkty i usługi użytkownikom kart kredytowych w kraju X);
 - c. jako pomoc w stosowaniu zasady proporcjonalności: właściwe organy mogą wykorzystać wyniki wstępnej oceny jako narzędzie pomocne podczas klasyfikacji instytucji w procesie kategoryzacji na podstawie stwierdzonej złożoności instytucji (zob. sekcja 2.1.1).

4.3 Określenie obszarów szczególnego zainteresowania analizy modelu biznesowego

63. Właściwe organy powinny określić główny przedmiot zainteresowania analizy modelu biznesowego. Powinny skupić swoją uwagę na tych liniach biznesowych, które są najważniejsze pod względem rentowności lub przyszłej efektywności bieżącego modelu

biznesowego i które mogą w największym stopniu narazić instytucję na istniejące lub nowe zagrożenia. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. istotność linii biznesowych – czy określone linie biznesowe są bardziej istotne pod względem generowania zysków (lub strat);
- b. wcześniejsze ustalenia nadzorcze – czy ustalenia dotyczące innych elementów SREP mogą dostarczyć wskazówek dotyczących linii biznesowych wymagających dalszego zbadania;
- c. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych – czy komórka ds. audytu stwierdziła określone problemy związane ze stabilnością lub rentownością danych linii biznesowych;
- d. znaczenie planów strategicznych – czy są linie biznesowe, w zakresie których instytucja ma zamiar znacznie rozwinąć, lub ograniczyć działalność;
- e. wyniki tematycznych przeglądów nadzorczych – czy analiza całego sektora ujawniła powszechne problemy, które uzasadniają dodatkową analizę uwzględniającą specyfikę instytucji;
- f. zaobserwowane zmiany modelu biznesowego – czy istnieją dostrzegalne rzeczywiste zmiany modelu biznesowego występujące mimo niezadeklarowania przez instytucję planowanych zmian i nieogłoszenia przez nią nowych planów strategicznych; oraz
- g. porównanie do grupy rówieśniczej – czy w ramach danej linii biznesowej odnotowano nietypowe wyniki (linia stanowiła „obserwację nietypową”) w stosunku do instytucji z grupy rówieśniczej.

4.4 Ocena otoczenia biznesowego

64. Aby wyrobić sobie pogląd na temat wiarygodności założeń strategicznych instytucji, właściwe organy powinny przeprowadzić analizę otoczenia biznesowego. Analiza obejmuje bieżące i przyszłe warunki prowadzenia działalności, w których funkcjonuje lub może funkcjonować instytucja, w zależności od jej głównych lub istotnych ekspozycji geograficznych lub biznesowych. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uzyskać zrozumienie kierunków trendów makroekonomicznych i rynkowych oraz strategicznych zamiarów instytucji z grupy rówieśniczej.
65. Dzięki temu poglądowi właściwe organy powinny uzyskać zrozumienie, jak przedstawiają się:
 - a. najważniejsze zmienne makroekonomiczne, w warunkach których funkcjonuje lub będzie funkcjonował dany oceniany podmiot, produkt lub segment, uwzględniając główne obszary geograficzne jego działalności. Do przykładów kluczowych

zmiennych można zaliczyć produkt krajowy brutto (PKB), stopę bezrobocia, stopy procentowe i wskaźniki cen nieruchomości.

- b. otoczenie konkurencyjne i jego możliwe kształtowanie się w przyszłości w świetle działalności instytucji z grupy rówieśniczej. Obszary podlegające analizie obejmują przewidywany wzrost docelowego rynku (np. rynku kredytów hipotecznych) oraz działalność i plany kluczowych konkurentów na docelowym rynku.
- c. ogólne trendy na rynku, które mogą mieć wpływ na wyniki i rentowność instytucji. Wśród analizowanych trendów powinny znaleźć się co najmniej: tendencje w otoczeniu regulacyjnym (np. zmiany ustawodawstwa dotyczącego dystrybucji produktów bankowości detalicznej), rozwój technologii (np. przeniesienie niektórych transakcji na platformy elektroniczne) oraz trendy społeczne/demograficzne (np. zwiększony popyt na instrumenty bankowości islamskiej).

4.5 Analiza bieżącego modelu biznesowego

66. Aby wyrobić sobie pogląd na temat środków i metod używanych przez instytucję do prowadzenia działalności i generowania zysków, właściwe organy powinny przeprowadzać analizy ilościowe i jakościowe.

4.5.1 Analiza ilościowa

67. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę ilościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat jej wyników finansowych i tego, jak dalece wynikają one z podwyższonego lub obniżonego apatytu na ryzyko w stosunku do instytucji z grupy rówieśniczej.

68. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. zyski i straty, w tym trendy w ich zakresie: właściwe organy powinny ocenić realną rentowność instytucji (np. z wyłączeniem pozycji nadzwyczajnych lub jednorazowych), strukturę strumieni przychodów, strukturę kosztów, rezerwy na straty z tytułu obniżenia wartości aktywów oraz najważniejsze współczynniki (np. marżę odsetkową netto, stosunek kosztów do przychodów, odsetek kredytów zagrożonych). Właściwe organy powinny uwzględnić kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować trendy w ich zakresie;
- b. bilans, w tym jego kształtowanie się: właściwe organy powinny ocenić strukturę aktywów i pasywów, strukturę finansowania, zmianę całkowitej ekspozycji na ryzyko i funduszy własnych oraz najważniejsze współczynniki (np. zwrot z kapitału własnego, współczynnik kapitału podstawowego Tier 1, niedobór płynności).

Właściwe organy powinny uwzględniać kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować trendy w ich zakresie;

- c. koncentracje, w tym trendy w ich zakresie: właściwe organy powinny ocenić koncentracje w rachunkach zysków i strat oraz w bilansach pod względem klientów, sektorów i obszarów geograficznych. Właściwe organy powinny uwzględniać kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować panujące trendy; oraz
- d. apetyt na ryzyko: właściwe organy powinny oceniać sformalizowane limity stosowane przez instytucję według rodzajów ryzyka (ryzyko kredytowe, ryzyko finansowania itp.) oraz przestrzeganie tych limitów, tak aby uzyskać ogólną wiedzę na temat ryzyka, jakie instytucja jest skłonna podejmować, by zwiększać swoje wyniki finansowe.

4.5.2 Analiza jakościowa

69. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę jakościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat czynników decydujących o jego skuteczności i kluczowych zależności.

70. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. kluczowe czynniki zewnętrzne: właściwe organy powinny określić główne czynniki egzogeniczne, które wpływają na skuteczność modelu biznesowego, np. usługodawcy zewnętrzni, pośrednicy i szczególne czynniki regulacyjne;
- b. kluczowe czynniki wewnętrzne: właściwe organy powinny określić główne czynniki endogeniczne, które wpływają na skuteczność modelu biznesowego, np. jakość platform informatycznych i potencjał operacyjny i zasobów;
- c. franczyza: właściwe organy powinny określić siłę relacji z klientami, dostawcami i partnerami; analiza ta może obejmować stopień, w jakim instytucja polega na swojej reputacji, efektywność jej oddziało, lojalność klientów i skuteczność współpracy; oraz
- d. obszary przewagi konkurencyjnej: właściwe organy powinny określić obszary, w których instytucja ma przewagę konkurencyjną nad instytucjami z grupy rówieśniczej; może to dotyczyć dowolnego z powyższych czynników, między innymi, jakości platform informatycznych instytucji lub innych atutów, takich jak globalna sieć, skala działalności lub oferowany asortyment produktów instytucji.

4.6 Analiza strategii i planów finansowych

71. Właściwe organy powinny przeprowadzać ilościową i jakościową perspektywiczną analizę prognoz finansowych i planu strategicznego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat założeń, wiarygodności oraz stopnia ryzyka realizacji tej strategii biznesowej.
72. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:
- a. ogólna strategia: właściwe organy powinny uwzględniać główne ilościowe i jakościowe cele zarządzania;
 - b. prognozowane wyniki finansowe: właściwe organy powinny uwzględniać prognozowane wyniki finansowe, korzystając z tych samych mierników, co w przypadku analizy ilościowej bieżącego modelu biznesowego;
 - c. czynniki decydujące o skuteczności strategii i planu finansowego: właściwe organy powinny ustalić najważniejsze proponowane przez instytucję zmiany bieżącego modelu biznesowego mające na celu realizację przyjętych celów;
 - d. założenia: właściwe organy powinny określić wiarygodność i spójność założeń leżących u podstaw strategii i prognoz; zakres analizy może obejmować założenia dotyczące mierników makroekonomicznych, dynamiki rynkowej, wzrostu wolumenu i marży kluczowych produktów, segmentów i obszarów geograficznych itp.; oraz
 - e. zdolność zarządcza: właściwe organy powinny określić zdolność zarządczą instytucji na podstawie dotychczasowych wyników kierownictwa w zakresie realizacji wcześniejszych strategii i prognoz, a także złożoności i poziomu ambicji obowiązującej strategii w porównaniu z bieżącym modelem biznesowym.
73. Właściwe organy mogą przeprowadzać analizy równoległe z analizą ilościową i jakościową bieżącego modelu biznesowego; dotyczy to zwłaszcza analizy prognozowanych wyników finansowych i czynników decydujących o powodzeniu w realizacji strategii.

4.7 Ocena rentowności modelu biznesowego

74. Po przeprowadzeniu analiz, o których mowa w sekcjach 4.4 i 4.5, właściwe organy powinny uzyskać ogólną wiedzę na temat rentowności, jaką zapewnia bieżący model biznesowy instytucji, zważywszy na jego zdolność do wygenerowania akceptowalnych wyników w ciągu najbliższych 12 miesięcy, kluczowych czynników i zależności decydujących o jego skuteczności i otoczeniu biznesowym.
75. Do kryteriów oceny akceptowalnego poziomu wyników przez właściwe organy należy zaliczyć:

- a. zwrot z kapitału własnego w stosunku do kosztu kapitału własnego lub równoważny miernik: właściwe organy powinny zbadać, czy model biznesowy generuje dochód przewyższający koszty (z wyłączeniem pozycji jednorazowych) na podstawie stosunku ROE do COE; ocenę tę można uzupełnić innymi miernikami, takimi jak dochód z aktywów lub zwrot z kapitału korygowany ryzykiem, z uwzględnieniem ich cyklicznych zmian;
- b. struktura finansowania: właściwe organy powinny ustalić, czy struktura finansowania jest dobrana odpowiednio do modelu biznesowego i strategii; niestabilność i niedopasowanie struktury finansowania może oznaczać, że model biznesowy i strategia – mimo że generują dochód powyżej kosztów – mogą nie być rentowne ani realne w świetle aktualnych i przyszłych warunków prowadzenia działalności; oraz
- c. apetyt na ryzyko: właściwe organy powinny ustalić, czy w celu zapewnienia zysków model biznesowy lub strategia opierają się na apetycie na ryzyko – indywidualnym (np. kredytowym, rynkowym) lub bardziej ogólnym – uznawanym za wysoki lub nietypowy wśród instytucji z grupy rówieśniczej.

4.8 Ocena realności strategii instytucji

- 76. Po przeprowadzeniu analiz, o których mowa w sekcjach 4.4 do 4.6, właściwe organy powinny uzyskać lub zweryfikować swój pogląd na temat realności strategii instytucji oceniając jej zdolność do generowania akceptowalnych wyników, jak określono powyżej, w perspektywie co najmniej 3 lat, na podstawie jej planów strategicznych i prognoz finansowych i z uwzględnieniem przyjętego poglądu nadzorczego na temat otoczenia biznesowego.
- 77. Właściwe organy powinny oceniać realność strategii instytucji uwzględniając w szczególności:
 - a. wiarygodność założeń instytucji i prognozowanych wyników finansowych w świetle opinii nadzorczej na temat aktualnego i przyszłego otoczenia biznesowego;
 - b. wpływ na prognozowane wyniki finansowe poglądu nadzorczego dotyczącego otoczenia biznesowego (gdy różni się on od założeń instytucji); oraz
 - c. poziom ryzyka strategii (tj. złożoność i poziom ambicji strategii w porównaniu do bieżącego modelu biznesowego) i wynikające z niego prawdopodobieństwo powodzenia strategii w świetle prognozowanych zdolności realizacyjnych instytucji (mierzonych skutecznością instytucji w realizacji poprzednich strategii o podobnej skali lub dotychczasowymi wynikami realizacji planu strategicznego).

4.9 Identyfikacja głównych zagrożeń

78. Po przeprowadzeniu analizy modelu biznesowego, właściwe organy powinny ocenić główne zagrożenia, na jakie jest narażony lub może być narażony model biznesowy i strategia instytucji, w tym:
- słabe prognozowane wyniki finansowe;
 - opieranie się na nierealistycznej strategii;
 - nadmierne koncentracje lub zmienność (np. zysków);
 - podejmowanie zbyt dużego ryzyka;
 - obawy związane ze strukturą finansowania; lub
 - istotne uwarunkowania zewnętrzne (np. zagrożenia regulacyjne, takie jak zezwolenie na wyodrębnienie jednostek gospodarczych (ang. ring-fencing)).
79. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat rentowności modelu biznesowego instytucji oraz realności jej strategii i wszelkich środków niezbędnych do zaradzenia problemom i obawom.

4.10 Podsumowanie ustaleń i punktacja

80. Na podstawie oceny rentowności i trwałości modelu biznesowego właściwe organy powinny uzyskać ogólny pogląd na temat rentowności modelu biznesowego i realności strategii, a także wszelkich potencjalnych ryzyk zagrażających rentowności instytucji stwierdzonych w trakcie oceny. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i ocenie punktowej przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 2.

Tabela 2. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej modelu biznesowego i strategii

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki dotyczące ilościowej i jakościowej oceny modelu biznesowego
1	Model biznesowy i strategia nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none">Instytucja uzyskuje wysokie i stabilne zyski, które są akceptowalne zważywszy na jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania.Brak istotnej koncentracji aktywów lub zagrażającej stabilności koncentracji źródeł dochodów.

		<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma silną pozycję konkurencyjną na wybranych rynkach i strategię, która najprawdopodobniej doprowadzi do wzmocnienia tej pozycji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie wiarygodnych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne są odpowiednie zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.
2	Model biznesowy i strategia stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja uzyskuje przeciętne zyski w stosunku do porównywalnych instytucji lub wyników historycznych, które są zasadniczo akceptowalne zważywszy na jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania. • Istnieje pewien stopień koncentracji aktywów lub źródeł dochodów. • Instytucja stoi w obliczu presji konkurencyjnej w zakresie jej produktów/usług na jednym lub kilku kluczowych rynkach. Istnieją pewne wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne są rozsądne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa, lecz nie pozbawione ryzyka.
3	Model biznesowy i strategia stwarzają średnie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja uzyskuje zyski, które są często słabe lub niestabilne bądź polegają – w celu uzyskania odpowiednich zysków – na apetycie na ryzyko lub strukturze finansowania budzących obawy pod względem nadzorczym. • Istnieje znaczny stopień koncentracji

		<p>aktywów lub źródeł dochodów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach, i może posiadać niewiele dobrze rokujących linii biznesowych. Udział rynkowy instytucji może się znacząco zmniejszać. Zachodzą wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie zbyt optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne mogą nie być wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.
4	<p>Model biznesowy i strategia stwarzają wysokie ryzyko dla rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja generuje bardzo słabe i wysoce niestabilne zyski, lub polega – w celu uzyskania odpowiednich zysków – na nieakceptowalnym apetycie na ryzyko lub strukturze finansowania. • Instytucję charakteryzuje skrajna koncentracja aktywów lub zagrażająca stabilności koncentracja źródeł dochodów. • Instytucja ma bardzo słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach, i prowadzi działalność w zakresie bardzo słabo rokujących linii biznesowych. Istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo, że plany strategiczne pozwolą zaradzić tej sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie bardzo nierealistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne nie są wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.

Tytuł 5. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

5.1 Względy ogólne

81. Oceniając wewnętrzne mechanizmy zarządzania i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności zmierzać do zweryfikowania, czy są one odpowiednio dopasowane do profilu ryzyka, modelu biznesowego, wielkości i złożoności instytucji, a także stwierdzenia, w jakim stopniu instytucja stosuje wymogi i standardy dobrego zarządzania wewnętrznego i mechanizmy kontroli ryzyka określone w mających zastosowanie unijnych i międzynarodowych wytycznych w tym zakresie. Na potrzeby niniejszej oceny właściwe organy powinny ocenić ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych w wyniku stosowania słabej jakości mechanizmów zarządzania i kontroli.
82. Na potrzeby SREP, ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji powinna obejmować:
- a. ogólne ramy zarządzania wewnętrznego;
 - b. kulturę korporacyjną i kulturę ryzyka;
 - c. strukturę i funkcjonowanie organu zarządzającego;
 - d. politykę i praktyki w zakresie wynagrodzeń;
 - e. ramy zarządzania ryzykiem, w tym proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) i proces oceny adekwatności płynności wewnętrznej (ILAAP);
 - f. ramy kontroli wewnętrznej, w tym komórkę audytu wewnętrznego;
 - g. systemy informatyczne i ciągłość działania; oraz
 - h. rozwiązania w zakresie planów naprawy.
83. Niniejszy tytuł nie dotyczy aspektów zarządzania i zarządzania ryzykiem/mechanizmów kontrolnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka (tj. niestosowanych w całej instytucji), ponieważ kryteria ich oceny omówiono w tytułach 6 i 8.

84. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontrolnych stosowanych w całej instytucji powinna być wykorzystywana w ocenie zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli, o której mowa w tytułach 6 i 8, a także ocenie ICAAP i ILAAP w ramach oceny kapitału SREP (tytuł 7) oraz oceny płynności SREP (tytuł 9). Podobnie w ocenie ogólnych ram ICAAP dokonywanej na podstawie niniejszego tytułu powinno się uwzględniać analizę według ryzyk obliczeń ICAAP/szacunków kapitału przeanalizowanych zgodnie z tytułem 7.

5.2 Ogólne ramy zarządzania wewnętrznego

85. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednią i przejrzystą strukturę korporacyjną, która „odpowiada potrzebom”, i czy wdrożyła stosowne mechanizmy zarządzania. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego*¹ ocena ta powinna służyć ustaleniu, czy instytucja jest co najmniej w stanie:

- a. wykazać się solidną i przejrzystą strukturą organizacyjną z jasno określonymi obowiązkami, w tym organu zarządzającego i jego komitetów;
- b. wykazać, że kierownictwo zna i rozumie strukturę operacyjną instytucji (np. poszczególnych jednostek oraz powiązań i relacji między nimi; jednostek specjalnego przeznaczenia lub podobnych struktur) oraz powiązane ryzyka („Know Your Structure”);
- c. wykazać polityki w zakresie ryzyka oraz polityki mające na celu identyfikację i zapobieganie konfliktom interesów.
- d. wykazać polityki oraz strategię dotyczące outsourcingu uwzględniającymi jego wpływ na działalność instytucji i ryzyko, na jakie jest narażona, a także polityką outsourcingu spełniającą wymogi *Wytycznych w sprawie outsourcingu*² Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego; oraz
- e. wykazać, że ramy zarządzania wewnętrznego są przejrzyste dla interesariuszy.

5.3 Kultura korporacyjna i kultura ryzyka

86. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową kulturę organizacyjną i ryzyka odpowiadającą wielkości, złożoności oraz charakterowi jej działalności i opierającą się na solidnych, wyraźnie określonych wartościach, które uwzględniają apetyt na ryzyko instytucji.

87. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* właściwe organy powinny ocenić, czy:

¹ Wytyczne 44 z 27 września 2011 r.

² 14.12.2006.

- a. organ zarządzający ponosi główną odpowiedzialność za instytucję i wyznacza jej strategię;
- b. organ zarządzający określa zasady zarządzania, wartości korporacyjne i odpowiednie standardy, w tym niezależny proces i procedury sygnalizowania problemów (whistle-blowing);
- c. kultura etyki korporacyjnej i ryzyka instytucji stwarza środowisko dopuszczające krytykę, w którym procesy podejmowania decyzji promują różnorodność poglądów (np. poprzez udział niezależnych członków w pracach komitetów organu zarządzającego); oraz
- d. istnieją dowody na potwierdzenie jasnego i skutecznego upowszechniania strategii i polityki wśród wszystkich istotnych pracowników i przestrzegania kultury ryzyka na wszystkich poziomach instytucji.

5.4 Struktura i funkcjonowanie organu zarządzającego

88. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* oraz *Wytycznymi EUNB w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje*³, właściwe organy powinny ocenić:

- a. tworzenie, nadzorowanie i regularną ocenę ram zarządzania wewnętrznego i ich głównych komponentów przez organ zarządzający; oraz
- b. czy zachodzi skuteczna interakcja między funkcjami zarządczymi i nadzorczymi organu zarządzającego.

89. Zgodnie z art. 91 ust. 12 dyrektywy 2013/36/UE i *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* oraz *Wytycznymi EUNB w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje*, właściwe organy powinny przeanalizować skład i funkcjonowanie organu zarządzającego i jego komitetów oceniając, czy:

- a. liczba członków organu jest wystarczająca, a jego skład odpowiedni.
- b. członkowie okazują dostateczny poziom zaangażowania i korzystają z wystarczającej niezależności;
- c. przy powoływaniu członków i na bieżąco stosowana jest odpowiednia i właściwa ocena ich pracy;
- d. weryfikowana jest skuteczność organu zarządzającego;

³ EBA/GL/2012/06 z 22 listopada 2012 r.

- e. stosowane są odpowiednie praktyki i procedury zarządzania wewnętrznego w odniesieniu do organu zarządzającego i jego komitetów, jeżeli występują; oraz
- f. czy zapewnia się członkom organu zarządzającego wystarczająco dużo czasu na rozważenie kwestii związanych z ryzykiem i odpowiedni dostęp do informacji o sytuacji instytucji pod względem ryzyka.

5.5 Polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń

90. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada politykę wynagrodzeń zgodną w art. 92–96 dyrektywy 2013/36/UE i odpowiednią politykę wynagrodzeń obejmującą wszystkich pracowników. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego oraz Wytycznymi EUNB dotyczącymi polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń*⁴, właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. polityka wynagrodzeń odpowiada profilowi ryzyka instytucji i jest utrzymywana, zatwierdzana i nadzorowana przez organ zarządzający;
- b. stosowane systemy wynagrodzeń przyczyniają się do propagowania wartości korporacyjnych instytucji i są dostosowane do apetytu na ryzyko, strategii biznesowej i interesów długofalowych;
- c. odpowiednio ustaleni zostali pracownicy mający istotny wpływ na profil ryzyka instytucji i czy właściwie stosowane są przepisy rozporządzenia (UE) nr 604/2014, w szczególności w zakresie:
 - i. stosowania jakościowych i ilościowych kryteriów ustalania pracowników; oraz
 - ii. przepisów dotyczących wyłączenia pracowników ustalonych wyłącznie na podstawie kryteriów ilościowych określonych w art. rozporządzenia (UE) nr 604/2014;
- d. polityka wynagrodzeń zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka; oraz
- e. proporcje wynagrodzenia zmiennego i stałego są odpowiednie i przestrzegane są przepisy dotyczące ograniczenia zmiennego składnika wynagrodzenia – do 100% stałego składnika wynagrodzenia (200% za zgodą udziałowców) – a wynagrodzenie zmienne nie jest wypłacane w instrumentach lub za pomocą metod ułatwiających omijanie przepisów dyrektywy 2013/36/UE lub rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

⁴ 10.12.2010.

5.6 Ramy zarządzania ryzykiem

91. Właściwe organy powinny ocenić, czy organ zarządzający instytucji ustanowił odpowiednie ramy i procesy zarządzania ryzykiem. Ocena ta powinna przynajmniej obejmować przegląd:
- ram i strategii apetytu na ryzyko;
 - ram ICAAP i ILAAP; oraz
 - zdolności w zakresie testów warunków skrajnych.

5.6.1 Ramy apetytu na ryzyko i strategia

92. Aby zweryfikować ramy apetytu na ryzyko i strategii instytucji, właściwe organy powinny ocenić:
- czy ramy apetytu na ryzyko uwzględniają wszystkie istotne ryzyka, na jakie narażona jest instytucja, i czy przewidują limity, zakresy tolerancji i progi ryzyka;
 - czy ramy apetytu na ryzyko i strategia są spójne, i czy są odpowiednio wdrażane;
 - czy ramy apetytu na ryzyko są perspektywiczne i odpowiadają horyzontowi planowania strategicznego, i czy są przedmiotem regularnego przeglądu;
 - czy obowiązki organu zarządzającego w zakresie ram apetytu na ryzyko i strategii są jasno określone i wykonywane w praktyce;
 - czy w strategii zarządzania ryzykiem odpowiednio uwzględniono zasoby finansowe instytucji (tj. apetyt na ryzyko powinien być zgodny ze stosowanymi w ramach nadzoru wymogami w zakresie funduszy własnych i płynności oraz innymi środkami nadzoru); oraz
 - czy oświadczenie o apetycie na ryzyko jest spisane w formie dokumentu i istnieją dowody potwierdzające, że pracownicy instytucji zapoznają się z jego treścią.
93. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem, właściwe organy powinny stwierdzić, w jakim stopniu są one uwzględnione w ogólnej strategii instytucji i jaki mają na nią wpływ. Właściwe organy powinny w szczególności ocenić związek między planem strategicznym a ramami zarządzania ryzykiem i kapitałem oraz płynnością.

5.6.2 Ramy ICAAP i ILAAP

94. Właściwe organy powinny przeprowadzać okresowy przegląd ICAAP oraz ILAAP instytucji i określać ich (1) prawidłowość, (2) efektywność oraz (3) kompleksowość według kryteriów określonych w niniejszej sekcji. Właściwe organy powinny również ocenić, jak ICAAP i ILAAP

są zintegrowane z całościowym kształtem praktyk zarządzania ryzykiem i zarządzania strategicznego, w tym planowania kapitałowego i planowania płynności.

95. Wyniki tych ocen powinny być uwzględniane przy obliczaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych i ocenie adekwatności kapitału zgodnie z tytułem 7, a także ocenie adekwatności płynności zgodnie z tytułem 9.

Prawidłowość ICAAP i ILAAP

96. Oceniając prawidłowość ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny rozważyć, czy polityki, procesy, dane i modele składające się na ICAAP i ILAAP są proporcjonalne do charakteru, skali i stopnia złożoności działalności instytucji. W tym celu właściwe organy powinny ocenić przydatność ICAAP i ILAAP do oceny i utrzymywania wystarczającego poziomu kapitału wewnętrznego i płynności, tak by pokrywały one ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja i umożliwiały podejmowanie decyzji biznesowych (np. dotyczących alokowania kapitału w planie biznesowym), w tym w warunkach skrajnych zgodnie z *Wytycznymi CEBS dotyczącymi testów warunków skrajnych*⁵.
97. Oceniając prawidłowość ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny w stosownych przypadkach rozważyć:
- czy metody i założenia stosowane przez instytucje są odpowiednie i spójne w przypadku wszystkich ryzyk, są poparte solidnymi empirycznymi danymi źródłowymi, bazują na solidnie skalibrowanych parametrach i są stosowane w równym stopniu do mierzenia ryzyka i zarządzania kapitałem oraz płynnością;
 - czy poziom ufności odpowiada apetytowi na ryzyko i czy założenia dywersyfikacji wewnętrznej odzwierciedlają model biznesowy i strategię w zakresie ryzyka;
 - czy definicja i struktura dostępnych zasobów kapitału wewnętrznego lub płynności uwzględnianych przez instytucję do celów ICAAP i ILAAP odpowiadają ryzykom mierzonym przez instytucję i kwalifikują się do obliczania funduszy własnych i bufora płynności; oraz
 - czy rozkład/alokacja dostępnych zasobów kapitału wewnętrznego i płynności pomiędzy linie biznesowe lub podmioty prawne odpowiada poziomowi ryzyka, na jakie narażona/narażone jest lub może być każda/każdy z nich, i właściwie uwzględniają wszelkie prawne i operacyjne ograniczenia możliwości przenoszenia tych zasobów.

⁵ Wytyczne 32 z 26 sierpnia 2010.

Efektywność ICAAP i ILAAP

98. Oceniając efektywność ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny zbadać ich stosowanie w ramach procesu decyzyjnego i zarządzania na wszystkich poziomach w instytucji (np. wyznaczanie limitów, pomiar wyników itp.). Właściwe organy powinny ocenić, w jaki sposób instytucja korzysta z ICAAP i ILAAP w ramach swojego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością (przy użyciu testu). W ocenie należy zbadać wzajemne powiązania i relacje między funkcjonowaniem ICAAP/ILAAP a ramami apetytu na ryzyko, ryzykiem, płynnością i kapitałem, z uwzględnieniem perspektywicznych strategii finansowania, i czy są one odpowiednie z punktu widzenia modelu biznesowego i złożoności instytucji.
99. W tym celu właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada polityki, procedury i narzędzia ułatwiające:
- a. jednoznaczne wskazanie komórek/funkcji lub komitetów zarządzających odpowiedzialnych za poszczególne elementy ICAAP i ILAAP (np. modelowanie i kwantyfikacja, audyt wewnętrzny i walidacja, monitorowanie i sprawozdawczość, przekazywanie spraw na wyższy poziom kompetencji itp.);
 - b. planowanie kapitału i płynności: obliczanie poziomu zasobów kapitału i płynności w ujęciu perspektywicznym (w tym w zakładanych scenariuszach warunków skrajnych) w związku z ogólną strategią lub znacznymi transakcjami;
 - c. alokację zasobów kapitału i płynności pomiędzy linie biznesowe i rodzaje ryzyka oraz ich monitorowanie (np. limity ryzyka określone dla linii biznesowych, podmiotów lub poszczególnych rodzajów ryzyka są zgodne z celem, jakim jest zapewnienie ogólnej adekwatności zasobów kapitału i płynności instytucji);
 - d. regularną i terminową sprawozdawczość w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności dla kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego. Częstotliwość sprawozdawczości powinna być w szczególności adekwatna do występujących ryzyk oraz wzrostu wolumenu działalności, istniejących buforów wewnętrznych i wewnętrznego procesu decyzyjnego, tak by umożliwić kierownictwu instytucji wprowadzenie działań naprawczych, zanim zagrożona zostanie adekwatność kapitałowa i płynności; oraz
 - e. uzyskiwanie przez kadre kierowniczą wyższego szczebla lub organ zarządzający stosownej wiedzy i podejmowanie działań w przypadku, gdy strategia biznesowa lub znaczące pojedyncze transakcje mogą być niezgodne z ICAAP lub nieodpowiednie z punktu widzenia dostępnego kapitału wewnętrznego (np. zatwierdzenie znaczącej pojedynczej transakcji w przypadku, gdy może mieć ona istotny wpływ na dostępny kapitał wewnętrzny) oraz ILAAP.
100. Właściwe organy powinny ocenić, czy organ zarządzający okazuje odpowiednie zaangażowanie w ICAAP i ALAAP i ich wyniki, a także czy posiada ich znajomość. Powinny

zwłaszcza ocenić, czy organ zarządzający zatwierdza ramy oraz wyniki ICAAP i ILAAP, a w stosownych przypadkach – wyniki walidacji wewnętrznej ICAAP i ILAAP.

101. Właściwe organy powinny ocenić stopień perspektywiczności ICAAP i ILAAP. Powinny to uczynić poprzez ocenę spójności ICAAP i ILAAP z planami dotyczącymi kapitału i płynności oraz planami strategicznymi.

Kompleksowość ICAAP i ILAAP

102. Właściwe organy powinny ocenić zakres, w jakim ICAAP i ILAAP obejmują linie biznesowe, podmioty prawne oraz ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja, a także zgodność ICAAP i ILAAP z wymogami prawnymi. Powinny zwłaszcza ocenić:

- a. czy ICAAP i ILAAP są realizowane w sposób jednolity i proporcjonalny w odniesieniu do wszystkich istotnych linii biznesowych i podmiotów prawnych instytucji w zakresie identyfikacji i oceny ryzyka;
- b. czy ICAAP i ILAAP obejmują wszystkie istotne ryzyka, nawet wówczas, gdy źródłem ryzyka jest podmiot wyłączony z konsolidacji (spółki celowe, podmioty specjalnego przeznaczenia); oraz
- c. czy dowolny podmiot stosuje odmienne mechanizmy lub procesy zarządzania wewnętrznego od pozostałych podmiotów grupy i czy jest to uzasadnione (np. stosowanie zaawansowanych modeli tylko przez część grupy może być uzasadnione brakiem dostatecznych danych umożliwiających oszacowanie parametrów w zakresie niektórych linii biznesowych lub podmiotów prawnych, pod warunkiem, że te linie biznesowe lub podmioty prawne nie prowadzą do koncentracji ryzyka w ramach pozostałej części portfela).

5.6.3 Testy warunków skrajnych

103. Zgodnie z *Wytycznymi CEBS dotyczącymi testów warunków skrajnych* właściwe organy powinny oceniać programy testów warunków skrajnych instytucji, uwzględniając odpowiedniość wyboru istotnych scenariuszy oraz powiązanych założeń, metod i infrastruktury, a także korzystanie z wyników testów warunków skrajnych. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:

- a. stopień zintegrowania testów warunków skrajnych ze strukturami zarządzania ryzykiem instytucji;
- b. potencjał i infrastrukturę, w tym dane umożliwiające instytucji wdrażanie programu testów warunków skrajnych w ramach poszczególnych linii biznesowych i podmiotów, a w stosownych przypadkach – w całej grupie;

- c. zaangażowanie kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego w programy testów warunków skrajnych; oraz
- d. stopień zintegrowania testów warunków skrajnych i ich wyników z podejmowaniem decyzji w całej instytucji.

5.7 Ramy kontroli wewnętrznej

104. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy kontroli wewnętrznej. W tym zakresie powinny one co najmniej ocenić:

- a. w jakim stopniu instytucja stosuje ramy kontroli wewnętrznej obejmujące niezależne funkcje kontrolne działające w ramach przejrzystego procesu podejmowania decyzji, z wyraźnym podziałem obowiązków w zakresie stosowania ram i ich elementów;
- b. czy ramy kontroli wewnętrznej są stosowane we wszystkich obszarach instytucji i czy za stworzenie i stosowanie odpowiednich polityk oraz procedur kontroli wewnętrznej odpowiadają w pierwszym rzędzie jednostki biznesowe i wsparcia.
- c. czy instytucja wprowadziła politykę i procedury służące identyfikacji, pomiarowi, monitorowaniu, ograniczaniu ryzyka i powiązanej koncentracji ryzyka oraz sprawozdawczości w tym zakresie, i czy są one zatwierdzone przez organ zarządzający;
- d. czy instytucja powołała niezależną funkcję kontroli ryzyka, która bierze aktywny udział w przygotowywaniu strategii w zakresie ryzyka instytucji oraz we wszelkich istotnych decyzjach dotyczących zarządzania ryzykiem, i przekazuje organowi zarządzającemu oraz kadrze kierowniczej wyższego szczebla wszelkie istotne informacje związane z ryzykiem;
- e. czy niezależna funkcja kontroli ryzyka zapewnia odpowiednie procesy pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka instytucji;
- f. czy instytucja posiada dyrektora ds. ryzyka, który korzysta z wystarczających uprawnień i niezależności od struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, i ponosi wyłączną odpowiedzialność za funkcję kontrolę ryzyka i monitorowanie ram zarządzania ryzykiem;
- g. czy instytucja posiada politykę zgodności oraz powołaną na stałe i skuteczną funkcję/komórkę ds. zgodności podległą organowi zarządzającemu;

- h. czy instytucja posiada zatwierdzone przez organ zarządzający politykę i proces zatwierdzania nowych produktów, które przewidują ściśle określoną rolę dla wyżej wspomnianej niezależnej komórki ds. kontroli ryzyka; oraz
- i. czy instytucja dysponuje potencjałem umożliwiającym jej sporządzenie sprawozdań dotyczących ryzyka i korzysta z nich do celów zarządzania, i czy sprawozdania te są (i) dokładne, kompleksowe, przejrzyste i użyteczne oraz (ii) sporządzane i przekazywane zainteresowanym stronom z właściwą częstotliwością.

5.7.1 Komórka audytu wewnętrznego

105. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła odpowiednią niezależną komórkę audytu wewnętrznego:

- a. która została utworzona zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi standardami zawodowymi;
- b. której cel, uprawnienia i zakres obowiązków określono w regulaminie uznającym standardy zawodowe i zatwierdzonym przez organ zarządzający;
- c. której niezależność organizacyjna i obiektywność audytorów wewnętrznych jest chroniona dzięki bezpośredniej podległości zarządowi;
- d. która dysponuje wystarczającymi zasobami, by wykonywać swoje zadania;
- e. która odpowiednio uwzględnia w swoim planie audytu opartym na analizie ryzyka wszystkie niezbędne obszary, w tym zarządzanie ryzykiem, mechanizmy kontroli wewnętrznej, ICAAP i ILAAP; oraz
- f. która wykazuje się skutecznością w zakresie stwierdzania, czy przestrzegane są polityki wewnętrzne i właściwe przepisy wykonawcze UE i krajowe oraz odpowiednio reaguje na przypadki ich nieprzestrzegania.

5.8 Systemy informacyjne i ciągłość działania

106. Zgodnie z *Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego* właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja dysponuje efektywnymi i niezawodnymi systemami informacyjno-komunikacyjnymi i czy systemy te zapewniają pełną obsługę agregacji danych o ryzyku w zwykłych okolicznościach i w warunkach skrajnych. Właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić, czy instytucja posiada co najmniej zdolność do:

- a. generowania ścisłych i wiarygodnych danych o ryzyku;

- b. zbierania i agregowania danych o wszystkich istotnych ryzykach w całej instytucji;
- c. terminowego generowania zagregowanych i aktualnych danych; oraz
- d. generowania zagregowanych danych o ryzyku, które można przedłożyć w odpowiedzi na żądanie organu zarządzającego lub właściwych organów.

107. Właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucja ustanowiła efektywne zarządzanie ciągłością działania, obejmujące sprawdzone plany awaryjne i plany ciągłości działania oraz plany naprawy w odniesieniu do wszystkich swoich krytycznych funkcji i zasobów.

5.9 Planowanie naprawy

108. Aby ocenić zarządzanie wewnętrzne oraz mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, właściwe organy powinny rozważyć wszelkie ustalenia i wady stwierdzone w wyniku oceny planów naprawy i uzgodnień dotyczących planowania naprawy przeprowadzonej zgodnie z art. 6 i 8 dyrektywy 2014/59/UE.

109. Podobnie, oceniając plany naprawy właściwe organy powinny uwzględniać, między innymi, ustalenia dokonane w wyniku oceny elementów SREP, w tym zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji.

5.10 Stosowanie na poziomie skonsolidowanym i konsekwencje dla podmiotów grupy

110. Na poziomie skonsolidowanym, oprócz elementów omówionych w powyższych sekcjach, właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. organ zarządzający jednostki dominującej instytucji posiada wiedzę zarówno na temat organizacji grupy, jak i ról jej poszczególnych podmiotów, a także powiązań i relacji między nimi.
- b. struktura organizacyjna i prawna grupy – w stosownych przypadkach – jest jasna i przejrzysta oraz dostosowana do wielkości i złożoności jej działalności biznesowej i operacyjnej;
- c. grupa ustanowiła efektywny, obejmujący całą grupę system informacji i sprawozdawczości zarządczej stosowany w odniesieniu do wszystkich istotnych linii biznesowych i podmiotów prawnych, a informacje oraz sprawozdania z systemu są terminowo przekazywane organowi zarządzającemu jednostki dominującej instytucji;

- d. organ zarządzający jednostki dominującej instytucji ustanowił spójne, obowiązujące w całej grupie strategie obejmujące ramy apetytu na ryzyko;
- e. zarządzanie ryzykiem grupy obejmuje wszystkie istotne ryzyka, nawet wówczas gdy ich źródłem są podmioty wyłączone z konsolidacji (spółki celowe, podmioty specjalnego przeznaczenia);
- f. instytucja przeprowadza regularne testy warunków skrajnych obejmujące wszystkie istotne ryzyka i podmioty, zgodnie z *Wytycznymi CEBS dotyczącymi testów warunków skrajnych*; oraz
- g. komórka ds. audytu wewnętrznego grupy jest oddzielona od pozostałych struktur, posiada obejmujący całą grupę plan audytu oparty na analizie ryzyka, czy zatrudnia odpowiednich pracowników i raportuje bezpośrednio organowi zarządzającemu jednostki dominującej.

111. Przeprowadzając ocenę zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji na poziomie jednostki zależnej, oprócz elementów wyszczególnionych w niniejszym tytule, właściwe organy powinny ocenić, jak mechanizmy, polityki i procedury obowiązujące w odniesieniu do całej grupy są wdrażane na poziomie tej jednostki zależnej.

5.11 Podsumowanie ustaleń i punktacja

112. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat odpowiedniości mechanizmów zarządzania wewnętrznego i kontroli stosowanych w całej instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 3.

Tabela 3. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Wady zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka zagrażającego wiarygodności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i wyraźnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieje prawidłowa kultura organizacyjna. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są odpowiednie.

		<ul style="list-style-type: none"> • Polityka wynagrodzeń jest zgodna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są odpowiednie. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są odpowiednie. • Komórka ds. audytu wewnętrznego jest niezależna i funkcjonuje skutecznie z zachowaniem przyjętych standardów i wymogów międzynarodowych. • Systemy informacyjne i mechanizmy zapewnienia utrzymania ciągłości działania są odpowiednie. • Plan naprawy jest kompletny i wiarygodny, a mechanizmy planowania naprawy są odpowiednie.
2	<p>Wady zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają niskie ryzyko dla wiarygodności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada w miarę solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Istnieje w miarę prawidłowa kultura organizacyjna. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są w przeważającej mierze odpowiednie. • Polityka wynagrodzeń jest w miarę zgodna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są w

		<p>przeważającej mierze odpowiednie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są w przeważającej mierze odpowiednie. • Komórka ds. audytu wewnętrznego jest niezależna, a jej działalność w miarę skuteczna. • Systemy informacyjne i mechanizmy utrzymania ciągłości działania są w przeważającej mierze odpowiednie. • Plan naprawy jest w miarę kompletny i wiarygodny. Mechanizmy planowania naprawy są w przeważającej mierze odpowiednie.
3	<p>Wady zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają średni poziom ryzyka dla wiarygodności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są w pełni przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko, nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieją wątpliwości, czy kultura organizacyjna jest odpowiednia. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości składu i funkcjonowania organu zarządzającego. • Zachodzą obawy, że polityka wynagrodzeń może być sprzeczna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram zarządzania ryzykiem i procesów zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, ram testów warunków skrajnych, planowania kapitałowego i planowania płynności. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram i mechanizmów kontroli wewnętrznej. • Niezależność i skuteczność działania

		<p>komórki audytu wewnętrznego budzi wątpliwości.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości systemów informatycznych i mechanizmów utrzymania ciągłości działania. • Plan naprawy jest niekompletny, a jego wiarygodność budzi pewne wątpliwości. Zachodzą wątpliwości co do odpowiedniości mechanizmów planowania naprawy.
4	<p>Wady zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają wysoki poziom ryzyka dla wiarygodności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Kultura organizacyjna nie jest odpowiednia. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są nieodpowiednie. • Polityka wynagrodzeń jest niezgodna ze strategią w zakresie ryzyka i długofalowymi interesami. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są nieodpowiednie. • Komórka audytu wewnętrznego nie jest niezależna lub nie funkcjonuje z zachowaniem przyjętych standardów i wymogów międzynarodowych; jej działania nie są skuteczne. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są nieodpowiednie. • Systemy informacyjne i mechanizmy utrzymania ciągłości działania są

		<p>nieodpowiednie.</p> <ul style="list-style-type: none">Plan naprawy jest niekompletny i niewiarygodny. Mechanizmy planowania naprawy są nieodpowiednie.
--	--	---

Tytuł 6. Ocena ryzyk obciążających kapitał

6.1 Względy ogólne

113. Właściwe organy powinny szacować i oceniać za pomocą punktacji ryzyka dla kapitału, które uznano za istotne dla instytucji.

114. W niniejszym tytule określono wspólne metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny indywidualnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i jego kontroli. Niniejszy tytuł nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.

115. W niniejszym tytule przedstawiono wytyczne dotyczące oceny i punktacji następujących rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest kapitał:

- a. ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta;
- b. ryzyko rynkowe;
- c. ryzyko operacyjne;
- d. ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego.

116. W tytule określono również zbiór podkategorii w ramach każdej powyższej kategorii ryzyka, które należy uwzględnić w ocenie ryzyk dla kapitału. W zależności od istotności dowolnej z tych podkategorii dla danej instytucji, mogą być one przedmiotem indywidualnej oceny i punktacji.

117. Decyzja dotycząca istotności zależy od osądu nadzorczego. Jeżeli jednak chodzi o ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych, zgodnie z zaleceniem ERRS dotyczącym kredytów walutowych⁶, istotność powinna być oceniana z uwzględnieniem następującego progu:

Pożyczki w walucie obcej udzielone kredytobiorcom niezabezpieczonym stanowią co najmniej 10% wszystkich kredytów instytucji (udzielonych przedsiębiorstwom niefinansowym i gospodarstwom domowym), jeżeli portfel ten stanowi co najmniej 25% ogółu aktywów instytucji.

⁶ESRB/2011/1, OJ C 342, 22.11.2011, p. 1.

118. Na potrzeby niniejszych wytycznych, przy określaniu podkategorii danego ryzyka, właściwe organy powinny raczej kierować się charakterem ekspozycji na ryzyko, a nie tym, czy podkategorie te są wskazane jako elementy ryzyka kredytowego, rynkowego lub operacyjnego w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 (np. ekspozycje kapitałowe będące częścią portfela bankowego mogą być uwzględniane w ramach oceny ryzyka rynkowego, mimo że w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 są one uznawane za element ryzyka kredytowego).
119. Właściwe organy mogą również zdecydować o innym podziale ryzyka na podkategorie niż przedstawiono w niniejszych wytycznych, pod warunkiem że oceniono wszystkie istotne ryzyka i uzgodniono to, w stosowanych przypadkach, w ramach kolegium organów nadzoru.
120. Właściwe organy powinny również ocenić inne ryzyka uznane za istotne dla danej instytucji, a niewyszczególnione powyżej (np. ryzyko związane z emeryturami, ryzyko ubezpieczeniowe lub strukturalne ryzyko walutowe). W procesie identyfikacji podkategorii ryzyka pomocne mogą być:
- a. czynniki zwiększające całkowitą ekspozycję na ryzyko;
 - b. ryzyka określone w ICAAP instytucji;
 - c. ryzyka wynikające z modelu biznesowego instytucji (w tym zidentyfikowane przez inne instytucje stosujące podobny model biznesowy);
 - d. informacje pochodzące z monitorowania kluczowych wskaźników;
 - e. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych; oraz
 - f. zalecenia i wytyczne publikowane przez EUNB oraz ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS.
121. Właściwe organy powinny również uwzględniać powyższe elementy przy planowaniu intensywności swoich działań nadzorczych w związku z oceną danego ryzyka.
122. W przypadku ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego właściwe organy powinny weryfikować przestrzeganie przez instytucję minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w porównaniu do tych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie kompleksowej wiedzy na temat ryzyka dla kapitału.
123. Oceniając ryzyka dla kapitału, właściwe organy powinny ponadto uwzględniać potencjalne skutki ryzyka związanego z kosztami finansowania, używając metod określonych w tytule 8, i mogą ponadto zdecydować o konieczności wprowadzenia środków mających na celu przeciwdziałanie temu ryzyku.

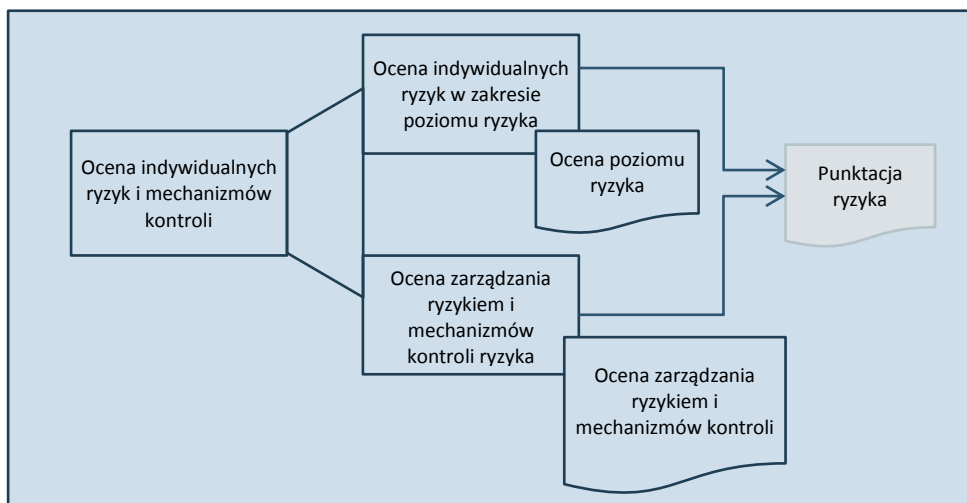
124. Stosując metody określone w niniejszym tytule, właściwe organy powinny określić właściwe wskaźniki ilościowe i inne mierniki, których powinno się używać do monitorowania kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3.

125. W odniesieniu do każdego istotnego ryzyka, w punktacji ryzyka, właściwe organy powinny ocenić i uwzględnić:

- a. nieodłączne ryzyko (ekspozycje na ryzyko); oraz
- b. jakość i skuteczność zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka.

126. Przebieg tej oceny przedstawiono na rysunku 2 poniżej.

Rysunek 2. Przebieg oceny ryzyk dla kapitału;

127. Przeprowadzając swoje oceny, właściwe organy powinny korzystać ze wszelkich dostępnych źródeł informacji, w tym sprawozdań dla organów regulacyjnych, sprawozdań ad-hoc uzgodnionych z instytucją, mierników i sprawozdań wewnętrznych instytucji (np. sprawozdań z audytu wewnętrznego, sprawozdań z zarządzania ryzykiem, informacji z ICAAP), sprawozdań z kontroli na miejscu i sprawozdań zewnętrznych (np. komunikatów instytucji dla inwestorów, agencji ratingowych). Chociaż ocena ma w zamierzeniu ograniczać się do danej instytucji, w celu określenia potencjalnej ekspozycji na ryzyka dla kapitału właściwe organy powinny rozważyć porównanie z instytucjami porównywalnymi. W tym celu instytucje porównywalne powinny być definiowane dla każdego ryzyka z osobna i mogą się różnić od instytucji z grupy rówieśniczej określonych na potrzeby analizy modelu biznesowego i innych analiz.

128. W ocenie ryzyk dla kapitału właściwe organy powinny również oceniać trafność i ostrożnościowy charakter wyliczeń minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych w celu stwierdzenia sytuacji, w których wyliczenia minimalnych funduszy własnych prowadzą do niedoszacowania rzeczywistego poziomu ryzyka. Ocena ta byłaby pomocna przy określaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, zgodnie z sekcją 7.2.3.

129. Wynik oceny każdego istotnego ryzyka powinien zostać ujęty w podsumowaniu ustaleń zawierającym wyjaśnienie głównych czynników ryzyka, a także w punktacji.
130. Właściwe organy powinny zasadniczo przyznawać punktację na podstawie ryzyka nieodłącznego, przy czym powinny również brać pod uwagę względy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem oraz mechanizmów jego kontroli, jak to, że adekwatność zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka może zwiększać – lub w wyjątkowych przypadkach zmniejszać – ryzyko istotnych skutków ostrożnościowych (tj. względy związane z ryzykiem nieodłącznym mogą prowadzić do niedoszacowania lub przeszacowania poziomu ryzyka w zależności od odpowiedniości zarządzania i mechanizmów kontroli). W ocenie adekwatności zarządzania i mechanizmów kontroli właściwe organy powinny się kierować względami wyszczególnionymi w tabelach 4-7.
131. Wdrażając niniejsze wytyczne w kraju, właściwe organy mogą stosować różne metody decydowania o punktacji indywidualnych ryzyk. W niektórych przypadkach poziom ryzyka nieodłącznego i jakość zarządzania ryzykiem oraz mechanizmów jego kontroli mogą być przedmiotem osobnych ocen, w wyniku których uzyskiwane będą punktacja częściowa i końcowa, podczas gdy w innych możliwe będzie pominięcie oceny częściowej.

6.2 Ocena ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta

6.2.1 Względy ogólne

132. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe wynikające z wszystkich ekspozycji portfela banku (w tym pozycji pozabilansowych). Powinny również oceniać ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia.
133. Oceniając ryzyko kredytowe, właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie elementy wpływające na potencjalne straty kredytowe, a w szczególności: prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia kredytowego (tj. niewykonania zobowiązania) lub powiązanych zdarzeń wpływających na kredytobiorców i ich zdolność do spłaty zobowiązań; wielkość ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe; a także czas trwania windykacji wierzytelności z tytułu ekspozycji kredytowych w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę. Właściwe organy powinny uwzględnić ewentualność, że w zakresie wszystkich tych elementów z czasem sytuacja może ulec pogorszeniu i będą one przedstawiały się gorzej niż oczekiwane wyniki.

6.2.2 Ocena nieodłącznego ryzyka kredytowego

134. Za pomocą oceny nieodłącznego ryzyka kredytowego właściwe organy powinny określić główne czynniki zwiększające ekspozycję instytucji na ryzyko kredytowe i ocenić istotność skutków z ostrożnościowego punktu widzenia tego ryzyka na instytucję. Dlatego ocena nieodłącznego ryzyka kredytowego powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;
- b. ocena charakteru i struktury portfela kredytowego;
- c. ocena jakości portfela kredytowego;
- d. ocena poziomu i jakości środków ograniczania ryzyka kredytowego; oraz
- e. ocena poziomu rezerw i korekt wyceny kredytowej.

135. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe zarówno w ujęciu bieżącym, jak i perspektywicznym. Właściwe organy powinny powiązać analizę bieżącego ryzyka portfela kredytowego z oceną strategii w zakresie ryzyka kredytowego instytucji (możliwie w ramach szerszej oceny strategii w ramach analizy modelu biznesowego) i rozważyć, jak przewidywane zmiany sytuacji makroekonomicznej, a także warunki skrajne, mogą wpłynąć na te elementy, a w ostatecznym rozrachunku również na dochody i fundusze własne instytucji.

136. Właściwe organy powinny zasadniczo dokonywać oceny zarówno na poziomie portfela, jak i klasy aktywów. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również przeprowadzić bardziej szczegółową ocenę, możliwie na poziomie pojedynczych kredytobiorców lub transakcji. Oceniając ryzyko portfela, właściwe organy mogą również przeprowadzić badanie wyrwykowe kredytów.

137. Właściwe organy mogą przeprowadzać ocenę pionowo (uwzględniając wszystkie wymiary istotnych subportfeli) lub poziomo (uwzględniając jeden wymiar, np. jakość kredytu, w odniesieniu do całego portfela).

Wstępna ocena

138. Aby ustalić zakres oceny ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności zidentyfikować źródła ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. Aby to uczynić, powinny skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny innych elementów SREP, porównania pozycji instytucji z instytucjami podobnymi, a także wszelkich innych prac nadzorczych.

139. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. strategię w zakresie ryzyka kredytowego i apetyt na ryzyko kredytowe;
- b. relację wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko kredytowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, w tym historyczne i prognozowane zmiany jego wysokości, o ile dane w tym zakresie są dostępne;

- c. charakter, wielkość i strukturę pozycji bilansowych i pozabilansowych instytucji generujących ryzyko kredytowe;
- d. poziom i zmiany w czasie odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i kredyty spisane w straty oraz wskaźników niewykonania zobowiązań w ramach portfela kredytowego; oraz
- e. rentowność portfela kredytowego skorygowana o koszt ryzyko.

140. Właściwe organy powinny przeprowadzić wstępną analizę z uwzględnieniem zmian powyższych elementów w czasie w celu zdobycia gruntownej wiedzy o najważniejszych czynnikach wpływających na ryzyko kredytowe instytucji.

141. Właściwe organy powinny skupiać się w swoich ocenach na czynnikach i portfelach uznawanych za najistotniejsze.

Charakter i struktura portfela kredytowego

142. Właściwe organy powinny oceniać charakter ekspozycji kredytowej (tj. rodzaje kredytobiorców i ekspozycji) w celu rozpoznania powiązanych czynników ryzyka i powinny analizować strukturę ryzyka portfela kredytowego instytucji.

143. W ramach tej oceny właściwe organy powinny również zbadać, w jaki sposób charakter ekspozycji na ryzyko kredytowe może wpłynąć na wielkość ekspozycji (np. wykorzystanie przez kredytobiorców udzielonych linii kredytowych/gwarancji dotyczących finansowania, kredyty w walucie obcej itp.), uwzględniając zdolność prawną instytucji do jednostronnego odwołania niewykorzystanych kwot udzielonych instrumentów kredytowych.

144. Aby ocenić charakter ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny uwzględnić przynajmniej następujące podkategorie ryzyka kredytowego:

- a. ryzyko koncentracji kredytowej;
- b. ryzyko kontrahenta i ryzyko rozliczenia;
- c. ryzyko kraju;
- d. ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji,
- e. ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych; oraz
- f. ryzyko z tytułu kredytowania specjalistycznego.

Ryzyko koncentracji kredytowej

145. Właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat stopnia ryzyka koncentracji kredytowej jakie może zagrażać instytucji, o którym mowa w art. 81 dyrektywy 2013/36/UE,. Właściwe

organy powinny w szczególności oceniać ryzyko poniesienia przez instytucję znacznych strat kredytowych w wyniku koncentracji ekspozycji wobec wąskiej grupy kredytobiorców, grupy kredytobiorców charakteryzujących się podobnym zachowaniem pod względem niewykonania zobowiązań lub ekspozycji z tytułu wysoce skorelowanych aktywów finansowych.

146. Właściwe organy powinny przeprowadzać tę ocenę uwzględniając różne kategorie ryzyka koncentracji kredytowej, w tym:

- a. koncentracje podmiotowe (obejmujące klienta lub grupę powiązanych klientów definiowanych jako duża ekspozycja);
- b. koncentracje sektorowe;
- c. koncentracje geograficzne;
- d. koncentracje produktów; oraz
- e. koncentracje zabezpieczeń i gwarancji.

147. W celu zidentyfikowania koncentracji kredytowej właściwe organy powinny uwzględnić czynniki ryzyka kredytowego wspólne dla wszystkich ekspozycji i skupiać się na tych ekspozycjach, które przejawiają podobne zachowania (tj. wysoka korelacja).

148. Właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na ukryte źródła ryzyka koncentracji kredytowej, które może się zmaterializować w warunkach skrajnych, gdy stopień korelacji ryzyka kredytowego może wzrosnąć w stosunku do zwykłych warunków i mogą powstać dodatkowe ekspozycje kredytowe z tytułu pozycji pozabilansowych.

149. W odniesieniu do grup powiązanych klientów, właściwe organy powinny uwzględniać ryzyko koncentracji kredytowej wynikające z konsolidacji, które może nie być widoczne na poziomie indywidualnym.

150. Oceniając koncentrację kredytową, właściwe organy powinny uwzględniać możliwość współwystępowania koncentracji (np. wysoki poziom koncentracji wobec konkretnego rządu będzie najprawdopodobniej prowadził do koncentracji krajowej i koncentracji podmiotowej), w związku z czym powinny unikać stosowania prostej agregacji poszczególnych rodzajów koncentracji kredytowej, a zamiast tego uwzględniać czynniki leżące u podstaw koncentracji.

151. Aby ocenić poziom koncentracji, właściwe organy mogą używać różnych metod i wskaźników, w tym najpowszechniejszych z nich – współczynników Herfindahla-Hirschmana (HHI) i Giniego, które mogą zostać następnie włączone do mniej lub bardziej złożonej metodyki szacowania dodatkowych czynników ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia

152. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia, na jakie narażone są instytucje w wyniku ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych i transakcji na instrumentach finansowych.

153. Dokonując tej oceny, właściwe organy powinny uwzględniać następujące aspekty:

- a. jakość kontrahentów i odpowiednie korekty wyceny kredytowej;
- b. złożoność instrumentów finansowych będących przedmiotem danej transakcji;
- c. ryzyko niekorzystnej korelacji wynikające z dodatniej korelacji między ryzykiem kredytowym kontrahenta a ryzykiem kredytowym;
- d. ekspozycję na ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia zarówno pod względem bieżącej wartości rynkowej, jak i kwoty nominalnej, w relacji do łącznej ekspozycji kredytowej i funduszy własnych;
- e. odsetek transakcji obsługiwanych za pośrednictwem infrastruktur rynków finansowych świadczących usługi rozrachunku wg zasady dostawa za płatność;
- f. odsetek istotnych transakcji z kontrahentami centralnymi oraz skuteczność mechanizmów ich ochrony przed stratą; oraz
- g. istnienie, znaczenie, efektywność i egzekwowalność umów o kompensowaniu zobowiązań.

Ryzyko kraju

154. Właściwe organy powinny oceniać:

- a. stopień koncentracji w ramach wszystkich rodzajów ekspozycji na ryzyko kraju, w tym ekspozycji z tytułu długu publicznego, w relacji do całego portfela kredytowego instytucji (według ilości klientów i kwotowo);
- b. siłę i stabilność gospodarczą kraju kredytobiorcy oraz jego dotychczasową terminowość w zakresie dokonywania płatności oraz występowanie w przeszłości istotnych zdarzeń niewykonania zobowiązania;
- c. ryzyko innych form interwencji państwa, które mogą w sposób istotny zaszkodzić zdolności kredytowej kredytobiorców (np. zamrożenie depozytów, wyłączenie lub kary fiskalne); oraz
- d. ryzyko wynikające z potencjalnej możliwości wystąpienia zdarzenia (np. naturalnego lub społecznego/politycznego) o charakterze ogólnokrajowym

skutkującego niewypełnieniem zobowiązań przez dużą grupę dłużników (ryzyko zbiorowego dłużnika).

Właściwe organy powinny również oceniać ryzyko transferowe związane z transgranicznym udzielaniem kredytów w walutach obcych w przypadku istotnych transgranicznych ekspozycji w walucie.

Ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji,

155. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji, jeżeli instytucje działają w charakterze jednostek inicjujących, inwestujących, sponsorujących lub udzielających wsparcia jakości kredytowej.

156. Aby ocenić charakter istotnych ekspozycji i ich możliwe kształtowanie się, właściwe organy powinny:

- a. uzyskać wiedzę na temat strategii, apetytu na ryzyko i motywacji biznesowej instytucji w zakresie sekurytyzacji; oraz
- b. przeanalizować ekspozycje sekurytyzacyjne, biorąc pod uwagę zarówno rolę i stopień uprzywilejowania transz posiadanych przez instytucję, jak i rodzaj sekurytyzacji (np. tradycyjna albo syntetyczna, sekurytyzacja albo resekurytyzacja).

157. Szacując ryzyko kredytowe wynikające z ekspozycji sekurytyzacyjnych, właściwe organy powinny ocenić co najmniej:

- a. odpowiedniość alokowania ekspozycji sekurytyzacyjnych pomiędzy portfel bankowy i portfel bankowy oraz zgodność ze strategią instytucji dotyczącą sekurytyzacji;
- b. czy instytucja stosuje odpowiednie podejście do sekurytyzacji z regulacyjnego punktu widzenia;
- c. rating i zachowanie transz sekurytyzacyjnych posiadanych przez instytucję, a także charakter, strukturę i jakość aktywów bazowych;
- d. współmierność zmniejszenia wymogu do rzeczywistego przeniesienia ryzyka z tytułu zainicjowanej sekurytyzacji. Właściwe organy powinny również weryfikować, czy instytucja zapewnia jakąkolwiek formę niejawnego (pozaumownego) wsparcia transakcji oraz jego potencjalny wpływ na fundusze własne przeznaczone na ryzyko kredytowe;
- e. czy kwoty instrumentów wsparcia płynności przyznane jednostce ds. sekurytyzacji są wyraźnie ujmowane według kwot wykorzystanych (ciągnionych) i niewykorzystanych (nieciągnionych); oraz

- f. istnienie planów awaryjnych dla jednostek emitujących papiery dłużne zabezpieczone aktywami, którymi zarządza instytucja, na wypadek gdyby dana emisja papierów dłużnych była niemożliwa do zrealizowania w związku z warunkami dotyczącymi płynności i potencjalnym wpływem tej emisji na całkowitą ekspozycję na ryzyko kredytowe instytucji.

Ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych

158. Właściwe organy powinny oceniać istnienie i istotność dodatkowego ryzyka kredytowego wynikającego z ekspozycji z tytułu kredytów walutowych udzielanych kredytobiorcom niezabezpieczonym, a zwłaszcza wszelkie nieliniowe zależności między ryzykiem rynkowym a ryzykiem kredytowym w przypadku, gdy kursy wymiany (ryzyko rynkowe) mogą mieć nieproporcjonalny wpływ na ryzyko kredytowe portfela kredytów walutowych instytucji. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny jednak objąć zakresem tej oceny innych niezabezpieczonych klientów (np. niebędących kredytobiorcami detalicznymi lub małymi lub średnimi przedsiębiorstwami). Właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić występowanie podwyższonego ryzyka z tytułu:

- a. wzrostu zarówno wartości zadłużenia pozostałego do spłaty, jak i przepływu płatności służących obsłudze takiego zadłużenia; oraz
- b. wzrostu wartości zadłużenia pozostałego do spłaty w stosunku do wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie denominowanych w walucie krajowej.

159. Oceniając ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych, właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. rodzaj mechanizmu ustalania kursu i w jaki sposób jego stosowanie może wpłynąć na zmiany kursów wymiany waluty krajowej wobec walut obcych;
- b. ramy, polityki i procedury zarządzania ryzykiem, jego pomiaru i kontroli stosowane przez instytucję w odniesieniu do kredytów walutowych, w tym zakres, w jakim uwzględniają one nieliniowe zależności między ryzykiem rynkowym a kredytowym. Właściwe organy powinny w szczególności oceniać:
 - i. czy instytucja wyraźnie określa apetyt na ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych i czy jej działalność mieści się w przyjętych progach;
 - ii. czy ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych jest uwzględniane przy ocenie kredytobiorców i udzielaniu kredytów walutowych;

- iii. czy ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych, w tym koncentracja ryzyka w jednej lub kilku walutach, są odpowiednio uwzględnione w ICAAP;
 - iv. czy instytucja dokonuje okresowego przeglądu statusu zabezpieczania kredytobiorców;
 - v. czy wpływ zmian kursów wymiany jest brany pod uwagę w szacunkach prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania;
- c. wrażliwość ratingu kredytowego/zdolności kredytowej kredytobiorców i ich zdolności do obsługi zadłużenia na zmianę stóp procentowych; oraz
 - d. ewentualne koncentracje działalności w zakresie udzielania kredytów walutowych w jednej walucie lub w ograniczonej liczbie wysoce skorelowanych walut obcych.

Ryzyko z tytułu kredytowania specjalistycznego

160. Właściwe organy powinny oceniać kredytowanie specjalistyczne oddzielnie od pozostałej działalności w zakresie udzielania kredytów, ponieważ ryzyko takich ekspozycji jest związane z rentownością finansowanego aktywa lub projektu (np. obiektu handlowego, elektrowni, transportu, towarów itp.), a nie z kredytobiorcą (który jest z reguły spółką celową).

161. Najczęściej ekspozycje te charakteryzuje znaczna wielkość w ramach portfela, co stanowi źródło koncentracji kredytowej, a także długie terminy spłaty utrudniające wiarygodne prognozowanie rentowności.

162. Oceniając występujące ryzyko, właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. rentowność projektu i konserwatywność założeń planów biznesowych (w tym dotyczących ryzyka kredytowego najważniejszych klientów);
- b. wpływ zmian przepisów, zwłaszcza w przypadku sektorów dotowanych, na przyszłe przepływy środków pieniężnych;
- c. w stosownych przypadkach wpływ zmian popytu rynkowego oraz istnienie rynku umożliwiającego potencjalną sprzedaż finansowanego obiektu w przyszłości;
- d. istnienie konsorcjum lub innych kredytodawców współdzielących ryzyko kredytowe; oraz
- e. wszelkie formy gwarancji udzielonej przez instytucje sponsorujące.

Ocena jakości portfela kredytowego

163. Oceniając nieodłączne ryzyko kredytowe właściwe organy powinny rozważyć jakość portfela kredytowego poprzez przeprowadzenie wstępnej analizy w celu przypisania ekspozycji do kategorii ekspozycji niezagrażonych, zagrożonych i objętych restrukturyzacją.
164. Właściwe organy powinny ocenić ogólną jakość kredytową na poziomie portfela oraz poszczególne klasy jakości w ramach każdej powyższej kategorii w celu określenia ogólnego ryzyka kredytowego. Właściwe organy powinny również zbadać, czy rzeczywista jakość kredytów odpowiada deklarowanemu apetytowi na ryzyko, a także ustalić przyczyny ewentualnych rozbieżności.
165. Oceniając jakość portfela kredytowego, właściwe organy powinny poświęcić szczególną uwagę prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych i ocenić wpływ potencjalnie błędnej klasyfikacji, w tym wynikłych z tego opóźnień w tworzeniu rezerw i księgowaniu strat przez instytucję. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy mogą korzystać z analizy instytucji na tle grupy rówieśniczej i portfeli odniesienia, o ile są dostępne. Oceniając jakość portfela kredytowego, właściwe organy mogą również skorzystać z badania wyrywkowego kredytów.

Ekspozycje niezagrażone

166. Oceniając jakość kredytową ekspozycji niezagrażonych, właściwe organy powinny uwzględniać zmiany portfela pod względem struktury, wielkości i oceny zdolności kredytowej, jego rentowności i ryzyka jej pogorszenia w przyszłości, analizując co najmniej następujące elementy, o ile są dostępne:
- rozkład klas oceny zdolności kredytowej kredytobiorców (np. według ratingów wewnętrznych lub zewnętrznych bądź na podstawie innych odpowiednich informacji umożliwiających mierzenie zdolności kredytowej, takich jak wskaźnik dźwigni, współczynnik dochodów przeznaczanych na spłatę rat itp.);
 - współczynniki dynamiki według rodzajów kredytobiorców, sektorów i produktów oraz ich zgodność ze strategiami w zakresie ryzyka kredytowego;
 - wrażliwość klas oceny zdolności kredytowej kredytobiorców na koniunkturę gospodarczą lub, ogólniej rzecz biorąc, zdolność kredytobiorców do spłaty kredytu;
 - historyczne wskaźniki migracji pomiędzy klasami zdolności kredytowej oraz opóźnień i zaległości w spłacie w różnych horyzontach czasowych; oraz
 - rentowność (np. spread kredytowy a straty kredytowe).
167. Przeprowadzając te analizy, właściwe organy powinny uwzględniać zarówno liczbę zobowiązanych, jak i istotne kwoty, a także brać pod uwagę stopień koncentracji portfela.

Ekspozycje objęte restrukturyzacją

168. Właściwe organy powinny oceniać zakres kredytów stanowiących ekspozycje objęte restrukturyzacją oraz potencjalne straty z ich tytułu. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:

- a. współczynniki kredytów stanowiących ekspozycje objętych restrukturyzacją na portfel i zmiany tych współczynników w czasie, w tym w porównaniu z instytucjami z grupy rówieśnicze;
- b. poziom zabezpieczenia ekspozycji objętych restrukturyzacją; oraz
- c. współczynniki migracji ekspozycji objętych restrukturyzacją do ekspozycji niezagrożonych i zagrożonych, w tym w porównaniu z instytucjami z grupy rówieśniczej;

Ekspozycje zagrożone

169. Właściwe organy powinny oceniać istotność kredytów zagrożonych według portfela oraz potencjalne straty z ich tytułu. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:

- a. współczynniki kredytów zagrożonych według portfeli, branż, krajów oraz ich zmiany w czasie;
- b. rozkład ekspozycji zagrożonych pomiędzy klasami aktywów zagrożonych (tj. przeterminowanych, wątpliwych itp.);
- c. rodzaje i poziom pozostałego zabezpieczenia;
- d. współczynniki migracji z klas ekspozycji zagrożonych do ekspozycji niezagrożonych, wstrzymanych i pomiędzy klasami ekspozycji zagrożonych;
- e. aktywa przejęte przez banki w drodze postępowania egzekucyjnego i zmiany ich poziomu w czasie;
- f. historyczne stopy odzysku według portfela, branży, obszaru geograficznego lub rodzaju zabezpieczenia i czasu trwania procesu odzysku; oraz
- g. rok powstania portfela kredytów zagrożonych;

170. Przeprowadzając powyższą analizę, właściwe organy powinny stosować analizę instytucji na tle grupy rówieśniczej i używać portfeli odniesienia (tj. portfeli kredytobiorców powszechnie występujących wśród grup instytucji), o ile jest to stosowne i możliwe.

Ocena poziomu i jakości ograniczania ryzyka kredytowego

171. W celu przeprowadzenia oceny potencjalnego wpływu ryzyka kredytowego na instytucję, właściwe organy powinny również przeanalizować poziom i jakość gwarancji (uwzględniając kredytowe instrumenty pochodne) oraz dostępnych zabezpieczeń, które łagodząby straty kredytowe w przypadku wystąpienia zdarzenia kredytowego, w tym gwarancji i zabezpieczeń nieuznanych za techniki ograniczania ryzyka kredytowego na potrzeby obliczeń funduszy własnych.

172. Właściwe organy powinny w szczególności przeanalizować:

- a. zakres ochrony, jaką zapewniają zabezpieczenia i gwarancje, według portfela, kredytobiorcy, rodzaju, ratingu, branży i innych istotnych aspektów;
- b. historyczne stopy odzysku według rodzaju i kwoty zabezpieczenia i gwarancji; oraz
- c. istotność ryzyka rozmycia (zob. art. 4 rozporządzenia (UE) 575/2013) w odniesieniu do nabytych wierzytelności.

173. Właściwe organy powinny również oceniać istotność ryzyka rezydualnego (zob. art. 80 dyrektywy 2013/36/UE), w szczególności:

- a. adekwatność i egzekwowalność umów zabezpieczenia i gwarancji;
- b. terminy i możliwość realizacji zabezpieczenia i uruchomienia gwarancji w świetle przepisów krajowych;
- c. płynność i zmienność wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie;
- d. wartość zabezpieczenia możliwa do odzyskania w drodze czynności windykacyjnych (np. postępowania egzekucyjnego); oraz
- e. zdolność kredytową gwarantów.

174. Właściwe organy powinny również oceniać koncentrację gwarantów i zabezpieczenia, a także korelację ze zdolnością kredytową kredytobiorców (tj. ryzyko niekorzystnej korelacji) oraz potencjalny wpływ na skuteczność ochrony.

Ocenia poziomu odpisów z tytułu utraty wartości i korekt wyceny kredytowej

175. Właściwe organy powinny oceniać, czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości i korekt wyceny kredytowej są odpowiednie w stosunku do jakości ekspozycji, a w stosownych przypadkach, poziomu zabezpieczenia. Właściwe organy powinny oceniać:

- a. czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości odpowiada poziomowi ryzyka różnych portfeli, zmianie jego poziomu na przestrzeni czasu i w porównaniu do instytucji z grupy rówieśniczej;
- b. czy korekty wyceny kredytowej dokonywane w odniesieniu do wartości rynkowej instrumentów pochodnych odzwierciedlają zdolność kredytową kontrahentów;
- c. czy odpisy z tytułu utraty wartości są księgowane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami rachunkowości i czy można je uznać za wystarczające do pokrycia oczekiwanych strat;
- d. czy aktywa zagrożone, aktywa stanowiące ekspozycje objęte restrukturyzacją i aktywa przejęte przez banki w drodze postępowania egzekucyjnego zostały w wystarczającym stopniu objęte odpisami z tytułu utraty wartości, uwzględniając istniejące zabezpieczenia i rok powstania tych ekspozycji; oraz
- e. czy odpisy z tytułu utraty wartości odpowiadają stratom historycznym i istotnym uwarunkowaniom makroekonomicznym i czy odzwierciedlają zmiany właściwych przepisów (np. dotyczących postępowania egzekucyjnego, przejmowania aktywów przez bank, ochrony wierzycieli itp.).

176. W razie konieczności właściwe organy powinny przeprowadzić kontrole na miejscu lub inne odpowiednie działania nadzorcze, aby stwierdzić, czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości i pokrycie ryzyka są wystarczające, na przykład poprzez ocenę wyrywkową kredytów,

177. Właściwe organy powinny również brać pod uwagę wszelkie ustalenia dokonane przez audytorów wewnętrznych lub zewnętrznych, o ile są dostępne.

Testy warunków skrajnych

178. Oceniając nieodłączne ryzyko kredytowe danej instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio rodzajów ryzyka kredytowego, np. wynikającego ze zmian jakości kredytów, koncentracji kredytowej, wartości zabezpieczenia i ekspozycji kredytowej w okresie występowania warunków skrajnych.

6.2.3 Ocena zarządzania ryzykiem kredytowym i mechanizmów jego kontroli

179. Aby uzyskać kompleksowe zrozumienie profilu ryzyka kredytowego instytucji, właściwe organy powinny również dokonywać przeglądu ram zarządzania i zarządzania ryzykiem funkcjonujących w ramach działalności kredytowej instytucji. W tym celu właściwe organy powinny ocenić:

- a. strategię w zakresie ryzyka kredytowego i gotowość do jego podejmowania;

- b. ramy organizacyjne;
- c. polityki i procedury;
- d. identyfikację, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka; oraz
- e. ramy kontroli wewnętrznej.

Strategia w zakresie ryzyka kredytowego oraz apetyt na ryzyko

180. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka kredytowego, zatwierdzoną przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający jasno wyraża swoją strategię zarządzania ryzykiem kredytowym oraz apetyt na ryzyko, a także proces ich przeglądu;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię w zakresie ryzyka kredytowego zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią oraz czy sporządza i odpowiednio wdraża pisemne procedury oraz zapewnia przejrzysty i odpowiedni podział obowiązków;
- c. strategia instytucji w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta odpowiada przyjętemu przez instytucję apetytowi na ryzyko i czy odzwierciedla ogólny apetyt na ryzyko;
- d. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji jest odpowiednia dla instytucji, zważywszy na jej:
 - model biznesowy;
 - apetyt na ryzyko;
 - otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz
 - sytuację ekonomiczno-finansową, zdolność finansowania i adekwatność funduszy własnych;
- e. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji obejmuje jej działalność w obszarze udzielania kredytów i zarządzania zabezpieczeniami, a także zarządzenia kredytami zagrożonymi, i czy jest ona pomocna w podejmowaniu decyzji na podstawie oceny ryzyka, odzwierciedlając przykładowo takie aspekty jak rodzaj ekspozycji (kredyt dla przedsiębiorstw, kredyt dla osób fizycznych, kredyt na nieruchomości, kredyt dla sektora rządowego), sektor gospodarki, lokalizacja geograficzna, waluta i terminy spłaty, w tym tolerancje na koncentracje;

- f. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji obejmuje, w szerokim zakresie, całość działalności instytucji generującym istotne ryzyko kredytowe;
- g. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji uwzględnia cykl gospodarczy, w tym warunki stresowe, a także wynikające z niej zmiany struktury portfela ryzyka kredytowego; oraz
- h. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie ryzyka kredytowego wszystkim właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne

181. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne umożliwiające skuteczne zarządzanie ryzykiem kredytowym, jego pomiar i kontrolę, wraz z odpowiednimi (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym) zasobami ludzkimi i technicznymi niezbędnymi dla realizacji koniecznych zadań. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. istnieje wyraźny podział obowiązków w zakresie podejmowania, pomiaru, monitorowania ryzyka kredytowego, zarządzania nim oraz raportowania o ryzyku;
- b. systemy kontroli i monitorowania ryzyka kredytowego są poddawane niezależnemu przeglądowi i czy istnieje wyraźny rozdział między podejmującymi ryzyko a zarządzającymi ryzykiem;
- c. zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka i kontroli ryzyka obejmuje ryzyko kredytowe całej instytucji; oraz
- d. pracownicy zaangażowani w działalność w zakresie udzielania kredytów (zarówno w ramach obszarów biznesowych, jak i zarządzania i kontroli) dysponują odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem.

Polityki i procedury

182. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja stosuje odpowiednie polityki w zakresie identyfikacji ryzyka kredytowego, zarządzania nim, jego pomiaru i kontroli. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zarząd instytucji zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk oraz procedur zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli, zgodnie z wytycznymi zarządu instytucji;

- c. polityki i procedury są właściwe i spójne ze strategią w zakresie ryzyka kredytowego i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli; do obszarów tych należą w szczególności:
- proces udzielania i ustalania ceny kredytu: na przykład rodzaj kredytobiorców, gwarantów oraz zabezpieczeń; limity kredytowe; wybór infrastruktury rynku finansowego, kontrahenci centralni i banki korespondencji; rodzaje udzielanych kredytów; warunki (w tym dotyczące zabezpieczenia oraz umowy o kompensowaniu zobowiązań), które będą obowiązywać;
 - pomiar i monitorowanie ryzyka kredytowego: na przykład kryteria identyfikacji grup powiązanych kontrahentów; kryteria oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ocena zabezpieczenia oraz częstotliwość ich przeglądu; kryteria obliczania wysokości odpisów na utratę wartości kredytów, korekty wyceny kredytowej i rezerwy; oraz
 - zarządzanie kredytami: na przykład kryteria dokonywania przeglądu produktów, warunków udzielania kredytów; kryteria stosowania praktyk w zakresie ułatwień w spłacie kredytu lub jego restrukturyzacji; kryteria klasyfikacji kredytów i zarządzania kredytami zagrożonymi;
- d. polityki te są zgodne z odpowiednimi regulacjami i adekwatne do charakteru i złożoności działalności instytucji oraz umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka kredytowego wynikającego z poszczególnych produktów i działalności instytucji;
- e. polityki te są wyraźnie sformalizowane, upowszechniane i stosowane jednolicie w całej instytucji; oraz
- f. są one stosowane spójnie we wszystkich grupach jednostkach instytucji i umożliwiają właściwe zarządzanie wspólnymi kredytobiorcami i kontrahentami.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

183. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie, pomiar oraz monitorowanie ryzyka kredytowego i raportowanie w zakresie ryzyka, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, a także czy ramy te są zgodne z wymogami właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych.

184. W związku z tym właściwe organy powinny oceniać, czy dane, systemy informatyczne i techniki analityczne są odpowiednie, by umożliwiły instytucji wypełnianie wymogów sprawozdawczości wobec organów nadzoru, a także wykrywanie, pomiar i regularne monitorowanie ryzyka kredytowego nieodłącznie związanego z wszystkimi rodzajami działalności bilansowej i pozabilansowej (w tym także na poziomie grupy); zakres oceny powinien w szczególności obejmować:

- a. ryzyko kredytowe i rodzaj kredytobiorcy/ kontrahenta/ transakcji;

- b. ekspozycje kredytowe (niezależnie od ich rodzaju) kredytobiorców, a w stosownych przypadkach, grup powiązanych kredytobiorców;
- c. pokrycie zabezpieczeniami (w tym umowy o kompensowaniu zobowiązań) i kwalifikowalność tych zabezpieczeń;
- d. bieżącą zgodność z warunkami umownymi i umowami (klauzulami);
- e. niedopuszczalne salda debetowe i warunki zmiany klasyfikacji ekspozycji kredytowych; oraz
- f. istotne źródła ryzyka koncentracji kredytowej.

185. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasne zrozumienie ryzyka kredytowego związanego z poszczególnymi rodzajami kredytobiorców, transakcji i udzielonych kredytów.

186. Powinny również oceniać, czy instytucja dysponuje odpowiednimi umiejętnościami, systemami i metodami mierzenia tego ryzyka na poziomie kredytobiorców/transakcji i portfela, stosownie do wielkości, charakteru, struktury i złożoności działalności instytucji generującej ryzyko kredytowym. Właściwe organy powinny szczególnie dopilnować, by wspomniane systemy i metody:

- a. umożliwiały instytucji rozróżnianie poziomów ryzyka kredytobiorcy i transakcji;
- b. zapewniały prawidłowe i ostrożnościowe szacunki poziomu ryzyka kredytowego i wartości zabezpieczenia;
- c. pozwalały na identyfikację i mierzenie ryzyka koncentracji kredytowej (podmiotowej, sektorowej, geograficznej itp.);
- d. umożliwiały instytucji szacowanie ryzyka kredytowego do celów planowania i testów warunków skrajnych;
- e. umożliwiały instytucji określanie poziomu rezerw i korekt wyceny kredytowej wymaganych do pokrycia oczekiwanych i poniesionych strat;
- f. gdy jest to istotne, ujmowały elementy nieobjęte lub nie w pełni objęte wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

187. Do celów art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, gdy instytucja ma pozwolenie na stosowanie metod wewnętrznych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny upewnić się, że instytucja nadal spełnia minimalne wymogi określone we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych oraz że stosowanie tych metod wewnętrznych nie prowadzi do istotnego niedoszacowania ryzyka.

188. Właściwe organy powinny oceniać, czy zarząd instytucji i kadra kierownicza wyższego szczebla rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka kredytowego i czy mają świadomość poziomu ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu.
189. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje testy warunków skrajnych, by uzyskiwać wiedzę o wpływie niekorzystnych zdarzeń na jej ekspozycję z tytułu ryzyka kredytowego i adekwatność jej rezerw na ryzyko kredytowe. Właściwe organy powinny uwzględnić:
- a. częstotliwość testów warunków skrajnych;
 - b. zidentyfikowane istotne czynniki ryzyka;
 - c. założenia scenariusza warunków skrajnych; oraz
 - d. wykorzystanie z wyników testów warunków skrajnych wewnątrz instytucji na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyk dla kapitału.
190. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja zdefiniowała i stosuje bieżące i skuteczne monitorowanie ekspozycji na ryzyko kredytowe (w tym koncentracji kredytowej) w całej instytucji, między innymi, za pomocą określonych wskaźników i skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzegania.
191. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja wprowadziła regularną sprawozdawczość w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe, w tym zakresie wyników testów warunków skrajnych, dla organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla i właściwych zarządzających kredytem.

Kontrola wewnętrzna

192. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli wewnętrznej oraz prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko kredytowe zgodnie z jej strategią w zakresie ryzyka kredytowego i apetytu na ryzyko. W tym celu właściwe organy powinny zwłaszcza zbadać, czy:
- a. zakres odpowiedzialności komórki ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty objęte konsolidacją, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności kredytowej;
 - b. instytucja posiada narzędzia kontroli wewnętrznej, limity operacyjne i inne praktyki mające na celu utrzymanie ekspozycji na ryzyko kredytowe na poziomie akceptowalnym przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez zarząd instytucji i kadre kierowniczą wyższego szczebla i apetytem instytucji na ryzyko; oraz

- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań.

193. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. system limitów jest adekwatny do skali złożoności organizacji i działalności kredytowej instytucji, a także jej zdolność do pomiaru ryzyka kredytowego i zarządzania nim;
- b. ustanowione limity mają charakter bezwzględnych, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie. Jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce;
- c. instytucja posiada procedury bieżącego informowania członków kierownictwa ds. kredytów o limitach, jakie ich obowiązują; oraz
- d. instytucja posiada odpowiednie procedury regularnej aktualizacji limitów (np. w wyniku zmian strategii).

194. Właściwe organy powinny również oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ocenić, czy:

- a. instytucja przeprowadza okresowe audyty wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. komórka ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

195. W przypadku instytucji stosujących metody wewnętrzne do ustalania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej instytucji umożliwi prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i identyfikowanie potencjalnych wad modelowania ryzyka kredytowego, kwantyfikacji ryzyka kredytowego i procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz wad dotyczących innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.

6.2.4 Podsumowanie ustaleń i ocena

196. Po przeprowadzeniu powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka kredytowego i kontrahenta instytucji: Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 4. Jeżeli, w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka, właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 4. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka kredytowego i kontrahenta

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki dotyczące jakości zarządzania oraz mechanizmów kontrolne
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcjami jest nieistotna. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest nieistotny. • Poziom ekspozycji objętych restrukturyzacją i zagrożonych jest nieistotny. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji niezagrożonych jest nieistotne. • Pokrycie rezerwami oraz korekty wyceny kredytowej są bardzo wysokie. • Pokrycie i jakość gwarancji oraz zabezpieczeń są bardzo wysokie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka kredytowego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem i kontroli ryzyka. • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz raportowania w jego zakresie są odpowiednie. • Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego są prawidłowe. • Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko.
2	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest niskie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest niska. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest niski. • Poziom ekspozycji objętych restrukturyzacją i zagrożonych jest niski. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji niezagrożonych jest niskie. • Pokrycie rezerwami i korekty wyceny kredytowej są wysokie. • Pokrycie i jakość gwarancji oraz zabezpieczeń są wysokie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka kredytowego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem i kontroli ryzyka. • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz raportowania w jego zakresie są odpowiednie. • Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego są prawidłowe. • Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko.

3	Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest średnia. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest średni. • Poziom ekspozycji objętych restrukturyzacją i zagrożonych jest średni. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji niezagrożonych jest średnie i może wzrosnąć w warunkach skrajnych. • Pokrycie rezerwami i korekty wyceny kredytowej są średnie. • Pokrycie i jakość gwarancji oraz zabezpieczeń są średnie. 	
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest wysokie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest wysoka. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest wysoki. • Poziom ekspozycji objętych restrukturyzacją i zagrożonych jest wysoki. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji niezagrożonych jest wysokie. • Pokrycie rezerwami i korekty wyceny kredytowej są niskie. • Pokrycie i jakość gwarancji oraz zabezpieczeń są niskie. 	

6.3 Ocena ryzyka rynkowego

6.3.1 Względy ogólne

197. Ocena ryzyka rynkowego dotyczy pozycji bilansowych i pozabilansowych narażonych na straty w wyniku zmian cen rynkowych. Oceniając ryzyko rynkowe, właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić następujące podkategorie ryzyka:

- a. ryzyko pozycji – ogólne lub szczególne, jak rozróżniono poniżej;
- b. ryzyko walutowe;

- c. ryzyko cen towarów;
- d. ryzyko związane z CVA.

198. Ocena ta powinna co najmniej obejmować ryzyko z tytułu instrumentów stopy procentowej oraz instrumentów kapitałowych zaliczanych do regulacyjnego portfela handlowego, a także pozycje walutowe oraz pozycje ryzyka cen towarów zaliczanych zarówno do portfela handlowego, jak i bankowego.

199. Dodatkowo ocena powinna obejmować następujące podkategorie ryzyka rynkowego związanego z portfelem bankowym:

- a. ryzyko spreadu kredytowego wynikające z pozycji wycenianych według wartości godziwej; oraz
- b. ryzyko wynikające z pozycji w instrumentach kapitałowych.

200. ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego jest wyłączone z zakresu oceny ryzyka rynkowego, ponieważ omówiono je w sekcji 6.5.

6.3.2 Ocena nieodłącznego ryzyka rynkowego

201. Za pomocą oceny nieodłącznego ryzyka rynkowego właściwe organy powinny określać główne czynniki wpływające na ekspozycję instytucji na ryzyko rynkowe i oceniać ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji. Ocena nieodłącznego ryzyka rynkowego powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;
- b. ocena charakteru i struktury pozycji instytucji narażonych na ryzyko rynkowe;
- c. ocena rentowności;
- d. oceny ryzyka koncentracji rynkowej; oraz
- e. wyniki testów warunków skrajnych.

Wstępna ocena

202. Aby ustalić zakres oceny ryzyka rynkowego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła ryzyka rynkowego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. Aby to uczynić, powinny skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny elementów SREP, porównania pozycji instytucji z grupami rówieśniczymi, a także wszelkich innych działań nadzorczych.

203. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. działalność rynkową, linie biznesowe i produkty instytucji;
- b. podstawową strategię w zakresie portfela ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko w ramach działalności rynkowej;
- c. relatywną wagę pozycji ryzyka rynkowego w stosunku do aktywów ogółem, zmian w czasie i strategii instytucji dotyczącej tych pozycji, o ile informacje w tym zakresie są dostępne;
- d. relatywną wagę zysków netto z pozycji rynkowych w całkowitym zysku operacyjnym; oraz
- e. wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego w stosunku do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko rynkowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, w tym historyczne i prognozowane zmiany jego wysokości, o ile dane w tym zakresie są dostępne.

204. W swoich wstępnych ocenach właściwe organy powinny również poddać pod rozagę znaczące zmiany w działalności rynkowej instytucji, ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnych zmian całkowitej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:

- a. znaczące zmiany strategii, polityki i wielkości limitów odnoszących się do ryzyka rynkowego;
- b. potencjalny wpływ tych zmian na profil ryzyka instytucji; oraz
- c. najważniejsze trendy na rynkach finansowych.

Charakter i struktura działalności instytucji narażonej na ryzyko rynkowe

205. Właściwe organy powinny analizować charakter ekspozycji na ryzyko rynkowe instytucji (portfela handlowego i bankowego) w celu zidentyfikowania szczególnych ekspozycji na ryzyko i powiązanych czynników ryzyka (np. kursy wymiany walut, stopy procentowe lub spready kredytowe), które będą następnie przedmiotem dalszej pogłębionej analizy.

206. Właściwe organy powinny analizować ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na klasy aktywów lub instrumenty finansowe, według ich wielkości, złożoności i poziomu ryzyka. W przypadku najbardziej istotnych ekspozycji organy nadzoru powinny ocenić powiązane z nimi czynniki ryzyka.

207. Analizując działalność wiążącą się z ryzykiem rynkowym, właściwe organy powinny również uwzględniać złożoność danych produktów finansowych (np. instrumentów będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym lub produktów, w odniesieniu do których stosowane są techniki wyceny na podstawie modelu) i szczególnych operacji rynkowych (np.

transakcji dokonywanych z wysoką częstotliwością). Przedmiotem analizy powinny być następujące kwestie:

- a. jeżeli instytucja posiada pozycje w instrumentach pochodnych, właściwe organy powinny ocenić zarówno ich wartość rynkową, jak i kwotę referencyjną; oraz
- b. gdy instytucja prowadzi działalność w zakresie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, właściwe organy powinny oceniać wagę tych transakcji w ogólnym portfelu instrumentów pochodnych oraz strukturę portfela instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym według rodzaju kontraktu (kontrakty swap, kontrakty terminowe typu forward itp.), bazowych instrumentów finansowych itp. (ryzyko kredytowe kontrahenta z tytułu tych produktów jest uwzględnione w części dotyczącej ryzyka kredytowego).

208. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny ocenić pozycje aktywów o znacznie obniżonej wartości w stosunku do nominalnej, np. w wyniku problemów finansowych emitenta (tzw. distressed assets) lub aktywów nie płynnych (np. „portfele typu legacy”, tj. portfele aktywów nie płynnych powstałe w wyniku zaprzestania praktyk bankowych/działalności bankowej przeznaczonej do upłynnienia) i oceniać ich wpływ na rentowność instytucji.

209. W odniesieniu do instytucji stosujących metody wewnętrzne do obliczania swoich regulacyjnych wymogów w zakresie funduszy własnych, w celu zidentyfikowania określonych obszarów ryzyka i powiązanych czynników ryzyka właściwe organy powinny również rozważyć następujące wskaźniki:

- a. rozbieżność wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego pomiędzy wartością zagrożoną (value at risk, VaR), wartością zagrożoną w warunkach skrajnych (stressed VaR, SVaR), narzut kapitałowy z tytułu ryzyka specyficznego w przypadku ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka migracji (incremental risk charge, IRC) oraz narzut z tytułu ryzyka szczególnego dla korelacyjnego portfela handlowego;
- b. VaR według czynników ryzyka;
- c. zmiany VaR i SVaR (można wykorzystać takie wskaźniki jak: zmiana w stosunku do poprzedniego dnia/poprzedniego tygodnia, średnia kwartalna i wyniki weryfikacji wstecznej); oraz
- d. mnożniki stosowane w odniesieniu do VaR i SVaR.

210. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również uwzględnić wewnętrzne mierniki ryzyka stosowane przez instytucję. Mogą one obejmować wewnętrzny model VaR

nieużywaną do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych lub wrażliwość ryzyka rynkowego na różne czynniki ryzyka i potencjalne straty.

211. Oceniając nieodłączne ryzyko rynkowe, właściwe organy powinny brać pod uwagę dane liczbowe na dany dzień lub trendy, zarówno w ujęciu zagregowanym, jak i według portfeli. Tam gdzie to możliwe, analiza ta powinna zostać uzupełniona porównaniem danych liczbowych instytucji z danymi grupy rówieśniczej oraz właściwymi wskaźnikami makroekonomicznymi.

Analiza rentowności

212. Właściwe organy powinny przeanalizować historyczną rentowność działalności rynkowej, w tym jej zmienność, tak aby uzyskać lepszy ogólny profil ryzyka rynkowego instytucji. Analiza ta może zostać przeprowadzona na poziomie portfela, a także według linii biznesowych lub klas aktywów (możliwie w ramach szerszej oceny przeprowadzonej w ramach analizy modelu biznesowego).
213. Oceniając rentowność, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na główne obszary ryzyka zidentyfikowane podczas badania działalności narażonej na ryzyko rynkowe. Właściwe organy powinny dokonać rozróżnienia, z jednej strony, między przychodami handlowymi a przychodami niehandlowymi (takimi jak prowizje, opłaty klientów itp.), a z drugiej, między zyskami/stratami zrealizowanymi a zyskami/stratami niezrealizowanymi.
214. W przypadku klas aktywów lub ekspozycji generujących ponad normalne zyski lub straty właściwe organy powinny oceniać rentowność w porównaniu do poziomu ryzyka zakładanego przez instytucję (np. VaR/zyski netto z tytułu aktywów i zobowiązań finansowanych przeznaczonych do obrotu) w celu zidentyfikowania i przeanalizowania ewentualnych niespójności. Tam gdzie to możliwe, właściwe organy powinny porównywać dane liczbowe instytucji z jej wynikami historycznymi i danymi grupy rówieśniczej.

Ryzyko koncentracji rynkowej

215. Właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat stopnia ryzyka koncentracji rynkowej, na jakie narażona jest instytucja, bądź z tytułu ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka, bądź ekspozycji na wiele skorelowanych czynników ryzyka.
216. Oceniając możliwą koncentrację, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na koncentrację produktów złożonych (np. produktów strukturyzowanych), produktów niepiętnych (np. instrumenty typu CDO (collateralised debt obligations)) lub produktów, w przypadku których stosowane są techniki wyceny na podstawie modelu (mark-to-model).

Testy warunków skrajnych

217. Oceniając nieodłączne ryzyko rynkowe danej instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio źródeł ryzyka rynkowego. Jest to

szczególnie ważne w przypadku zdarzeń skrajnych (tail-risk events), które mogą być niedostatecznie reprezentowane w danych historycznych lub w ogóle się w nich nie pojawiać z racji niskiej częstotliwości występowania. Kolejnym źródłem potencjalnych ukrytych zagrożeń, jakie powinny być uwzględniane przez właściwe organy, jest potencjalna możliwość wystąpienia gwałtownych zmian parametrów wyceny, np. skoków niektórych cen lub bańki cenowej na rynku towarów.

6.3.3 Ocena zarządzania ryzykiem rynkowym i mechanizmów jego kontroli

218. Aby uzyskać kompleksowe zrozumienie profilu ryzyka rynkowego instytucji, właściwe organy powinny również dokonać przeglądu ram zarządzania i zarządzania ryzykiem stosowanych na potrzeby jej działalności rynkowej. W tym celu właściwe organy powinny ocenić następujące elementy:

- a. strategię w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko;
- b. ramy organizacyjne;
- c. polityki i procedury;
- d. identyfikację, pomiar, monitorowanie ryzyka oraz sprawozdawczość w jego zakresie; oraz
- e. kontrolę wewnętrzną.

Strategia w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko

219. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucje posiadają prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka rynkowego, zatwierdzoną przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny przede wszystkim uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający w sposób jasny wyraża strategię w zakresie ryzyka rynkowego i gotowość do jego podejmowania oraz proces ich przeglądu (np. w przypadku przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka lub obaw dotyczących rentowności lub adekwatności kapitałowej);
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża strategię w zakresie ryzyka rynkowego zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią, sporządzanie i stosowanie pisemnych procedur oraz jasny i odpowiedni podział obowiązków;
- c. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego właściwie odzwierciedla gotowość instytucji do podejmowania ryzyka rynkowego i jej ogólny apetyt na ryzyko;

- d. strategia w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko są odpowiednie dla instytucji zważywszy na jej:
- model biznesowy;
 - ogólną strategię w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko;
 - otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz
 - kondycję finansową, zdolność finansowania i adekwatność kapitałową;
- e. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego określa wytyczne dotyczące zarządzania poszczególnymi instrumentami lub portfelami narażonymi na ryzyko rynkowe i wspomaga podejmowanie decyzji biznesowych wiążących się z ryzykiem;
- f. strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji obejmuje w sposób kompleksowy całość działalności instytucji wiążącej się ze znacznym ryzykiem rynkowym;
- g. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego uwzględnia cykliczność w gospodarce, a także wynikające z niej zmiany struktury pozycji narażonych na ryzyko rynkowe; oraz
- h. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie ryzyka rynkowego właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne

220. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne obejmujące komórki ds. zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru, monitorowania i kontroli, wraz z dostatecznymi zasobami ludzkimi i technicznymi (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym). Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- istnieje wyraźnie określony zakres odpowiedzialności w odniesieniu do podejmowania, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego oraz sprawozdawczości w jego zakresie;
- struktury front office (odpowiedzialne za otwieranie pozycji) są wyraźnie oddzielone od jednostek back office (odpowiedzialnych za klasyfikowanie, księgowanie i rozliczanie transakcji);
- system kontroli i monitorowania ryzyka rynkowego jest wyraźnie określony w ramach organizacji i funkcjonalnie oraz hierarchicznie niezależny od działalności biznesowej, i jest poddawany niezależnemu przeglądowi;

- d. zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka, monitorowania ryzyka i kontroli ryzyka obejmuje całą instytucję (w tym jednostki zależne i oddziały), w szczególności wszystkie obszary działalności, w ramach których ryzyko rynkowe może być podejmowane, ograniczane lub monitorowane; oraz
- e. pracownicy zaangażowani w działalność rynkową (zarówno w ramach obszarów działalności biznesowej, jak i zarządzania i kontroli) dysponują odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem.

Polityki i procedury

221. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasno określone polityki i procedury identyfikacji ryzyka rynkowego, zarządzania nim, jego pomiaru i kontroli. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
- b. czy kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za ich opracowanie, zapewniając prawidłowe wdrażanie decyzji organu zarządzającego;
- c. czy polityki w zakresie ryzyka rynkowego są zgodne z właściwymi regulacjami i odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji oraz czy umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka rynkowego nieodłącznie związanego z poszczególnymi produktami i działalnością instytucji, a także czy polityki te są wyraźnie sformalizowane, komunikowane i stosowane jednolicie w całej instytucji; oraz
- d. czy, w przypadku grup, polityki te są stosowane spójnie w całej grupie i umożliwiają właściwe zarządzanie ryzykiem.

222. Właściwe organy powinny oceniać, czy polityki i procedury rynkowe instytucji są prawidłowe i spójne ze strategią w zakresie ryzyka rynkowego i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli. Ocena powinna obejmować w szczególności:

- a. charakter operacji, instrumentów i rynków finansowych, w zakresie których może działać instytucja;
- b. pozycje podlegające włączeniu do/wyłączeniu z portfela handlowego w celach regulacyjnych;
- c. politykę dotyczącą wewnętrznych instrumentów zabezpieczających;

- d. w stosownych przypadkach, opis, strukturę i zakres odpowiedzialności personelu prowadzącego handel instrumentami;
- e. wymogi odnoszące się do procesów handlowych i rozliczeń;
- f. procedury w zakresie ograniczania i kontroli ryzyka rynkowego;
- g. ramy zapewniające, by wszystkie pozycje wyceniane według wartości godziwej podlegały korektom wyceny ostrożnościowej zgodnie z odpowiednim prawodawstwem, w szczególności przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 526/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ustalania wskaźnika zastępczego spreadu i ograniczonej liczby mniejszych portfeli w odniesieniu do ryzyka korekty wyceny kredytowej⁷. Ramy te powinny obejmować wymogi dotyczące pozycji złożonych, produktów niepiętnych i produktów wycenianych za pomocą modeli;
- h. kryteria stosowane przez instytucję w celu zapobiegania związkom z osobami fizycznymi/grupami dopuszczającymi się oszustw finansowych (fraud) lub innych przestępstw; oraz
- i. procedury stosowane w odniesieniu do nowej działalności lub produktów rynkowych; najważniejsze inicjatywy w zakresie zabezpieczenia lub zarządzania ryzykiem powinny być zatwierdzane przez organ zarządzający lub jego odpowiedni oddelegowany komitet; właściwe organy powinny dopilnować, by:
 - nowa działalność lub produkty rynkowe były poddawane odpowiednim procedurom i mechanizmom kontroli przed jej podjęciem/ich wprowadzeniem;
 - instytucja przeprowadzała analizę ich potencjalnego wpływu na jej ogólny profil ryzyka.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

223. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie i mierzenie ryzyka rynkowego, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, i czy ramy te spełniają odpowiednie wymogi minimalne wynikające z właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. używane dane, systemy informatyczne i techniki pomiaru umożliwiają kierownictwu mierzenie ryzyka rynkowego nieodłącznie związanego z wszystkimi istotnymi obszarami działalności bilansowej i pozabilansowej (o ile występuje na szczeblu grupy), w tym portfeli handlowych i bankowych, a także wypełnianie wymogów dotyczących sprawozdawczości wobec organów nadzoru;

⁷Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 526/2014 z dnia 12 marca 2014 r., Dz.U. L 148 z 20.5.2014, s. 17.

- b. instytucja posiada odpowiedni personel i metody pomiaru ryzyka rynkowego swoich portfeli handlowych i bankowych, uwzględniając wielkość i złożoność instytucji oraz profil ryzyka jej działalności;
- c. system pomiaru ryzyka instytucji uwzględnia wszelkie istotne czynniki ryzyka związane z jej ekspozycjami na ryzyko rynkowe (w tym ryzyko bazowe, spready kredytowe obligacji korporacyjnych lub kredytowych instrumentów pochodnych, a także ryzyko vega i gamma z tytułu opcji). W przypadku gdy niektóre instrumenty lub czynniki są wyłączone z zakresu stosowania systemów pomiaru ryzyka, właściwe organy powinny ocenić istotność wyłączenia i stwierdzić, czy są one uzasadnione;
- d. systemy pomiaru ryzyka instytucji umożliwiają identyfikowanie ewentualnych koncentracji ryzyka rynkowego, bądź z tytułu ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka, bądź na wiele powiązanych ze sobą czynników.
- e. zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemów pomiaru, zwłaszcza w przypadku bardziej wyrafinowanych technik zarządzania ryzykiem; oraz
- f. zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji znają stopień ryzyka wynikającego ze stosowania poszczególnych modeli wyceny i technik pomiaru ryzyka instytucji, i czy okresowo sprawdzają aktualność oraz jakość poszczególnych modeli stosowanych w działalności związanej z ryzykiem rynkowym.

224. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie testy warunków skrajnych w uzupełnieniu jej systemu pomiaru ryzyka. W tym celu powinny uwzględnić następujące elementy:

- a. częstotliwość testów warunków skrajnych;
- b. czy identyfikowane są istotne czynniki zwiększające ryzyko (np. brak płynności/luka cenowa, koncentracja pozycji, rynki jednokierunkowe itp.);
- c. założenia scenariusza warunków skrajnych; oraz
- d. korzystanie z wyników testów warunków skrajnych wewnątrz instytucji na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyka rynkowego.

225. Do celów art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, gdy instytucja ma pozwolenie na stosowanie modeli wewnętrznych do obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego, właściwe organy powinny upewnić się, że instytucja nadal spełnia minimalne wymogi określone we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych, i że stosowanie tych modeli wewnętrznych nie powoduje niedoszacowania istotnego ryzyka.

226. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada dostateczne ramy monitorowania i sprawozdawczości w zakresie ryzyka rynkowego, które zapewniają podejmowanie niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego, gdy wystąpi taka konieczność. System monitorowania powinien obejmować określone wskaźniki i skuteczne mechanizmy wczesnego ostrzegania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. instytucja posiada efektywne systemy informacyjne służące precyzyjnej i terminowej identyfikacji, agregacji, monitorowaniu działalności narażonej na ryzyko rynkowe i sprawozdawczości w jej zakresie; oraz
- b. obszar zarządzania i kontroli przekazuje regularnie organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla, w minimalnym zakresie, informacje dotyczące bieżących ekspozycji rynkowych, wyników rachunku zysków i strat oraz miar ryzyka (np. VaR) w porównaniu do limitów określonych stosowną polityką.

Ramy kontroli wewnętrznej

227. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko rynkowe zgodnie z jej strategią zarządzania ryzykiem rynkowym i apetytem na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zakres odpowiedzialności komórki ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty skonsolidowane, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności finansowej;
- b. stosowane są kontrole wewnętrzne, limity operacyjne i inne praktyki mające na celu dopilnowanie, by ekspozycje na ryzyko rynkowe nie przekraczały poziomu akceptowalnego przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadrę kierowniczą wyższego szczebla i apetytem na ryzyko; oraz
- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy mechanizmy i praktyki kontroli wewnętrznej instytucji:
 - umożliwiają identyfikację naruszeń indywidualnych limitów określonych na poziomie jednostek tradingowych (trading desk) lub jednostek biznesowych, a także naruszeń ogólnego limitu dla działalności rynkowej; oraz
 - umożliwiają bieżącą identyfikację i monitorowanie naruszeń limitów lub odstępstw od ich stosowania.

228. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. ustanowione limity mają charakter bezwzględnych, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie. Jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce;
- b. system limitów wyznacza ogólny limit dla działalności rynkowej i szczegółowe limity dla głównych podkategorii ryzyka; w stosownych przypadkach system powinien dopuszczać wyznaczanie limitów według portfela, jednostki tradingowej, jednostki gospodarczej lub rodzaju instrumentu; poziom szczegółowości powinien odzwierciedlać charakterystykę działalności rynkowej instytucji,
- c. zestaw limitów (limity bazujące na miarach ryzyka, limity referencyjne, limity w ramach kontroli straty itp.) stosowany przez instytucję odpowiada wielkości i złożoności jej działalności rynkowej;
- d. instytucja posiada procedury bieżącego informowania traderów o ich limitach;
- e. instytucja posiada odpowiednie procedury regularnej aktualizacji stosowanych przez siebie limitów.

229. Właściwe organy powinny oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. Powinny oceniać, czy:

- a. instytucja przeprowadza regularne audyty wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. komórka ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

230. W przypadku instytucji stosujących model wewnętrzny do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej instytucji umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i identyfikowanie potencjalnych wad systemu modelowania ryzyka rynkowego, kwantyfikacji ryzyka rynkowego i zarządzania ryzykiem rynkowym oraz wad w zakresie innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.

6.3.4 Podsumowanie ustaleń i punktacja

231. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka rynkowego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 5. Jeżeli, w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka, właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

232. Ponieważ takie czynniki jak złożoność, poziom koncentracji i zmienność rentowności z tytułu ekspozycji na ryzyko rynkowe mogą nie być idealnymi wskaźnikami poziomu ryzyka rynkowego, oceniając i punktuując nieodłączne ryzyko rynkowe, właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie te czynniki jednocześnie, a nie w oderwaniu od siebie, a także rozumieć czynniki wpływające na zmienność.

Tabela 5. Czynniki istotne z perspektywy nadzorczej przy decydowaniu o punktacji ryzyka rynkowego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z odpowiedzialnością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne. • Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe nie mają charakteru złożonych. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest nieistotny. • Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski niepodatne na wahania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzykosą ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka rynkowego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko i komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest niskie. • Złożoność ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest niska. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest niski. • Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski podlegające niskim wahaniom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka rynkowego oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem
3	Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie. • Złożoność ekspozycji instytucji 	

	instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>na ryzyko rynkowe jest średnia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest średni. • Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski podlegające średnim wahaniom. 	instytucji i jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest istotne. • Złożoność ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest wysoka. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest wysoki. • Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski podlegające dużym wahaniom. 	

6.4 Ocena ryzyka operacyjnego

6.4.1 Względy ogólne

233. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko operacyjne w odniesieniu do wszystkich linii biznesowych i operacji instytucji, uwzględniając ustalenia oceny mechanizmów wewnętrznych i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, o której mowa w tytule 5. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny ustalić, jak ryzyko operacyjne może się zmaterializować (strata ekonomiczna, sytuacje typu „near miss”, utrata przyszłych zysków) i powinny również rozważyć potencjalne skutki pod kątem innych powiązanych rodzajów ryzyka (np. „przypadki graniczne” między ryzykiem kredytowym/operacyjnym, rynkowym/operacyjnym).

234. Właściwe organy powinny oceniać istotność ryzyka operacyjnego wynikającego z usług lub działalności objętych outsourcingiem, i czy mogą one zagrozić zdolności instytucji do obsługi transakcji lub świadczenia usług, bądź też skutkować zobowiązaniami prawnymi z tytułu odszkodowania dla stron trzecich (np. klientów i innych zainteresowanych stron).

235. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny również uwzględnić:

- a. Ryzyko utraty reputacji: ryzyko utraty reputacji jest zaliczane do ryzyka operacyjnego z racji silnych powiązań między tymi dwoma rodzajami ryzyka (np. większość zdarzeń ryzyka operacyjnego ma istotny wpływ na reputację). Wynik oceny ryzyka utraty reputacji nie powinien być jednak uwzględniany w punktacji ryzyka operacyjnego, lecz, w stosownych przypadkach, stanowić część analizy modelu biznesowego lub oceny ryzyka płynności, ponieważ główne konsekwencje, do jakich może doprowadzić to ryzyko, to zmniejszenie się zysków

inwestorów, deponentów lub uczestników obrotu międzybankowego i utrata przez nich zaufania do instytucji i rozczarowanie instytucją.

- b. ryzyko modeli: ryzyko modeli obejmuje dwie różne formy ryzyka:
 - i. ryzyko związane z niedoszacowaniem wymogów w zakresie funduszy własnych za pomocą modeli zatwierdzonych przez organ regulacyjny (np. modeli wewnętrznych ratingów /IRB/ dla ryzyka kredytowego); oraz
 - ii. ryzyko strat związanych z opracowaniem, wdrożeniem lub niewłaściwym stosowaniem przez instytucję innych modeli w procesie podejmowania decyzji (np. wyceny produktów, instrumentów finansowych, monitorowania limitów ryzyka itp.).

W przypadku (i) właściwe organy powinny analizować ryzyko modeli w ramach oceny szczególnych ryzyk dla kapitału (wada modelu IRB jest uwzględniana w ocenie ryzyka kredytowego) i oceny adekwatności kapitałowej. W przypadku (ii) właściwe organy powinny analizować ryzyko modeli w ramach oceny ryzyka operacyjnego:

236. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy mogą stosować klasyfikację rodzajów zdarzeń dla zaawansowanych metod pomiaru, o której mowa w art. 324 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i która została szczegółowo określona w rozporządzeniu delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 312 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, tak aby uzyskać jaśniejszy ogląd ryzyk operacyjnych i uzyskać spójność analizy tych ryzyk we wszystkich instytucjach, niezależnie od metody stosowanej w celu określania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego.

6.4.2 Ocena nieodłącznego ryzyka operacyjnego

237. Właściwe organy powinny przeprowadzić ocenę charakteru i zakresu ryzyka operacyjnego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. W tym celu właściwe organy powinny uzyskać kompleksowe zrozumienie modelu biznesowego instytucji, jej operacji, jej kultury ryzyka i otoczenia, w którym działa, ponieważ wszystkie te czynniki decydują o ekspozycji instytucji na ryzyko operacyjne.

238. Ocena nieodłącznego ryzyka operacyjnego obejmuje następujące dwa etapy, które opisano szczegółowo w niniejszej sekcji:

- a. wstępna ocena; oraz
- b. ocena charakteru i istotności ekspozycji na ryzyko operacyjne, na jakie narażona jest instytucja;

Wstępna ocena

239. Aby ustalić zakres oceny ryzyka operacyjnego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła ryzyka operacyjnego, na jakie narażona jest instytucja. Aby to uczynić, właściwe organy powinny również skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny elementów SREP, porównania pozycji instytucji z grupą rówieśniczą (w tym istotnych danych zewnętrznych, o ile są dostępne), a także wszelkich innych działań nadzorczych.

240. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. podstawową strategię w zakresie ryzyka operacyjnego i tolerancji na ryzyko operacyjne;
- b. otoczenie biznesu i otoczenie zewnętrzne (w tym lokalizacja geograficzna), w których działa instytucja;
- c. wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego (określony z zastosowaniem metody wskaźnika bazowego (basic indicator method, BIA), metody standardowej (standardised approach, TSA) i znormalizowanych metod pomiaru (advanced measurement methods, AMA)) w porównaniu do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko rynkowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, w tym trendy historyczne i prognozy, o ile są dostępne;
- d. poziom i zmianę dochodu brutto, aktywów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego w ostatnich latach;
- e. ostatnie wydarzenia korporacyjne (takie jak połączenia, przejęcia, zbycia i restrukturyzacja), które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego instytucji w perspektywie krótko- lub średnio- do długoterminowej (np. w związku z niepełnym dostosowaniem systemów, procesów i procedur do polityki zarządzania ryzykiem jednostki dominującej w perspektywie krótkoterminowej);
- f. zmiany istotnych elementów systemów lub procesów IT mogące wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego (np. w związku z niedostatecznym przetestowaniem nowego lub zmienionego systemu IT lub możliwością wystąpienia błędów w wyniku niewystarczającego przeszkolenia pracowników z nowych systemów/procesów);
- g. przypadki nieprzestrzegania prawodawstwa lub regulacji wewnętrznych stwierdzone przez audytorów zewnętrznych i komórkę ds. audytu wewnętrznego lub ujawnione publicznie (z uwzględnieniem zarówno stanu bieżącego, jak i zachowań w tym zakresie na przestrzeni czasu);

- h. poziom ambicji planów biznesowych i agresywne programy motywowania i wynagradzania pracowników (np. w zakresie celów w zakresie sprzedaży, redukcji stanu osobowego itp.), które mogą zwiększyć ryzyko niezgodności z regulacjami, wystąpienia błędów ludzkich i nadużyć wobec pracowników;
- i. złożoność procesów i procedur, produktów (sprzedawanych klientom lub będących przedmiotem obrotu) i systemów IT (w tym użycie nowych technologii), w zakresie, w jakim mogą prowadzić do błędów, opóźnień, błędnych specyfikacji, naruszeń bezpieczeństwa itp.; oraz
- j. praktyki instytucji w zakresie monitorowania jakości usług będących przedmiotem outsourcingu oraz świadomość instytucji ryzyka operacyjnego związanego z taką działalnością oraz ogólnej ekspozycji na ryzyko ze strony usługodawców zgodnie z wymaganiami *Wytycznych w sprawie outsourcingu* Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego.

241. W stosownych przypadkach właściwy organ powinien przeanalizować powyższe aspekty według linii biznesowych/podmiotów prawnych i lokalizacji geograficznych, a także według kategorii rodzajów zdarzeń, o ile dostępne są istotne dane, oraz porównać pozycję instytucji do grupy rówieśniczej.

Charakter ekspozycji na ryzyko operacyjne

242. Właściwe organy powinny określić charakter ekspozycji na ryzyko operacyjne i wyróżnić te mogące doprowadzić do zdarzeń o dużej częstotliwości/malej dotkliwości od tych powodujących straty o małej częstotliwości/dużej dotkliwości (które są groźniejsze z ostrożnościowego punktu widzenia).

243. W tym celu właściwe organy powinny przeanalizować ekspozycje na główne czynniki ryzyka operacyjnego, aby uzyskać perspektywiczne wyobrażenie potencjalnego ryzyka i strat. Taka analiza może wymagać uwzględnienia linii biznesowych, produktów, procesów i lokalizacji geograficznych istotnych dla instytucji, a także oceny ekspozycji na ryzyko operacyjne wynikających z głównych czynników ryzyka (takich jak procesy, ludzie, systemy i czynniki zewnętrzne), z wykorzystaniem samooceny ryzyka dokonanej przez instytucję i analizy na tle grupy rówieśniczej.

244. Przeprowadzając tę analizę, właściwe organy powinny uwzględnić – w celu określenia ekspozycji instytucji na ryzyko operacyjne – interakcje między tego rodzaju czynnikami ryzyka (przykładowo ekspozycja na więcej czynników ryzyka może zwiększać prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia operacyjnego i wynikającej z niego straty).

Istotność ekspozycji na ryzyko operacyjne

245. Po zidentyfikowaniu głównych źródeł i czynników ryzyka operacyjnego, właściwe organy powinny skupić się na tych spośród nich, które mogą mieć najistotniejszy wpływ na

instytucję. Właściwy organ powinien ocenić „potencjalną ekspozycję” instytucji na czynniki ryzyka operacyjnego, korzystając zarówno z opinii eksperckich, jak i wskaźników ilościowych dotyczących bądź samej instytucji, bądź grupy rówieśniczej.

246. Aby ocenić istotność ekspozycji na ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny uwzględniać zarówno częstotliwość, jak i dotkliwość zdarzeń, na jakie narażona jest instytucja.
247. Podstawowym źródłem informacji, którym powinny się posłużyć właściwe organy, są straty operacyjne instytucji i baza danych zdarzeń, która – o ile jest dostępna i wiarygodna (tzn. dokładna i kompletna) – zapewnia historyczny profil ryzyka operacyjnego instytucji.
248. W przypadku instytucji stosujących zaawansowaną metodę pomiaru (AMA) do obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy powinny również uwzględniać wyniki stosowania tej metody, pod warunkiem że umożliwia ona obliczanie ekspozycji na ryzyko operacyjne z wymaganą szczegółowością (np. według produktów, procesów itp.) i zakładając, że stosowany model jest dostatecznie perspektywiczny.
249. Dodatkowo właściwe organy powinny przeprowadzić analizę o bardziej jakościowym charakterze na podstawie oceny ryzyka dokonywanej przez instytucję, danych z analizy grupy rówieśniczej i baz danych ogólnie dostępnych lub konsorcjum, o ile są dostępne i istotne. Właściwe organy mogą również rozważyć inne mogące stanowić miarę ekspozycji na ryzyko czynniki, specyficzne dla danych jednostek gospodarczych itp., na które mogą mieć wpływ potencjalne niedociągnięcia.
250. Oceniając ekspozycję na ryzyko instytucji, właściwe organy powinny stosować metody perspektywiczne, korzystając w miarę dostępności z analiz scenariuszy instytucji i uwzględniając wszelkie wprowadzone już i skutecznie działania naprawcze i ograniczające ryzyko.

Ocena podkategorii ryzyka operacyjnego

251. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko operacyjne w zakresie wszystkich podkategorii ryzyka operacyjnego (zdefiniowanych według rodzajów zdarzeń i ich dalszego podziału) oraz czynników ryzyka związanych z każdą z nich.
252. Przeprowadzając ocenę, właściwe organy powinny poświęcać szczególną uwagę niektórym podkategoriom ryzyka operacyjnego w związku z ich dominującym charakterem i istotnym znaczeniem dla większości instytucji, a także z racji ich potencjalnych skutków ostrożnościowych. Do podkategorii tych należą:
- a. ryzyko postępowania;
 - b. ryzyko systemów związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (TIK);
oraz

- c. ryzyko modeli.

Ryzyko postępowania

253. Właściwe organy powinny ocenić istotność i znaczenie ekspozycji instytucji na ryzyko postępowania jako część ryzyka prawnego w ramach ryzyka operacyjnego; ocena ta powinna w szczególności obejmować:

- a. sprzedaż nieodpowiednich produktów, zarówno na rynkach detalicznych, jak i hurtowych;
- b. wymuszoną sprzedaż związaną produktów, np. rachunków bankowych w pakiecie lub produktów dodatkowych, klientom detalicznym, których klienci nie potrzebują;
- c. konflikty interesów w ramach prowadzenia działalności;
- d. manipulacje referencyjnymi stopami procentowymi, kursami walut lub innymi instrumentami bądź wskaźnikami finansowymi w celu zwiększania zysków instytucji;
- e. bariery uniemożliwiające zamianę produktów finansowych w czasie obowiązywania dotyczącej ich umowy lub zmianę dostawcy usługi finansowej;
- f. niewłaściwie zaprojektowane kanały dystrybucji umożliwiające konflikty interesów w związku z fałszywymi środkami zachęty;
- g. automatyczne przedłużanie umowy dotyczącej produktu lub stosowanie kar za rezygnację; lub
- h. niesprawiedliwe rozpatrywanie skarg klientów.

254. Ponieważ ryzyko postępowania obejmuje szeroki zakres zagadnień i może występować w związku z wieloma procesami biznesowymi i produktami, właściwe organy powinny wykorzystać wyniki analizy modelu biznesowego i poddać wnikliwej analizie polityki zachęt, tak by uzyskać kompleksową wiedzę na temat źródeł ryzyka postępowania.

255. W stosownych przypadkach właściwy organ powinien uwzględnić poziom konkurencji na rynkach, na których prowadzi działalność instytucja, i ustalić, czy pozycja dominująca instytucji, indywidualna lub w ramach małej grupy, nie stwarza istotnego ryzyka nadużycia (np. w wyniku zachowań kartelowych).

256. Możliwe wskaźniki sygnalizujące występowanie ryzyka postępowania to:

- a. kary nakładane na instytucję przez odpowiednie organy za niewłaściwe praktyki;

- b. kary nakładane za niewłaściwe praktyki na instytucje porównywalne; oraz
- c. skargi na instytucję – należy uwzględnić liczbę skarg i zagrożone kwoty.

257. Przy tym właściwy organ powinien stosować podejście perspektywiczne, uwzględniając możliwe zmiany sytuacji pod względem regulacyjnym oraz działania odpowiednich organów w zakresie ochrony konsumentów i ogólnie świadczenia usług finansowych.

Ryzyko TIK

258. Właściwe organy mogą oceniać ryzyko operacyjne za pomocą różnych metod w oparciu o uznane standardy branżowe (np. ISO 27000, Control Objectives for Information and Related Technology (COBIT), Information Technology Infrastructure Library (ITIL) itp.). Niezależnie od przyjętej metody, właściwy organ powinien co najmniej ocenić:

- a. jakość i skuteczność testowania i planowania utrzymania ciągłości działania (np. zdolność systemu IT instytucji do utrzymywania pełnej zdolności instytucji do prowadzenia działalności);
- b. bezpieczeństwo dostępu wewnętrznego i zewnętrznego do systemów i danych (np. czy system IT zapewnia informacje i dostęp tylko właściwym osobom);
- c. dokładność i integralność danych używanych na potrzeby sprawozdawczości, zarządzania ryzykiem, rachunkowości, księgowania pozycji itp. (np. czy system IT zapewnia dokładność, terminowość i kompletność informacji i sprawozdawczości); oraz
- d. sprawność przeprowadzania zmian (np. czy koszt zmian systemów IT mieści się w możliwym do przyjęcia budżecie i czy wdrażanie zmian przebiega w wymaganym tempie).

259. Właściwe organy powinny oceniać złożoność architektury IT i to, czy może ona wpłynąć na powyższe aspekty.

260. Oceniając te elementy, właściwy organ powinien w miarę dostępności zgromadzić istotne wewnętrzne sprawozdania ze zdarzeń i sprawozdania z audytu wewnętrznego, a także inne wskaźniki określone i stosowane przez instytucję w celu mierzenia i monitorowania ryzyka TIK.

261. Właściwe organy powinny następnie ocenić istotność potencjalnych skutków ryzyka TIK zarówno pod względem strat, jak i utraty reputacji instytucji. W tym celu mogą one wykorzystać istotne analizy wrażliwości i scenariuszy lub wyniki testów warunków skrajnych, o ile są dostępne.

Ryzyko modeli

262. Właściwe organy powinny oceniać ekspozycję instytucji na ryzyko modeli wynikające ze stosowania modeli wewnętrznych w ramach głównych obszarów działalności biznesowej i operacyjnej, z zastrzeżeniem definicji i wymogów określonych w rozporządzeniu delegowanym Komisji wydanym zgodnie z art. 312 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w zakresie w jakim mają zastosowanie.

263. Właściwe organy powinny rozważyć:

- i. do jakiego stopnia i w jakich celach (np. wycena aktywów, wycena produktów, strategie handlowe, zarządzanie ryzykiem) instytucja korzysta z modeli w celu podejmowania decyzji, a także znaczenie biznesowe tych decyzji; oraz
- ii. poziom świadomości instytucji ryzyka modeli i to, w jaki sposób instytucja nim zarządza;

264. W odniesieniu do pkt (i) właściwe organy powinny ustalić jednostki/obszary działalności, w przypadku których instytucja korzysta w sposób istotny z modeli. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy mogą uwzględnić następujące obszary, w których instytucje korzystają z modeli w sposób powszechny i istotny:

- a. obrót instrumentami finansowymi;
- b. pomiar ryzyka i zarządzanie ryzykiem; oraz
- c. alokacja kapitału (w tym polityka kredytowa i wycena produktów).

265. W odniesieniu do pkt (ii) właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. instytucja wdrożyła mechanizm kontroli (np. kalibrację modelu do parametrów rynkowych, walidację wewnętrzną lub weryfikację historyczną, weryfikację z wykorzystaniem ocen eksperckich itp.) i czy mechanizm ten jest prawidłowy (pod względem metod, częstotliwości, działań następczych itp.) i obejmuje proces zatwierdzania modelu; oraz
- b. instytucja przewiduje ostrożnościowe stosowanie modeli (np. zwiększając lub zmniejszając określone parametry w zależności od tendencji w zakresie danych pozycji itp.), jeżeli jest świadoma wad modeli lub rozwoju sytuacji rynkowej i warunków prowadzenia działalności.

266. Przeprowadzając ocenę ryzyka modeli, właściwe organy powinny korzystać z wyników oceny innych ryzyk dla kapitału oraz ryzyk płynności i finansowania, w szczególności w zakresie odpowiedniości metod używanych do pomiaru ryzyka, wyceny oraz oceny aktywów i pasywów.

267. W przypadku obszarów działalności, w których modele są wykorzystywane w istotnym stopniu, właściwy organ powinien następnie ocenić, jak istotne mogą być skutki ryzyka modeli, między innymi, za pomocą analizy wrażliwości lub testów warunków skrajnych.

6.4.3 Ocena ryzyka utraty reputacji

268. Właściwe organy powinny przeprowadzać ocenę ryzyka utraty reputacji, na jakie narażona jest instytucja, korzystając ze swojej znajomości zarządzania w instytucji, jej modelu biznesowego, jej produktów oraz otoczenia, w którym działa.

269. Ze swej natury ryzyko utraty reputacji jest bardziej istotne w przypadku dużych instytucji, zwłaszcza tych, których instrumenty kapitałowe lub dłużne są notowane na rynkach regulowanych lub które prowadzą działalność na rynkach międzybankowych. W związku z tym, oceniając ryzyko utraty reputacji, właściwe organy powinny poświęcić więcej uwagi tym instytucjom, które charakteryzują powyższe cechy.

270. Właściwe organy powinny uwzględnić zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki lub zdarzenia, które mogą budzić obawy związane z reputacją instytucji. Właściwe organy powinny przeanalizować następujące wskaźniki jakościowe za pomocą własnej oceny ekspozycji instytucji na ryzyko utraty reputacji:

- a. liczba kar nakładanych przez organy urzędowe w ciągu roku (nie tylko przez właściwe organy – dotyczy to również kar wynikających z rozliczenia podatku lub innych rozliczeń);
- b. kampanie medialne i inicjatywy stowarzyszeń konsumentów przyczyniające się do pogorszenia odbioru i reputacji instytucji wśród opinii publicznej;
- c. liczba skarg konsumentów i jej zmiany;
- d. negatywne zdarzenia wpływające na instytucje porównywalne, jeżeli te są kojarzone przez opinię publiczną z całym sektorem finansowym lub grupą instytucji;
- e. współpraca z sektorami i podmiotami niepostrzeganymi dobrze przez opinię publiczną (przemysł zbrojeniowy, kraje objęte embargiem itp.) bądź osobami i krajami figurującymi na listach sankcyjnych (np. listach US Office of Foreign Assets Control /OFAC/); oraz
- f. inne wskaźniki „rynkowe”, jeżeli są dostępne (np. obniżenie ratingu lub zmiany cen akcji na przestrzeni roku).

271. Właściwe organy powinny oceniać istotność ekspozycji instytucji na ryzyko utraty reputacji i to, jak wiąże się ono z innymi rodzajami ryzyka (ryzykiem kredytowym, rynkowym, operacyjnym i płynności), korzystając z innych ocen ryzyka, tak by zidentyfikować wszelkie

wtórne skutki niezależnie od kierunku oddziaływania (oddziaływanie ryzyka utraty reputacji na inne rodzaje ryzyka i na odwrót).

6.4.4 Ocena zarządzania ryzykiem operacyjnym i jego pomiaru i kontroli

272. Właściwe organy powinny ocenić ramy i rozwiązania stosowane przez instytucję specjalnie na potrzeby zarządzania ryzykiem operacyjnym i jego kontroli jako indywidualną kategorię ryzyka. Ocena ta powinna uwzględniać wynik analizy ogólnych ram zarządzania ryzykiem i wewnętrznej kontroli ryzyka, o której mowa w tytule 5, ponieważ jest on istotny z perspektywy ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji.

273. W ramach tego przeglądu właściwe organy powinny mieć na uwadze kluczowe czynniki ryzyka operacyjnego (tj. ludzi, procesy, czynniki zewnętrzne, systemy), które mogą mieć również działanie ograniczające ryzyko. W związku z tym powinny uwzględnić:

- a. strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i tolerancję ryzyko operacyjne;
- b. ramy organizacyjne;
- c. polityki i procedury;
- d. identyfikację ryzyka operacyjnego, jego pomiar, monitorowanie i sprawozdawczość w jego zakresie;
- e. elastyczność działalności i plany ciągłości działania; oraz
- f. ramy kontroli wewnętrznej stosowane w odniesieniu do zarządzania ryzykiem operacyjnym;

Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym i tolerancja na ryzyko operacyjne

274. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja zdefiniowała i sformalizowała prawidłową strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i poziom tolerancji na to ryzyko, i czy zostały one zatwierdzone przez organ zarządzający. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający wyraża strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i poziom tolerancji na to ryzyko oraz proces ich przeglądu w sposób jasny (np. w przypadku przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka, rosnących strat lub obaw dotyczących adekwatności kapitałowej);
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym zatwierdzoną przez organ zarządzający,

dopilnowując, by stosowane przez instytucję środki ograniczania ryzyka operacyjnego były spójne z ustanowioną strategią;

- c. strategię te są odpowiednie i skuteczne zważywszy na charakter i istotność profilu ryzyka operacyjnego, i czy instytucja monitoruje ich skuteczność na przestrzeni czasu oraz zgodność z wyznaczonym poziomem tolerancji na ryzyko operacyjne;
- d. strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym instytucji obejmuje wszystkie jej obszary działalności, procesy i systemy – w tym w ujęciu perspektywicznym za pomocą planu strategicznego – tam gdzie ryzyko operacyjne jest lub może być znaczące; oraz
- e. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym właściwym pracownikom.

275. Aby stwierdzić wiarygodność tych strategii, właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucja przeznacza wystarczające zasoby na ich realizację i czy decyzje w tym zakresie są podejmowane niezależne od potencjalnych korzyści, jakie mogą wynikać z minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych (w szczególności w przypadku instytucji używających do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych metody wskaźnika bazowego i metody standardowej).

Ramy organizacyjne zarządzania ryzykiem operacyjnym i nadzór nad ryzykiem operacyjnym

276. Właściwe organy powinny ocenić prawidłowość i efektywność ram organizacyjnych zarządzania ryzykiem operacyjnym. W związku z tym powinny ustalić, czy:

- a. istnieje wyraźny podział odpowiedzialności w obszarze identyfikacji, analizy, oceny, ograniczania, monitorowania i sprawozdawczości w zakresie ryzyka operacyjnego;
- b. systemy kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są poddawane niezależnemu przeglądowi, i czy istnieje wyraźny rozdział między podejmującymi ryzyko a zarządzającymi ryzykiem oraz między nimi a komórkami ds. kontroli i nadzoru ryzyka;
- c. komórki ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka i kontroli ryzyka obejmują zakresem swych czynności ryzyko operacyjne w całej instytucji (w tym oddziałach), w sposób zintegrowany, niezależnie od metody pomiaru używanej do ustalania minimalnych funduszy własnych, i czy obejmują ponadto funkcje biznesowe i inne działania zlecone na zewnątrz; oraz
- d. ramy zarządzania ryzykiem operacyjnym bazują na dostatecznych i odpowiednich jakościowo zasobach ludzkich i technicznych.

Polityki i procedury

277. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie polityki i procedury w zakresie identyfikacji, zarządzania, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i poddaje je regularnym przeglądom, zgodnie ze strategiami zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk i procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- c. polityki i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym są wyraźnie sformalizowane oraz upowszechniane w całej instytucji i obejmują całą organizację lub przynajmniej te procesy i obszary działalności, które są najbardziej narażone na ryzyko operacyjne;
- d. polityki i procedury te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego pomiaru i kontroli, w tym – w istotnych przypadkach – gromadzenie danych o stratach, metody kwantyfikacji, techniki ograniczania ryzyka (polisy ubezpieczeniowe), techniki analizy związków przyczynowo-skutkowych w odniesieniu do zdarzeń ryzyka operacyjnego, limity i tolerancje oraz stosowanie odstępstw od tych limitów i tolerancji;
- e. instytucja wdrożyła nowy proces zatwierdzania produktów, procesów i systemów, który wymaga oceny i ograniczenia potencjalnych ryzyk operacyjnych;
- f. polityki te są odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji i umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka operacyjnego nieodłącznie związanego z poszczególnymi produktami i działalnością instytucji;
- g. polityki te są wyraźnie sformalizowane, upowszechniane i stosowane jednolicie w całej instytucji, a w przypadku grup bankowych, czy są stosowane spójnie i umożliwiają właściwe zarządzanie ryzykiem w całej grupie; oraz
- h. Instytucja propaguje kulturę zarządzania ryzykiem operacyjnym w całej organizacji poprzez szkolenia i wyznaczanie celów w zakresie redukcji strat operacyjnych.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

278. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, ocenę, pomiar i monitorowanie ryzyka operacyjnego, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, i czy ramy te spełniają, co najmniej, odpowiednie warunki dotyczące

ustalania wymogów w zakresie funduszy własnych wynikające z właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. instytucja wdrożyła skuteczne procesy i procedury w celu kompleksowej identyfikacji i oceny ekspozycji na ryzyko operacyjne (np. samoocenę ryzyka i kontroli – Risk and Control Self-Assessment, RCSA) oraz wykrywania i dokładnej kategoryzacji istotnych zdarzeń (gromadzenie danych o stratach), w tym przypadków z pogranicza innych rodzajów ryzyka (np. straty kredytowe spowodowane lub spotęgowane zdarzeniem ryzyka operacyjnego); w tym zakresie właściwe organy powinny również stwierdzić zdolność instytucji do identyfikowania najważniejszych czynników istotnych strat operacyjnych i korzystać z tych informacji do celów zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- b. do celów art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, jeżeli instytucja ma pozwolenie na stosowanie modelu wewnętrznego do obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, czy nadal spełnia ona minimalne wymogi określone we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych i czy stosowanie tego modelu wewnętrznego nie prowadzi do istotnego niedoszacowania ryzyka.
- c. instytucja posiada odpowiednie systemy informacyjne i metody umożliwiające jej kwantyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego, które są co najmniej zgodne z wymogami dotyczącymi określania odpowiednich minimalnych funduszy własnych, zgodnie z właściwymi przepisami wykonawczymi UE i krajowymi (np. dla metody standardowej TSA – przyporządkowanie istotnych pozycji zysków i strat do ośmiu regulacyjnych linii biznesowych; dla zaawansowanej metody pomiaru AMA – czas trwania szeregów czasowych, traktowanie ubezpieczeń, korelacja itp.);
- d. instytucja wdrożyła odpowiednie testy warunków skrajnych i analizę scenariuszy, w niezbędnym zakresie, aby uzyskiwać wiedzę na temat wpływu niekorzystnych zdarzeń operacyjnych na jej rentowność i fundusze własne, należycie uwzględniając przy tym potencjalną możliwość niezadziałania mechanizmów kontroli wewnętrznej i technik ograniczania ryzyka; w stosownych przypadkach właściwe organy powinny uwzględnić spójność tych analiz z RCSA i wynikami analizy grupy rówieśniczej;
- e. organ zarządzający i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka i mają świadomość stopnia ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu.
- f. instytucja zdefiniowała i stosuje bieżące i skuteczne monitorowanie ekspozycji na ryzyko operacyjne w całej instytucji, między innymi, z tytułu działalności objętej outsourcingiem oraz nowych produktów i systemów, za pomocą określonych

wskaźników (kluczowych wskaźników ryzyka i kluczowych wskaźników kontroli) oraz skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzeżenia.

- g. instytucja wprowadziła regularną sprawozdawczość w zakresie ekspozycji na ryzyko operacyjne, w tym wyników testów warunków skrajnych, dla organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla, a w stosownych przypadkach – kierownictwa ds. zarządzania istotnymi obszarami działalności i procesami.

Elastyczność działalności i plany ciągłości działania

279. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada kompleksowe i sprawdzone plany awaryjne i plany ciągłości działania, które zapewniają jej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia działalności.

280. Właściwe organy powinny ustalić, czy instytucja ustanowiła plany ciągłości działania współmierne do jej charakteru, wielkości i złożoności jej operacji. Plany te powinny uwzględniać różne rodzaje prawdopodobnych lub realnych scenariuszy, które mogą zagrozić instytucji w przypadku ziszczenia się.

281. Właściwe organy powinny ocenić jakość i efektywność procesu planowania zarządzania ciągłością działania. W tym celu właściwe organy powinny ocenić jakość przestrzegania przez instytucję uznawanych procesów zarządzania ciągłością działania (Business Continuity Management). W związku z tym właściwe organy powinny ustalić, czy proces planowania ciągłości działania instytucji obejmuje:

- a. analizę wpływu na działalność (Business Impact Analysis);
- b. odpowiednie strategie naprawy określające wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania jej skuteczności i wyraźnie zdefiniowane priorytety naprawcze;
- c. sporządzanie kompleksowych i elastycznych planów postępowania na wypadek zmaterializowania się realnych scenariuszy;
- d. skuteczne testowanie planów;
- e. programy podnoszenia świadomości i szkoleń w zakresie procesów zarządzania ciągłością działania; oraz
- f. komunikację i dokumentację oraz szkolenia w zakresie zarządzania kryzysowego.

Ramy kontroli wewnętrznej

282. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko operacyjne, stosownie do jej tolerancji

na ryzyko operacyjne i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zakres działania komórek ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty skonsolidowane i lokalizacje geograficzne;
- b. stosowane są kontrole wewnętrzne i inne praktyki (np. polityki w zakresie postępowania z klientem itp.) mające na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko operacyjne i utrzymywanie go poniżej poziomu akceptowalnego przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadrę kierowniczą wyższego szczebla instytucji i z zastrzeżeniem jej tolerancji na ryzyko; oraz
- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań, a w stosownych przypadkach – także właściwym organom.

283. Właściwe organy powinny również oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ustalić, czy:

- a. instytucja przeprowadza regularne audyty wewnętrzne ram zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. audyty te pozwalają skutecznie ustalić, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

284. W przypadku instytucji stosujących zaawansowaną metodę pomiaru AMA do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznych metod używanych przez instytucję umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń tych metod i identyfikowanie potencjalnych niedociągnięć modelowania, kwantyfikacji i systemów ryzyka operacyjnego oraz innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.

285. Niezależnie od modelu stosowanego przez instytucję do określania minimalnych wymogów regulacyjnych w zakresie funduszy własnych, w przypadku gdy do podejmowania decyzji stosowane są modele (np. w zakresie udzielania kredytów, wyceny, handlu instrumentami finansowymi itp.), właściwe organy powinny ocenić, czy w celu identyfikacji i ograniczania ryzyka modeli instytucja stosuje prawidłowy proces walidacji wewnętrznej lub proces przeglądu modeli.

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

286. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie rozwiązania, strategie, procesy i mechanizmy zarządzania ryzykiem utraty reputacji. W szczególności właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. instytucja stosuje sformalizowane polityki i procesy identyfikacji, zarządzania i monitorowania tego ryzyka, i czy te polityki i procesy są proporcjonalne w stosunku do jej wielkości i znaczenia w systemie;
- b. instytucja traktuje to ryzyko w sposób ostrożnościowy, np. określając limity i wymagając zatwierdzenia przydzielenia kapitału określonym krajom, sektorom bądź osobom lub czy jej plany awaryjne uwzględniają konieczność proaktywnych działań w zakresie ryzyka utraty reputacji w przypadku wystąpienia kryzysu;
- c. instytucja przeprowadza testy warunków skrajnych lub analizy scenariuszy, by oceniać wszelkie wtórne skutki ryzyka utraty reputacji (np. w zakresie płynności, kosztów finansowania itp.);
- d. instytucja zabiega o ochronę swojej marki, przeprowadzając kampanie informacyjne niezwłoczne po wystąpieniu szczególnych zdarzeń, które mogą zaszkodzić jej reputacji.
- e. instytucja uwzględnia potencjalny wpływ swojej strategii i planów biznesowych, oraz, ogólniej rzecz biorąc, swojego postępowania, na jej reputację.

6.4.5 Podsumowanie ustaleń i punktacja

287. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka operacyjnego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o wzgledy wymienione w tabeli 6. Jeżeli, w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka, właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 6. Wzgle dy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka operacyjnego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Wzgle dy związane z ryzykiem nieodłącznym	Wzgle dy związane z odpowiednością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając	<ul style="list-style-type: none"> • Zakres ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji ogranicza się do nielicznych kategorii skutków o dużej częstotliwości/małej dotkliwości. • Znaczenie ekspozycji na ryzyko 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka operacyjnego instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne.

	poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>operacyjne instytucji jest nieistotne w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> Poziom strat odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był nieistotny lub spadek z wyższego poziomu. 	<ul style="list-style-type: none"> Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka operacyjnego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka. Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. Ramy kontroli ryzyka operacyjnego są prawidłowe.
2	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Zakres ekspozycji instytucji na ryzyko operacyjne obejmuje głównie kategorie skutków o dużej częstotliwości/malej dotkliwości. Znaczenie ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji jest niskie w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. Poziom strat odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był niski lub oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. 	
3	Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Zakres ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji obejmuje pewne kategorie skutków o małej częstotliwości/dużej dotkliwości. Znaczenie ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji jest średnie w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. Poziom strat odnotowanych przez instytucję w ostatnich kilku latach był niski lub oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. 	
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji,	<ul style="list-style-type: none"> Zakres ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji obejmuje wszystkie główne kategorie. Znaczenie ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji jest duże i 	

	uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	wzrasta w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. <ul style="list-style-type: none">• Poziom strat odnotowanych przez instytucję w ostatnich kilku latach był wysoki lub ryzyko znacznie wzrosło.	
--	--	---	--

6.5 Ocena ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego

6.5.1 Względy ogólne

288. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko stopy procentowej związane z pozycjami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych z tytułu działalności zaliczonej do portfela niehandlowego (zwane również ryzykiem stopy procentowej portfela bankowego (interest rate risk in the banking book, IRRBB)), w tym instrumenty zabezpieczające te pozycje, niezależnie od ich ujęcia na potrzeby rachunkowe (ryzyko spreadu kredytowego z tytułu niektórych pozycji portfela bankowego omówiono w części poświęconej ryzyku rynkowemu).

289. Oceniając IRRBB, właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić następujące podkategorie ryzyka:

- a. ryzyko związane z niedopasowaniem terminów zapadalności i przeszacowania aktywów, pasywów i krótko- oraz długoterminowych pozycji pozabilansowych (ryzyko przeszacowania);
- b. ryzyko wynikające ze zmiany nachylenia i kształtu krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości);
- c. ryzyko wynikające z zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko z tytułu jednej stopy procentowej ekspozycją z tytułu innych stopy, której wysokość zmienia się w nieco innych warunkach (ryzyko bazowe); oraz
- d. ryzyko z tytułu opcji, w tym opcji wbudowanych, zachodzące przykładowo, gdy konsumenci umarzają produkty o stałym oprocentowaniu, gdy zmieniają się rynkowe stopy procentowe (ryzyko opcji).

290. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy instytucja stosuje w sposób ostrożnościowy postanowienia wytycznych EUNB, o których mowa w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE. Dotyczy to w szczególności obliczania poziomu szoku, określonego w art. 98 ust. 5 tej dyrektywy, a także procedur wewnętrznych stosowanych przez instytucję do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka stopy procentowej.

6.5.2 Ocena nieodłącznego IRRBB

291. Za pomocą oceny nieodłącznego IRRBB właściwe organy powinny określić główne czynniki zwiększające ekspozycję instytucji na ryzyko IRRBB i ocenić potencjalne skutki ostrożnościowe tego ryzyka dla instytucji. Ocena nieodłącznego IRRBB powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;

- b. ocena charakteru i struktury profilu ryzyka stopy procentowej instytucji; oraz
- c. ocena wyniku analizy scenariuszy i testów warunków skrajnych.

Wstępna ocena

292. Aby ustalić zakres oceny ryzyka IRRBB, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła IRRBB, na jakie narażona jest lub może być instytucja. Aby to uczynić, powinny skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny elementów SREP, porównania pozycji instytucji z instytucjami z grupy rówieśniczej, a także wszelkich innych działań nadzorczych.

293. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. zarządzanie ryzykiem stopy procentowej instytucji, w tym ogólną strategię w zakresie IRRBB oraz gotowość instytucji do podejmowania ryzyka stopy procentowej.
- b. wpływ szoku standardowego określonego w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE, z uwzględnieniem wytycznych EUNB wydanych zgodnie z tym artykułem, na wartość ekonomiczną wyrażony jako odsetek regulacyjnych funduszy własnych instytucji.
- c. wpływ na zysk z tytułu zmiany stóp procentowych według metod stosowanych przez instytucję.
- d. w stosownych przypadkach, kapitał wewnętrzny przydzielony na IRRBB, zarówno ogółem, jak i w postaci odsetka całkowitego kapitału wewnętrznego Instytucji, w tym trendy historyczne i prognozy, o ile są dostępne.

294. W swojej ocenie wstępnej właściwe organy powinny również uwzględnić istotne zmiany ekspozycji instytucji na IRRBB. Ocena ta powinna co najmniej obejmować następujące aspekty:

- a. istotne zmiany ogólnej strategii, polityki i wielkości limitów IRRBB instytucji;
- b. potencjalny wpływ tych zmian na profil ryzyka instytucji; oraz
- c. najważniejsze trendy rynkowe.

Charakter i struktura profilu ryzyka stopy procentowej instytucji

295. Właściwe organy powinny uzyskać jasny pogląd na temat potencjalnego wpływu zmian stóp procentowych na zyski i wartość ekonomiczną instytucji (wartość bieżącą oczekiwanych przepływów pieniężnych), by zdobyć obraz potencjalnego zagrożenia, na jakie narażona jest adekwatność kapitałowa, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej.

296. W tym celu właściwe organy powinny przeanalizować i uzyskać jasne zrozumienie struktury ekspozycji z tytułu aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych instytucji. Zakres analizy powinien obejmować w szczególności:

- a. poszczególne pozycje portfela bankowego, terminy ich zapadalności lub przeszacowania i założenia dotyczące zachowania (np. założenia przyjęte w odniesieniu do produktów o niepewnej zapadalności);
- b. przepływy pieniężne z tytułu odsetek, o ile informacje o nich są dostępne;
- c. odsetek produktów o niepewnej zapadalności oraz produktów z opcjami, w tym wbudowanymi, ze szczególnym uwzględnieniem produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta; oraz
- d. strategia hedgingowa instytucji oraz kwota i użycie instrumentów pochodnych (zabezpieczenie a spekulacja).

297. Aby lepiej określić złożoność i profil ryzyka stopy procentowej instytucji, właściwe organy powinny również uzyskać zrozumienie najważniejszych cech aktywów, pasywów i ekspozycji pozabilansowych, takich jak:

- a. portfel kredytów (np. kwota kredytów bez terminu zapadalności, kwota kredytów z możliwością wcześniejszej spłaty lub kwota kredytów o zmiennym oprocentowaniu z górnym i dolnym pułapem);
- b. portfel obligacji (np. kwota inwestycji z opcjami, ewentualne koncentracje);
- c. rachunki depozytowe (np. wrażliwość bazy depozytowej instytucji na zmiany stóp procentowych, ewentualne koncentracje); oraz
- d. instrumenty pochodne (np. złożoność instrumentów pochodnych używanych do celów zabezpieczenia albo spekulacyjnych, względy związane ze sprzedanymi lub zakupionymi opcjami na stopę procentową).

298. Oceniając wpływ na zyski instytucji, właściwe organy powinny rozważyć różne źródła finansowania i kosztów instytucji, a także ich relatywną wagę. Powinny dowiedzieć się, w jakim stopniu zyski instytucji zależą od pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych i ustalić, jak różne zmiany stóp procentowych wpływają na wynik odsetkowy netto.

299. Analizując wpływ na wartość ekonomiczną instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki szoku standardowego określonego art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE, tak aby uzyskać wstępny poziom referencyjny, w odniesieniu do którego oceniany będzie wpływ zmian stóp procentowych na instytucję. Aby zapewnić zgodność, właściwe organy powinny stosować wytyczne EUNB wydane zgodnie z wyżej wspomnianym artykułem. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na wrażliwość bilansu na zmiany kluczowych leżących u jego podstaw założeń (dotyczy to

zwłaszcza rachunków klientów bez określonych terminów przeceny lub udziałów kapitałowych).

300. Właściwe organy powinny zmierzać do ustalenia wpływu tych założeń poprzez analizę wyniku testu standardowego stanowiącego „obserwację nietypową”, a następnie wyodrębnić ryzyka, na jakie narażona jest wartość ekonomiczna w wyniku zmian postępowania instytucji, tak by zidentyfikować i zrozumieć ryzyka wynikające z działań na rzecz ustabilizowania zysków w odróżnieniu od ryzyk związanych z innymi aspektami modelu biznesowego.
301. Oprócz użycia szoku standardowego określonego w art. 98 ust. 5 dyrektywy (UE) 2013/36/UE właściwe organy powinny rozważyć użycie własnych szczególnych scenariuszy szoku (np. przewidujące większe lub mniejsze szoki, dla wszystkich lub niektórych walut, dopuszczające nierównoległe ruchy kursów, uwzględniające ryzyko bazowe itp.). Decydując o poziomie, na jakim należy wyznaczyć dodatkowe scenariusze szoku, właściwe organy powinny uwzględnić takie czynniki jak ogólny poziom stóp procentowych, kształt krzywej dochodowości i specyfikę krajowych systemów finansowych. Dlatego systemy wewnętrzne instytucji powinny być na tyle elastyczne, by umożliwiać obliczanie wrażliwości instytucji na wszelki zadany szok standardowy.
302. W swojej ocenie ilościowej właściwe organy powinny również uwzględnić wyniki pomiaru ryzyka stopy procentowej za pomocą metod wewnętrznych instytucji, o ile są stosowane. W wyniku analizy tych metod właściwe organy powinny uzyskać bardziej dogłębne zrozumienie głównych czynników ryzyka decydujących o profilu ryzyka stopy procentowej instytucji.
303. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucje prowadzące działalność w różnych walutach przeprowadzają analizę ryzyka stopy procentowej w każdej walucie, w której posiadają znaczącą pozycję, uwzględniając historyczne korelacje między walutami.
304. Analizując wyniki zarówno wpływu szoku standardowego, jak i metod wewnętrznych instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać dane liczbowe na dany dzień, a także trendy historyczne. Wskaźniki te powinny być porównywane ze wskaźnikami instytucji z grupy rówieśniczej porównywalnymi i sytuacją na rynku globalnym.

Analiza scenariuszy i testy warunków skrajnych

305. Właściwe organy powinny ocenić i uwzględnić wyniki analizy scenariuszy i testów warunków skrajnych (innych niż używane w przypadku szoku standardowego) stosowanych przez instytucję w ramach jej bieżącego wewnętrznego procesu zarządzania. W tym kontekście właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat głównych źródeł IRRBB, na jakie narażona jest instytucja.
306. Jeżeli przegląd wyników testów warunków skrajnych instytucji ujawni lub nasuwa podejrzenie akumulacji przeceny/zapadalności w różnych punktach krzywej, właściwe organy mogą przeprowadzić dodatkową analizę.

6.5.3 Ocena zarządzania i kontroli IRRBB

307. Aby uzyskać kompleksowy obraz profilu ryzyka stopy procentowej portfela bankowego instytucji (IRRBB), właściwe organy powinny dokonać przeglądu zarządzania i ram stosowanych w związku z jej ekspozycją na ryzyko stopy procentowej.

308. Właściwe organy powinny ocenić następujące elementy:

- a. strategię w zakresie ryzyka stopy procentowej i gotowości do jego podejmowania (jako oddzielne elementy lub w ramach szerszej strategii w zakresie ryzyka rynkowego i gotowości do jego podejmowania);
- b. ramy organizacyjne;
- c. polityki i procedury;
- d. identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz sprawozdawczość w zakresie ryzyka; oraz
- e. ramy kontroli wewnętrznej.

Strategia w zakresie ryzyka stopy procentowej i gotowość do jego podejmowania

309. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka IRRBB, zatwierdzoną przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający w sposób jasny wyraża strategię w zakresie IRRBB i gotowość do jego podejmowania oraz proces ich przeglądu (np. przy okazji przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka lub w przypadku obaw dotyczących rentowności lub adekwatności kapitałowej) i czy kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię w zakresie IRRBB zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią, sporządzanie i stosowanie pisemnych procedur oraz przejrzysty i odpowiedni podział obowiązków;
- b. strategia instytucji w zakresie IRRBB odpowiada poziomowi gotowości do podejmowania ryzyka stopy procentowej przez instytucję i czy odzwierciedla jej ogólną gotowość do podejmowania ryzyka;
- c. strategia w zakresie IRRBB i gotowość do podejmowania tego ryzyka są odpowiednie dla instytucji zważywszy na jej:
 - model biznesowy;
 - ogólną strategię w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko;

- otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz
 - adekwatność kapitałową;
- d. strategia w zakresie IRRBB instytucji obejmuje w sposób kompleksowy całość działalności instytucji wiążącej się ze znacznym IRRBB;
- e. strategia instytucji w zakresie IRRBB uwzględnia cykliczność koniunktury, a także wynikające z niej przesunięcia w strukturze działalności narażonej na IRRBB; oraz
- f. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie IRRBB właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne

310. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne obejmujące komórki ds. zarządzania IRRBB, jego pomiaru, monitorowania i kontroli, wraz z dostatecznymi zasobami ludzkimi (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym) i technicznymi. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. istnieje wyraźnie określony zakres odpowiedzialności w odniesieniu do podejmowania, monitorowania i kontroli IRRBB oraz sprawozdawczości w jego zakresie;
- b. obszar zarządzania i kontroli IRRBB jest poddawany niezależnemu przeglądowi i jest wyraźnie zidentyfikowany w ramach struktury organizacyjnej oraz funkcjonalnie i hierarchicznie niezależny od obszaru działalności biznesowej; oraz
- c. pracownicy odpowiedzialni za ryzyko stopy procentowej (zarówno w ramach obszarów biznesowych, jak i zarządzania i kontroli) dysponują odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem.

Polityki i procedury

311. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasno określone polityki i procedury zarządzania IRRBB, które uwzględniają strategię w zakresie IRRBB i gotowość do jego podejmowania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający zatwierdza polityki w zakresie zarządzania IRRBB, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowanie tych polityk i zapewnienie prawidłowego wdrażania decyzji organu zarządzającego;

- c. polityki IRRBB są zgodne z właściwymi regulacjami i odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji, umożliwiając jasne zrozumienie nieodłącznego IRRBB;
- d. polityki te są wyraźnie sformalizowane, komunikowane i stosowane jednolicie w całej instytucji;
- e. są one stosowane spójnie we wszystkich grupach bankowości i umożliwiają właściwe zarządzanie ryzykiem.
- f. polityki IRRBB określają procedury dotyczące rozwijania nowych produktów, najważniejszych inicjatyw w zakresie zabezpieczenia lub zarządzania ryzykiem i czy polityki te zostały zatwierdzone przez organ zarządzający lub jego właściwy oddelegowany komitet: Właściwe organy powinny w szczególności dopilnować, by:
 - nowe produkty, nowe najważniejsze inicjatywy w zakresie zabezpieczenia i zarządzania ryzykiem były poddawane odpowiednim procedurom i mechanizmom kontroli przed wprowadzeniem; oraz
 - instytucja dokonywała analizy ich potencjalnego wpływu na swój ogólny profil ryzyka.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie ryzyka oraz sprawozdawczość w tym zakresie

312. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy identyfikacji, rozumienia i pomiaru IRRBB, odpowiadające wielkości i złożoności instytucji. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy używane systemy informatyczne i techniki pomiaru umożliwiają kierownictwu mierzenie nieodłącznego ryzyka stopy procentowej z tytułu jej wszystkich istotnych ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (o ile występują na szczeblu grupy), w tym z tytułu wewnętrznych instrumentów zabezpieczających, zaliczanych do portfela bankowego;
- b. czy instytucja posiada odpowiedni personel i metody pomiaru IRRBB (zgodnie z wymogami *Wytycznych EUNB w sprawie technicznych aspektów zarządzania ryzykiem stopy procentowej w działalności zaliczanej do portfela niehandlowego – wytyczne EUNB w sprawie IRRBB*) zważywszy na wielkość, formę oraz złożoność jej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej;
- c. czy założenia metod wewnętrznych uwzględniają wytyczne EUNB w sprawie IRRBB. Właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić, czy założenia instytucji dotyczące pozycji bez umownej zapadalności i z wbudowanymi opcjami klienta są ostrożnościowe. Właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucje

uwzględniają kapitał własny przy obliczaniu wartości ekonomicznej, a jeżeli tak, przeanalizować wpływ nieuwzględnienia tego kapitału w obliczeniach.

- d. czy systemy pomiaru ryzyka instytucji uwzględniają wszystkie istotne formy ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest instytucja (np. ryzyko przeceny, ryzyko krzywej dochodowości, ryzyko bazowe i ryzyko opcji). Jeżeli niektóre instrumenty lub czynniki są wyłączone z zakresu stosowania systemów pomiaru ryzyka, instytucje powinny być w stanie wyjaśnić organowi kontroli, dlaczego tak jest i określić ilościowo istotność tego wyłączenia;
- e. jakość, szczegółowość i zakresy czasowe informacji pochodzących z systemów informacyjnych i to, czy systemy umożliwiają agregację danych liczbowych dotyczących ryzyka dla wszystkich portfeli, obszarów działalności i podmiotów objętych parametrem konsolidacji. Systemy informacyjne powinny być zgodne w postanowieniach wytycznych EUNB w sprawie IRRBB;
- f. integralność i zakres czasowy danych używanych w procesie zarządzania ryzykiem, które również powinny być zgodne z postanowieniami wytycznych EUNB w sprawie IRRBB;
- g. czy systemy pomiaru ryzyka instytucji umożliwiają identyfikację możliwych koncentracji IRRBB;
- h. czy zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemów pomiaru, zwłaszcza w zakresie pozycji o nieokreślonym umownie terminie zapadalności i pozycji z opcjami, w tym wbudowanymi, a także założenia dotyczące udziałów kapitałowych instytucji; oraz
- i. czy zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji są świadomi stopnia ryzyka modeli związanego z technikami pomiaru ryzyka instytucji.

313. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje odpowiednie scenariusze testów warunków skrajnych w uzupełnieniu swojego systemu pomiaru ryzyka. Właściwe organy powinny w związku z tym ocenić zgodność z właściwymi postanowieniami wytycznych EUNB, o których mowa w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE.

314. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy monitorowania i sprawozdawczości wewnętrznej w zakresie IRRBB, które zapewniają podejmowanie w razie konieczności niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego. System monitorowania powinien obejmować określone wskaźniki i skuteczne mechanizmy wczesnego ostrzegania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy jednostki ds. zarządzania i kontroli przekazują regularnie (częstotliwość będzie zależeć od skali, złożoności i poziomu ryzyka IRRBB) organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla co najmniej następujące informacje:

- a. ogólny opis bieżących ekspozycji na IRRBB, wyników rachunku zysków i strat i kalkulacji ryzyka;
- b. informacje o istotnych naruszeniach limitów IRRBB; oraz
- c. informacje o zmianach podstawowych założeń i parametrów, na których opierają się procedury oceny IRRBB.

Ramy kontroli wewnętrznej

315. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ekspozycję na IRRBB zgodnie z jej strategią w zakresie ryzyka i apetytem na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy zakres działania komórki ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty skonsolidowane, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności finansowej;
- b. czy stosowane są kontrole wewnętrzne, wewnętrzne limity operacyjne i inne praktyki mające na celu utrzymanie ekspozycji na IRRBB na poziomie możliwym do zaakceptowania przez instytucję lub poniżej tego poziomu, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadre kierowniczą wyższego szczebla i z zastrzeżeniem gotowości instytucji do podejmowania ryzyka; oraz
- c. czy instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań.

316. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. system odpowiada strategii zarządzania ryzykiem i apetytowi na ryzyko instytucji;
- b. jest odpowiedni uwzględniając złożoność organizacji i ekspozycji na IRRBB instytucji oraz jest zdolność do pomiaru i zarządzania tym ryzykiem;
- c. uwzględnia problem potencjalnego wpływu zmian stóp procentowych na zyski i wartość ekonomiczną instytucji; jeżeli chodzi o zyski, limity powinny wyznaczać akceptowalne poziomy ich zmienności w określonych scenariuszach rozwoju sytuacji pod względem stóp procentowych; charakter limitów mających na celu kontrolę wpływu stóp procentowych na wartość ekonomiczną instytucji powinien odpowiadać wielkości i złożoności działalności instytucji i odpowiednich pozycji; w przypadku banków prowadzących bankowość detaliczną, których stan posiadania instrumentów długoterminowych, opcji, instrumentów z wbudowanymi opcjami lub innych instrumentów, których wartość może ulec zmianie w wyniku zmian stóp procentowych, jest nieznaczny, wystarczające mogą być stosunkowo

uproszczone limity; natomiast instytucje o bardziej złożonej strukturze mogą wymagać bardziej doprecyzowanych limitów dopuszczalnych zmian szacunkowej wartości ekonomicznej.

- d. ustanowione limity mają charakter bezwzględnych, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie; jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce; oraz
- e. instytucja posiada odpowiednie procedury regularnej aktualizacji swoich limitów.

317. Właściwe organy powinny oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ocenić, czy:

- a. instytucja przeprowadza audyty wewnętrzne ram zarządzania ryzykiem IRRBB;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem IRRBB, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. komórka ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

6.5.4 Podsumowanie ustaleń i punktacja

318. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka IRRBB instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 7. Jeżeli, w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka, właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 7. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji IRRBB

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Względy związane z ryzykiem nieodłącznym	Względy związane z odpowiedzialnością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest nieistotna. • Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest nieistotna. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i zysków na zmiany leżących u ich podstaw 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka stopy procentowej instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka stopy procentowej są solidne i

		<p>założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest nieistotna.</p>	<p>przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka stopy procentowej oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka stopy procentowej są prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.
2	<p>Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest mała. • Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest mała. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i zysków na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest mała. 	
3	<p>Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest średnia. • Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest średnia. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i zysków na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest średnia. 	
4	<p>Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest duża. • Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest duża. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i zysków na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest duża. 	

Tytuł 7. Ocena kapitału SREP

7.1 Względy ogólne

319. Za pomocą oceny kapitału SREP właściwe organy powinny ustalić, czy fundusze własne będące w posiadaniu instytucji zapewniają prawidłowe pokrycie ryzyk dla kapitału, na jakie jest lub może być narażona instytucja, o ile ryzyka te są oceniane jako istotne dla instytucji.
320. Właściwe organy powinny to uczynić poprzez ustalenie i określenie ilości (kwoty) i struktury (jakości) dodatkowych funduszy własnych, których posiadania wymaga się od instytucji w celu zapewnienia pokrycia elementów ryzyka i ryzyk, o których mowa w art. 1 dyrektywy (UE) 575/2013 (dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych), w tym, w razie konieczności, wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka wynikającego z niedociągnięć modeli, kontroli, zarządzania i innych wad.
321. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność funduszy własnych instytucji, a także wpływ na nie warunków skrajnych, jako kluczowy czynnik decydujący o rentowności instytucji. W ocenach tych właściwe organy powinny również uwzględnić ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.
322. Dokonane ustalenia powinny zostać ujęte w podsumowaniu i znaleźć odzwierciedlenie w punktacji przyznanej w oparciu o kryteria określone na końcu niniejszego tytułu.

Proces oceny kapitału SREP

323. Po uwzględnieniu wyników oceny ryzyk dla kapitału, o której mowa w tytule 6, właściwe organy powinny przeprowadzić proces oceny kapitału SREP obejmujący następujące etapy:
- a. ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych;
 - b. uzgodnienie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych z buforami wymaganymi na podstawie dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych;
 - c. ustalenie i wyznaczenie całkowitego wymogu kapitałowego SREP (TSCR) i całkowitego wymogu kapitałowego (OCR);
 - d. ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej;
 - e. ocena, czy możliwe jest spełnienie OCR i TSCR w danym cyklu koniunkturalnym; oraz
 - f. określenie punktacji dotyczącej kapitału.

7.2 Ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych

324. Właściwe organy powinny ustalić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych pokrywające:

- a. ryzyko nieoczekiwanych strat oraz oczekiwanych strat nieposiadających dostatecznego pokrycia w rezerwach, w okresie 12 miesięcy (o ile rozporządzenie (UE) 575/2013 nie stanowi inaczej) („nieoczekiwane straty”);
- b. ryzyko niedoszacowania ryzyka w wyniku wad modeli ocenione w kontekście art. 101 dyrektywy 2013/36/UE; oraz
- c. ryzyko wynikające z niedociągnięć zarządzania wewnętrznego, w tym kontroli wewnętrznej, mechanizmów i rozwiązań oraz innych niedociągnięć;

7.2.1 Ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie nieoczekiwanych strat

325. Właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka nieoczekiwanych strat. Wymogi te instytucja powinna spełniać przez cały czas. Właściwe organy powinny ustalać dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych dla każdego ryzyka z osobna, kierując się własnym osądem nadzorczym uwzględniającym następujące informacje:

- a. obliczenia ICAAP;
- b. wynik obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych; oraz
- c. inne istotne dane, w tym zebrane w ramach kontaktów i komunikacji z instytucją.

326. Punktem wyjścia do przyjęcia ustaleń powinny być wyliczenia ICAAP, uzupełnione wynikiem obliczeń wskaźników referencyjnych na potrzeby nadzorcze i innymi niezbędnymi danymi. W przypadku gdy wyliczenia ICAAP nie zostaną uznane za wiarygodne, punktem wyjścia do dokonania ustaleń powinny być wyliczenia nadzorczych wskaźników referencyjnych, uzupełnione w miarę konieczności innymi istotnymi danymi.

327. Właściwe organy nie powinny zezwalać, by fundusze własne posiadane na podstawie art. 92 były wykorzystywane do spełnienia lub kompensowania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, ani na poziomie zagregowanym, ani na poziomie poszczególnych rodzajów ryzyka.

328. Do celów art. 98 ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE i ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy powinny ocenić i rozważyć efekty dywersyfikacji wynikające z geograficznych, sektorowych lub innych istotnych czynników występujących w

ramach każdej istotnej kategorii ryzyka (dywersyfikacja w ramach ryzyka – intra-risk). W przypadku żadnego z ryzyk kapitałowych określonych przepisami rozporządzenia (UE) 575/2013 wyżej wspomniane efekty dywersyfikacji nie powinny prowadzić do obniżenia poziomu wymogów w zakresie funduszy własnych obliczanego zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

329. Dywersyfikacja występująca między różnymi kategoriami ryzyka, w tym objętymi przepisami rozporządzenia (UE) 575/2013 (dywersyfikacja między ryzykami – inter-risk), nie powinna być jednak uwzględniana podczas ustalania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych.

330. Właściwe organy powinny dopilnować, by dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych wyznaczone dla każdego rodzaju ryzyka zapewniały prawidłowe pokrycie ryzyka. W tym celu właściwe organy powinny:

- a. przedstawić wyraźne uzasadnienie przyjęcia wszelkich dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, które znacznie odbiegają od wyników wiarygodnych obliczeń ICAAP lub wyliczeń wskaźników referencyjnych; oraz
- b. stosować dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w sposób konsekwentny – gdy podstawą ich przyjęcia nie są względy wynikające ze specyfiki instytucji – tak by zapewnić jak największą spójność stosowania wyników nadzoru ostrożnościowego we wszystkich instytucjach.

331. Określając poziom dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy powinny uwzględniać wynik kontaktów i interakcji z instytucją.

Obliczenia ICAAP

332. Właściwe organy powinny ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP, oceniając czy są one:

- a. szczegółowe: obliczenia/metody powinny raczej umożliwiać rozbicie wyników według kategorii ryzyka, a nie prezentować pojedynczą kalkulację (kapitału ekonomicznego) obejmującą wszystkie ryzyka. Rozbicie obliczeń według kategorii ryzyka powinna umożliwiać sama metodyka ICAAP. Jeżeli właściwy organ uzna to za stosowne, możliwe jest użycie szacunków, poprzez obliczenie udziału krańcowego przykładowo dla ryzyk, których nie można zmierzyć w ujęciu indywidualnym (np. ryzyka koncentracji kredytowej);
- b. wiarygodne: Użyte obliczenia/ metody powinny w sposób oczywisty obejmować ryzyka, na potrzeby których są przewidziane (np. kalkulacja ryzyka koncentracji kredytów powinna opierać się na odpowiednim podziale według sektorów odzwierciedlającym rzeczywiste korelacje i strukturę portfela) i powinny opierać się na uznawanych lub właściwych modelach i założeniach ostrożnościowych;

- c. zrozumiałe: czynniki uwzględnione w obliczeniach/metodach powinny być jasno określone. Nie powinno się dopuszczać obliczeń wykonywanych na zasadzie „czarnej skrzynki”. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przedstawiła wyjaśnienie najbardziej zawodnych obszarów stosowanego modelu oraz sposobu ich uwzględnienia i korygowania w końcowej kalkulacji ICAAP; oraz
- d. porównywalne: Właściwe organy powinny uwzględnić okres posiadania/horyzont czasowy ryzyka i poziomy ufności (lub równoważną miarę) obliczeń ICAAP, korygując te zmienne lub wymagając ich skorygowania od instytucji, tak by zapewnić lepszą porównywalność z instytucjami podobnymi i szacunkami nadzorczych wskaźników referencyjnych.

333. Właściwe organy powinny następnie ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP, porównując je z nadzorczymi wskaźnikami referencyjnymi dla tych samych rodzajów ryzyka i innymi istotnymi danymi.

334. Obliczenia ICAAP powinny być uznawane za częściowo wiarygodne, gdy – mimo niespełnienia wszystkich powyższych kryteriów – nadal wydają się godne oparcia, przy czym może mieć to miejsce wyłącznie w wyjątkowych przypadkach i z zastrzeżeniem podjęcia kroków mających na celu zaradzenie niedociągnięciom zidentyfikowanym w obliczeniach ICAAP.

Nadzorcze wskaźniki referencyjne (benchmarki)

335. Właściwe organy powinny opracować i stosować specyficzne dla poszczególnych ryzyk nadzorcze wskaźniki referencyjne, które będą stosowane jako narzędzie weryfikacji obliczeń ICAAP dotyczących tych istotnych ryzyk lub ich elementów, których nie obejmują przepisy rozporządzenia (UE) 575/2013, lub zapewnić dalsze wsparcie na rzecz ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych dla poszczególnych ryzyk w przypadku, gdy obliczenia ICAAP dla tych istotnych ryzyk lub ich elementów są uznawane za niewiarygodne lub niedostępne.

336. Nadzorcze wskaźniki referencyjne powinny zostać opracowane w celu zapewnienia ostrożnościowej, spójnej (skalibrowanej do odpowiednich okresów posiadania/horyzontów czasowych ryzyka i poziomów ufności wymaganych przepisami rozporządzenia 575/2013), przejrzystej i porównywalnej miary stosowanej do obliczania i porównywania potencjalnych wymogów w zakresie funduszy własnych instytucji według rodzaju ryzyka (z wyłączeniem ryzyk objętych przepisami rozporządzenia (UE) 575/2013).

337. Zważywszy na różnorodność modeli biznesowych stosowanych przez instytucje, wynik obliczeń wskaźników referencyjnych może nie być każdorazowo odpowiedni dla każdej instytucji. Właściwe organy powinny zaradzić temu problemowi wybierając najodpowiedniejszy wskaźnik referencyjny spośród dostępnych wariantów i kierując się własnym osądem wyniku użycia wskaźnika referencyjnego uwzględniającym specyfikę modelu biznesowego.

338. Gdy w celu ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy stosują nadzorcze wskaźniki referencyjne, właściwe organy powinny, w ramach rozmów z instytucją, przedstawić jej uzasadnienie ich użycia oraz wyjaśnić ogólne zasady dotyczące stosowania wskaźników referencyjnych.

Inne istotne dane

339. Właściwe organy powinny korzystać z innych istotnych danych ułatwiających im ustalenie poziomu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka. Mogą one obejmować wyniki ocen ryzyka (przeprowadzonych zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 6), porównania z grupą rówieśniczą, w tym sprawozdanie/sprawozdania wydawane przez UENB zgodnie z art. 78 dyrektywy 2013/36/UE, wytyczne określające wskaźniki referencyjne wydawane zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, testy warunków skrajnych obejmujące określone ryzyko, dane uzyskane od (wyznaczonych) organów makroostrożnościowych itp.

340. Inne istotne dane powinny skłonić właściwe organy do ponownej oceny odpowiedniości/wiarygodności danego ICAAP/obliczeń wskaźników referencyjnych dla konkretnego ryzyka oraz ich skorygowania w przypadku, gdy właściwe organy mają wątpliwości co do ich ścisłości (np. gdy punktacja ryzyka wskazuje na ryzyko znacznie odbiegające od obliczonego lub gdy analiza porównywalnych instytucji ujawni, że instytucja znacznie różni się od grupy rówieśniczej pod względem wymogu w zakresie funduszy własnych na pokrycie porównywalnej ekspozycji na ryzyko).

341. Aby zapewnić spójność ustalania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych według rodzajów ryzyka, właściwe organy powinny korzystać z tej samej grupy rówieśniczej co określona w celu analizy ryzyk dla kapitału, którą omówiono w tytule 6.

342. Gdy w celu ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy korzystają z innych istotnych danych, powinny skontaktować się z instytucją i przedstawić stosowne uzasadnienie oraz ogólne zasady ich stosowania.

7.2.2 Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie niedociągnięć modelu

343. Jeżeli w trakcie bieżącego przeglądu metod wewnętrznych zgodnie z wymogami art. 101 dyrektywy 2013/36/UE lub w drodze analizy instytucji porównywalnych przeprowadzonej na podstawie art. 78 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy stwierdzą niedociągnięcia modelu mogące doprowadzić do niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych określonych rozporządzeniem 575/2013, właściwe organy powinny określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych pokrywające ryzyko wynikające z niedociągnięć modelu mogących skutkować niedoszacowaniem ryzyka, o ile stwierdzą, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze. Właściwe organy powinny określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie tego ryzyka jako środek tymczasowy, obowiązujący do czasu usunięcia niedociągnięć.

7.2.3 Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie innych niedociągnięć

344. Właściwe organy powinny określić dodatkowe fundusze własne na pokrycie ryzyka wynikającego z wad kontroli, zarządzania lub innych niedociągnięć zidentyfikowanych w wyniku oceny ryzyka opisanej w tytułach 4-6, o ile uznają, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze. Właściwe organy powinny określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie tych ryzyk jako środek tymczasowy, obowiązujący do czasu usunięcia niedociągnięć.

7.2.4 Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie ryzyka finansowania

345. Właściwe organy powinny określić dodatkowe fundusze własne na pokrycie ryzyka finansowania zidentyfikowanego w wyniku oceny ryzyka opisane w tytule 8, o ile uznają, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze.

7.3 Uzgodnienie z wymogami w zakresie bufora kapitałowego i wymogami makroostrożnościowymi

346. Ustalając dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych (lub inne środki kapitałowe – zob. sekcja 10.3), właściwe organy powinny uzgodnić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych z wszelkimi istniejącymi wymogami w zakresie bufora kapitałowego lub wymogami makroostrożnościowymi dotyczącymi tych samych ryzyk lub elementów tych ryzyk. Właściwe organy nie powinny określać dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych (ani innych środków kapitałowych), jeżeli dane ryzyko jest już objęte wymogami w zakresie bufora kapitałowego lub dodatkowymi wymogami makroostrożnościowymi.

7.4 Ustalanie TSCR

347. Właściwe organy powinny określić TSCR jako sumę:

- a. wymogu w zakresie funduszy własnych określonego zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i
- b. sumy dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych (określonych zgodnie z kryteriami określonymi powyżej) i wszelkich dodatkowych funduszy ustalonych jako niezbędne do pokrycia istotnych koncentracji między ryzykami.

348. Aby zapewnić pokrycie następujących rodzajów ryzyka, właściwe organy powinny ustalić w odniesieniu do wymogów w zakresie funduszy własnych współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (Common Equity Tier, CET1) na poziomie co najmniej 56%, a współczynnik kapitału Tier 1 (T1) na poziomie co najmniej 75%:

- a. elementy ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego (nieujęte przepisami rozporządzenia (UE) nr 575/2013).

- b. ryzyko koncentracji kredytowej i IRRBB;
- c. ryzyko wynikające z niedociągnięć modelu mogących skutkować niedoszacowaniem niezbędnego poziomu funduszy własnych, o ile w celu pokrycia tego ryzyka stosowane są dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych.

349. Właściwe organy powinny ustalać strukturę dodatkowych funduszy własnych na pokrycie innych rodzajów ryzyka według własnego uznania, przy czym powinny dążyć do zapewnienia prawidłowego pokrycia występującego ryzyka.

350. Oceniając/obliczając TSCR, właściwe organy nie powinny uwzględniać innych pozycji i instrumentów niż te kwalifikujące się do ustalenia funduszy własnych (określone w części drugiej rozporządzenia (UE) 575/2013).

7.5 Wyrażenie wymogów w zakresie funduszy własnych

351. Właściwe organy powinny dopilnować, by dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych były ustalane i komunikowane instytucji i/lub innym odpowiednim organom, o ile jest to wymagane, w sposób spójny. Jako minimum, powinno to obejmować wyrażenie i przekazanie całkowitego wymogu kapitałowego SREP (TSCR) instytucji jako odsetka (współczynnika) całkowitej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA), z podziałem według struktury wymogu.

352. Aby przekazać TSCR w postaci współczynnika, właściwe organy powinny go wyrazić za pomocą następującego wzoru (tj. jako mnożnik wymogu 8% TREA określonego w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013):

$$TSCR \text{ ratio} = 8\% \times \frac{TSCR \times 12.5}{TREA}$$

353. Właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, wprowadzić odpowiednie korekty do powyższych współczynników, tak aby uwzględnić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych określone w celu pokrycia ekspozycji na ryzyko niezwiązane z sumą bilansową i/lub upewnić się, że poziom dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych nie spadnie poniżej minimalnego poziomu nominalnego (np. w wyniku zmniejszenia udziału finansowania dłużnego), co można ujmować osobno.

354. Właściwe organy mogą dodatkowo wyrazić całkowity wymóg kapitałowy SREP poprzez rozbitcie dodatkowych wymogów funduszy własnych według poszczególnych ryzyk, a nie ograniczać się do określenia wymogu ogólnego.

Przykład całkowitego wymogu kapitałowego SREP (TSCR)

Na dany DZIEŃ i do czasu otrzymania zmienionych wymogów wymaga się od INSTYTUCJI posiadania TSCR na poziomie X% całkowitej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA):

- 8% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) stanowią wymogi w zakresie funduszy własnych określone w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

- X% stanowią dodatkowe fundusze własne ustalone powyżej wymogów określonych w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, z czego X% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) jest przewidzianych na pokrycie nieoczekiwanych strat zidentyfikowanych za pomocą SREP, a X% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) na pokrycie INNYCH strat [np. obaw związanych z zarządzaniem] zidentyfikowanych w ramach SREP.

355. Aby uzyskać jeszcze większą spójność, właściwe organy mogą dodatkowo przekazać instytucjom, a w stosownych przypadkach innym właściwym organom, informację o całkowitym wymogu kapitałowym (OCR) i jego składnikach: TSCR, wymóg w zakresie bufora określony w dyrektywie w sprawie wymogów kapitałowych i dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyk makroostrożnościowych – w formie odsetka (współczynnika) TREA, w podziale według struktury wymogu.

Przykład wyrażenia OCR

Na dany DZIEŃ i do czasu otrzymania zmienionych wymogów wymaga się od INSTYTUCJI posiadania TSCR na poziomie X% TREA, z czego co najmniej X% stanowi CET1, a co najmniej X% T1.

Z tego X% OCR:

• X% stanowi całkowity wymóg kapitałowy SREP (TSCR), który wymaga spełnienia niezależnie od okoliczności, z czego:

- 8% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) stanowią wymogi w zakresie funduszy własnych określone w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

- X% stanowią dodatkowe fundusze własne ustalone powyżej wymogów określonych w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, z czego X% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) jest przewidzianych na pokrycie nieoczekiwanych strat zidentyfikowanych za pomocą SREP, a X% (w tym co najmniej x% CET1 i x% T1) na pokrycie INNYCH strat [np. obaw związanych z zarządzaniem] zidentyfikowanych w ramach SREP.

• X% stanowi łączny obowiązujący INSTYTUCJĘ wymóg w zakresie bufora kapitałowego określony w dyrektywie 2013/36/UE (100% CET1), z czego:

- **2,5% stanowi wymóg utrzymania bufora zabezpieczającego;**

- **X% oznacza POZOSTAŁY wymóg [np. kapitałowy bufor antycykliczny i wymóg obowiązujący w odniesieniu do innej instytucji o znaczeniu systemowym].**

7.6 Ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

356. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko, jakie dla funduszy własnych instytucji stwarza nadmierna dźwignia finansowa.

357. Przeprowadzając ocenę, właściwe organy powinny uwzględniać następujące aspekty:

- a. bieżący poziom wskaźnika dźwigni w porównaniu do instytucji z grupy rówieśniczej oraz, w stosownych przypadkach, różnicę między wartością wskaźnika a minimalnym limitem regulacyjnym ;
- b. zmianę wskaźnika dźwigni instytucji, w tym przewidywalny wpływ bieżących i przyszłych spodziewanych strat na wskaźnik dźwigni finansowej. Właściwe organy powinny również rozważyć potencjalny wpływ na wskaźnik dźwigni finansowej bieżącego i przewidywalnego wzrostu wartości ekspozycji uwzględnianych we wskaźniku;
- c. poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej wynikający z uwzględnieniem warunków skrajnych (zob. również sekcja 7.7); oraz
- d. to, czy w przypadku określonych instytucji może występować ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, które nie jest adekwatnie uwzględnione we wskaźniku dźwigni finansowej.

7.7 Spełnienie wymagań w cyklu koniunkturalnym

358. Właściwe organy powinny ustalić, czy instytucja posiada dostateczne (pod względem jakości i struktury) fundusze własne na pokrycie zmienności w cyklu koniunkturalnym i czy nie jest niezbędne wprowadzenie środków w celu zaradzenia potencjalnym niedostatkom.

359. W związku z tym właściwe organy powinny użyć testów warunków skrajnych (testów własnych instytucji lub testów nadzorczych) **w celu określenia** skutków zmaterializowania się scenariuszy podstawowego i niekorzystnego dla funduszy własnych oraz stwierdzenia, czy fundusze własne są wystarczające do pokrycia wymogów kapitałowych (OCR i TSCR) lub dowolnego innego istotnego docelowego wskaźnika ustalonego przez właściwe organy na potrzeby ogólnosystemowych testów warunków skrajnych. Właściwe organy powinny również ocenić wpływ testów warunków skrajnych na wskaźnik dźwigni instytucji.

360. Właściwe organy powinny dokonać tego ustalenia analizując testy warunków skrajnych przeprowadzone przez instytucję w ramach jej ICAAP i nadzorcze testy warunków skrajnych, w szczególności:

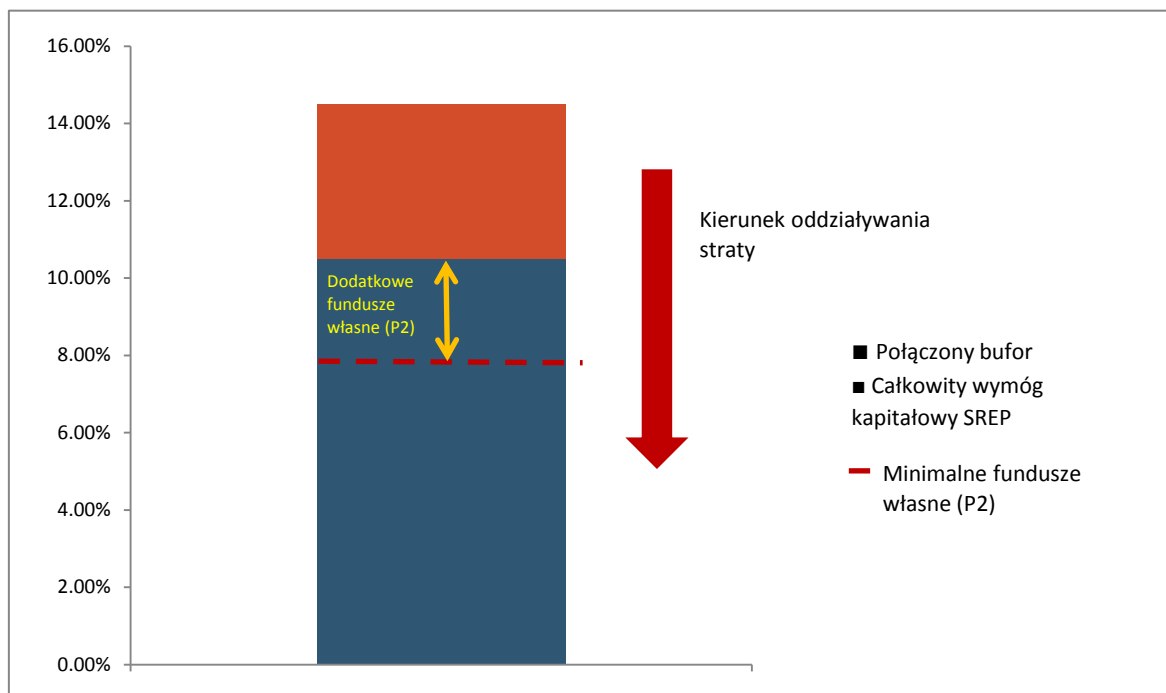
- a. wynik testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez instytucję w ramach jej ICAAP przy założeniu prawdopodobnych, lecz dotkliwych warunków skrajnych istotnych z perspektywy jej modelu biznesowego i profilu ryzyka, zgodnie z wytycznymi EBA dotyczącymi testów warunków skrajnych, a także odpowiednio zweryfikowanych pod kątem prawidłowości założeń przez właściwe organy; oraz
- b. wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez właściwe organy zgodnie z art. 100 dyrektywy nr 2013/36/UE z uwzględnieniem wytycznych EUNB wydanych zgodnie z tym artykułem, począwszy od:
 - i. zalecenia wdrożenia przez instytucję konkretnych scenariuszy/założeń „zaczepienia” (odniesienia), skończywszy na
 - ii. przeprowadzeniu ogólnosystemowych testów warunków skrajnych przy użyciu spójnych metod i scenariuszy albo przez instytucję, albo organy nadzoru.

361. Właściwe organy mogą rozważyć zawężenie – w sposób proporcjonalny – zakresu testów warunków skrajnych w odniesieniu do instytucji nienależących do kategorii 1.

362. Właściwe organy powinny przeanalizować wyniki testów warunków skrajnych obejmujące określony przyszły okres zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych. Punktem wyjścia pod względem zasobów powinny być fundusze własne instytucji dostępne na początku wystąpienia warunków skrajnych.

363. W celu identyfikacji naruszeń całkowitego wymogu kapitałowego (OCR), wszelkie założenia dotyczące wymogów makroostrożnościowych (np. zmiany poziomu wymogów lub którego bufora można użyć) w horyzoncie scenariusza powinny być uzgadniane z (wyznaczonym) organem makroostrożnościowym, przy czym wymogi powinny nawarstwiać się na sobie w kolejności ukazanej na poniższym wykresie.

Rysunek 3. Kolejność wymogów w zakresie funduszy własnych

364. Na podstawie wyników testów warunków skrajnych właściwe organy powinny zastanowić się, czy i jakie środki są niezbędne – według kryteriów określonych w pkt 365-366, w zależności od scenariuszy i rodzajów testów warunków skrajnych (ICAAP lub testy warunków skrajnych instytucji) w celu przeciwdziałania naruszeniom powyższych wymogów lub innych istotnych docelowych wskaźników określonych przez właściwe organy na potrzeby ogólnosystemowych testów warunków skrajnych. W każdym razie właściwe organy powinny wymagać od instytucji przedłożenia wiarygodnego planu kapitałowego mającego zagwarantować, że instytucja zdoła spełnić swój TSCR lub osiągnąć inny wskaźnik określony przez właściwe organy dla ogólnosystemowych testów warunków skrajnych w zakładanym horyzoncie czasowym.

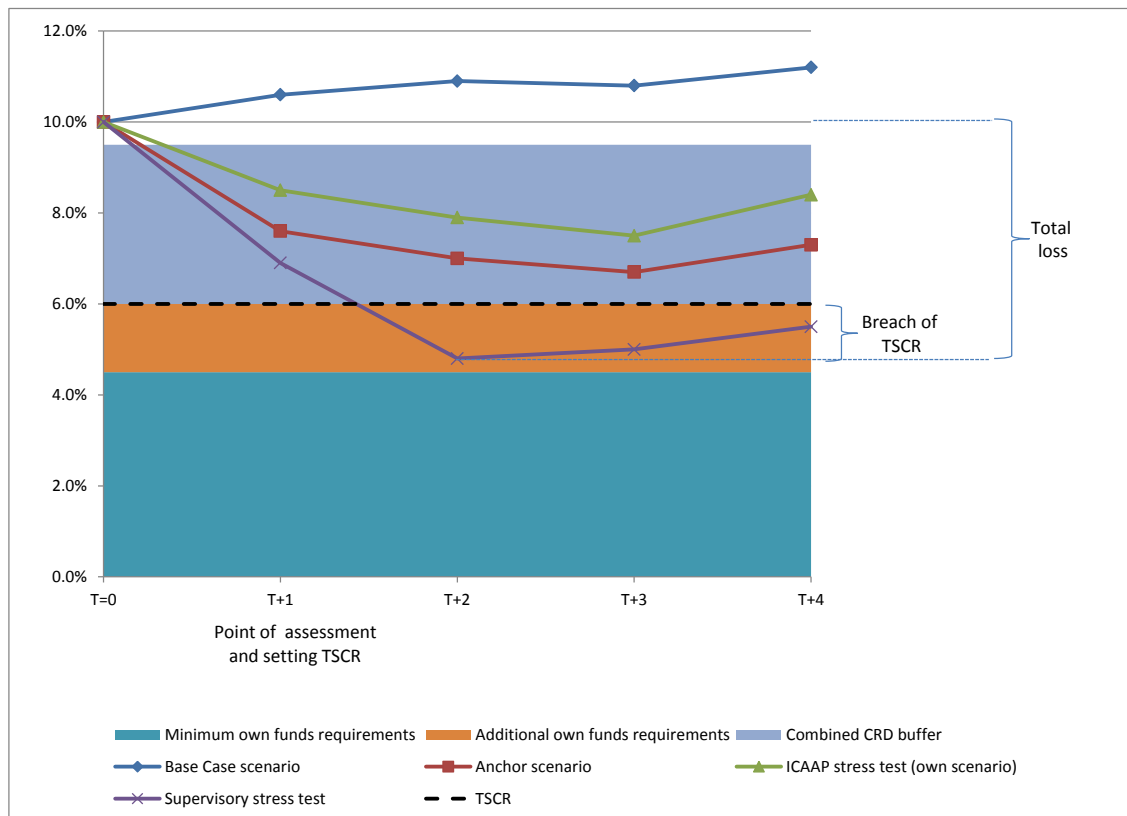
365. Analizując plan kapitałowy, właściwe organy powinny zweryfikować i rozważyć odpowiedniość i wiarygodność działań w obszarze zarządzania mających na celu ograniczenie ryzyka, których podjęcie deklaruje dana instytucja. Właściwe organy powinny ocenić te działania w kontekście ograniczeń prawnych instytucji i związanych z jej reputacją, uwzględniając zakres, w jakim są one już określone w ogólnie dostępnych dokumentach (np. zasadach dotyczących dywidendy) oraz planie biznesowym instytucji i jej deklaracjach dotyczących apetytu na ryzyko. Właściwe organy powinny również ocenić wiarygodność działań ograniczających ryzyko w kontekście szerszej sytuacji makroekonomicznej.

366. Dodatkowo właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, rozważyć dodatkowe środki określone w sekcji 10.3. Ustalając te środki, właściwe organy powinny mieć na uwadze:

- a. horyzont czasowy, w jakim następuje naruszenie w stosunku do czasu rozpoczęcia testów warunków skrajnych;
- b. wielkość naruszenia w stosunku do punktu wyjścia testów warunków skrajnych;
- c. bezwzględna i względna wielkość zmniejszenia się zasobów w stosunku do punktu wyjścia testów warunków skrajnych;
- d. strategia i plany finansowe instytucji oraz wyniki oceny przeprowadzonej w ramach analizy modelu biznesowego, o której mowa w tytule 4.
- e. stanowisko (wyznaczonego) organu makroostrożnościowego w sprawie wymogu posiadania funduszy własnych w celu zapewnienia innych buforów kapitałowych przewidzianych w dyrektywie w sprawie wymogów kapitałowych (CRD) niż bufor zabezpieczający (np. bufora antycyklicznego, bufora dla innych instytucji o znaczeniu systemowym) w zakładanych warunkach skrajnych; oraz
- f. zmiany warunków makroekonomicznych, rzeczywistego poziomu funduszy własnych i TREA od punktu wyjścia testów warunków skrajnych do czasu dokonywania oceny.

367. Jeżeli wynik testów warunków skrajnych i bieżące otoczenie makroekonomiczne wskazują na bezpośrednie zagrożenie, że instytucja nie będzie w stanie spełnić swojego TSCR, właściwe organy powinny rozważyć ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, co skutkować będzie weryfikacją TSCR określonego zgodnie z postanowieniami Sekcji 7.4 (zob. rysunek 4).

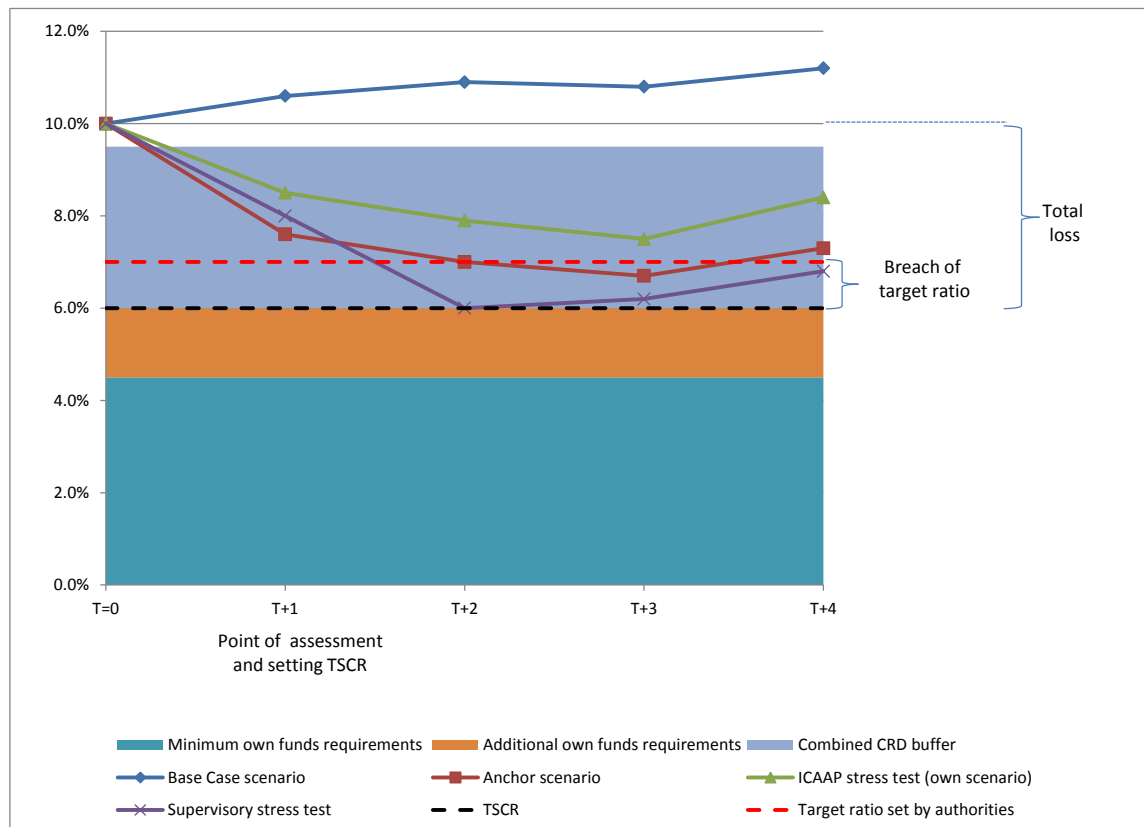
Rysunek 4. Przykład zmian stanu zasobów kapitałowych (CET1) w cyklu koniunkturalnym i naruszenia TSCR

EN	PL
Aktywa ogółem	Strata ogółem
Breach of TSCR	Naruszenie TSCR
Point of assessment and setting TSCR	Moment w czasie dokonania oceny i określenia TSCR
Minimum own funds requirements	Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych
Base Case scenario	Scenariusz podstawowy
Supervisory stress test	Nadzorcze testy warunków skrajnych
Additional own funds requirements	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych
Anchor scenario	Scenariusz „zaczepienia”
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Połączony bufor przewidziany w CRD
ICAAP stress test (own scenario)	Testy warunków skrajnych ICAAP (scenariusz własny);

368. Jeżeli wynik testów warunków skrajnych i bieżące uwarunkowania makroekonomiczne wskazują na bezpośrednie zagrożenie, że instytucja naruszy docelowy wskaźnik określony przez właściwy organ w ogólnosystemowym teście warunków skrajnych na poziomie przekraczającym TSCR instytucji, właściwe organy powinny rozważyć dodatkowy wymóg w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka systemowego (zob. rysunek 5).

Rysunek 5. Przykład zmian stanu zasobów kapitałowych (CET1) w cyklu koniunkturalnym i naruszenia TSCR

EN	PL
Aktywa ogółem	Strata ogółem
Breach of target ratio	Naruszenie docelowego wskaźnika
Point of assessment and setting TSCR	Moment w czasie dokonania oceny i określenia TSCR
Minimum own funds requirements	Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych
Base Case scenario	Scenariusz podstawowy
Supervisory stress test	Nadzorcze testy warunków skrajnych
Additional own funds requirements	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych
Anchor scenario	Scenariusz „zaczepienia”
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Połączony bufor przewidziany w CRD
testy warunków skrajnych ICAAP (scenariusz własny);	Testy warunków skrajnych ICAAP (scenariusz własny);
Target ratio set by authorities	Docelowy wskaźnik określony przez organy

7.8 Podsumowanie ustaleń i punktacja

369. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd dotyczący tego, czy istniejące zasoby funduszy własnych zapewniają prawidłowe pokrycie ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabeli 8.

Tabela 8. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji adekwatności kapitałowej

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Względy
1	<p>Jakość i struktura posiadanych funduszy własnych nie narażają rentowności instytucji na dostrzegalne ryzyko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom funduszy własnych posiadanych przez instytucję przekracza z bezpiecznym zapasem całkowity wymóg kapitałowy (OCR) i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. • Testy warunków skrajnych nie ujawniają żadnego dostrzegalnego ryzyka wpływu dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie jest utrudniony lub wszystkie podmioty są dostatecznie dokapitalizowane, na poziomie przekraczającym wymogi regulacyjne. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja przyniesie przewidywany efekt. • Wskaźnik dźwigni instytucji przekracza z zapasem każdy z minimalnych poziomów regulacyjnych i nie występuje dostrzegalne ryzyko nadmiernej dźwigni.
2	<p>Jakość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja jest bliska naruszenia niektórych buforów kapitałowych, lecz nadal znajduje się wyraźnie powyżej swojego TSCR. • Testy warunków skrajnych ujawniają niski poziom ryzyka wpływu dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne, przy czym działania w zakresie zarządzania mające na celu zaradzenie temu problemowi wydają się być wiarygodne. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w

		<p>nieznacznym stopniu utrudniony.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja – mimo że plan jest obciążony pewnym ryzykiem – przyniesie przewidywany efekt. • Wskaźnik dźwigni instytucji kształtuje się powyżej wszystkich minimalnych poziomów regulacyjnych. Występuje niskie ryzyko nadmiernej dźwigni.
3	Jakość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają średni poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja wykorzystuje część swoich buforów kapitałowych. Istnieje potencjalna możliwość naruszenia przez instytucję jej TSCR w przypadku pogorszenia się sytuacji. • Testy warunków skrajnych ujawniają średni poziom ryzyka wpływu dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne. Działania w zakresie zarządzania mogą nie być wystarczające, żeby w sposób wiarygodny zaradzić temu problemowi. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • Instytucja posiada plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja nie przyniesie najprawdopodobniej przewidywanego efektu. • Wskaźnik dźwigni instytucji kształtuje się powyżej każdego z regulacyjnych poziomów minimalnych, lecz testy warunków skrajnych wzbudzają obawy co potencjalnego wpływu dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na ten wskaźnik. Występuje średnie ryzyko nadmiernej dźwigni.
4	Jakość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja jest bliska naruszenia swojego TSCR. • Z testów warunków skrajnych wynika, że naruszenie TSCR nastąpi w

		<p>początkowym okresie dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. Działania w zakresie zarządzania nie pozwolą zaradzić temu problemowi w sposób wiarygodny.</p> <ul style="list-style-type: none">• Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony.• Instytucja nie posiada planu kapitałowego lub plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.• Wskaźnik dźwigni instytucji jest bliski naruszenia dowolnego z minimalnych poziomów regulacyjnych. Występuje wysokie ryzyko nadmiernej dźwigni.
--	--	--

Tytuł 8. Ocena ryzyka płynności i finansowania

8.1 Względy ogólne

370. Właściwe organy powinny oceniać ryzyka płynności i finansowania, które zidentyfikowano jako istotne dla instytucji. W niniejszym tytule określono wspólne metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny indywidualnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i mechanizmów jego kontroli. Niniejszy tytuł nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.

371. Niniejszy tytuł zapewnia właściwym organom zestaw wspólnych elementów, które powinny zostać uwzględnione w ocenie ryzyka płynności i finansowania.

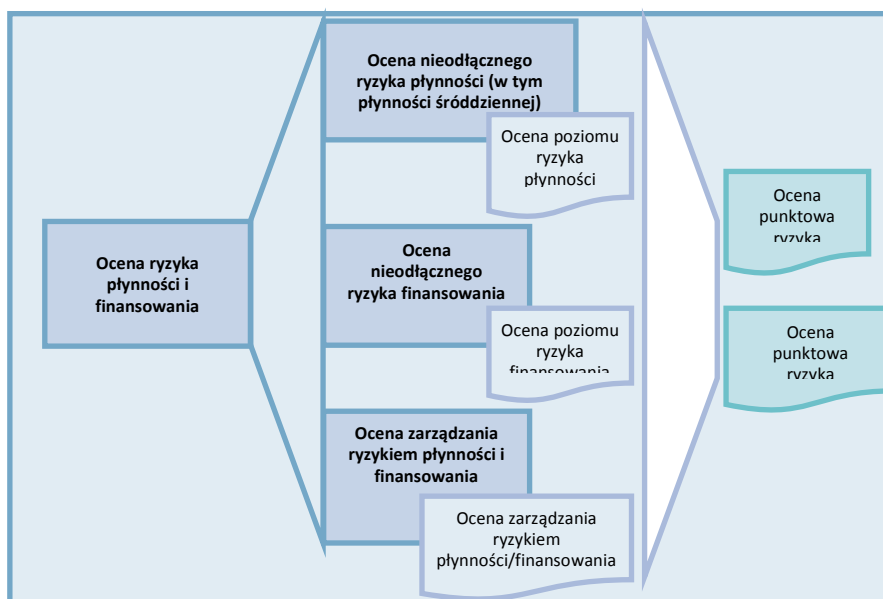
372. Opisana metodyka obejmuje trzy główne elementy:

- a. ocenę nieodłącznego ryzyka płynności;
- b. ocenę nieodłącznego ryzyka finansowania; oraz
- c. ocenę zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

373. Za pomocą oceny ryzyka płynności i finansowania właściwe organy powinny weryfikować przestrzeganie przez instytucję minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w stosunku do wyżej wspomnianych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie całościowej wiedzy na temat powyższych rodzajów ryzyka.

374. Przebieg oceny przedstawiono na rysunku 6.

Rysunek 6. Elementy oceny ryzyka płynności i finansowania

375. Kierując się kryteriami określonymi w niniejszym tytule właściwe organy powinny ocenić wszystkie trzy elementy, tak by uzyskać wiedzę na temat poziomu nieodłącznego ryzyka płynności i finansowania, na jakie narażona jest instytucja, oraz jakości zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz ich kontroli przez instytucję. Ponieważ ryzyko płynności i finansowania są ze sobą nierozdzielnie powiązane i wzajemnie od siebie zależne, podobnie jak zarządzanie nimi, część dotycząca oceny zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz mechanizmów jego kontroli jest taka sama dla obu rodzajów ryzyka.

376. Przeprowadzając ocenę ryzyka płynności i finansowania w ramach SREP, właściwe organy mogą uwzględnić kilka źródeł informacji, w tym:

- a. wyniki analizy modelu biznesowego instytucji, w szczególności te, które pozwalają zrozumieć najważniejsze źródła ryzyka płynności i finansowania;
- b. informacje z monitorowania kluczowych wskaźników;
- c. sprawozdawczość obowiązkowa, w szczególności informacje przekazywane przez instytucję w ramach sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności, o której mowa w art. 415 (UE) 575/2013.
- d. wyniki różnych działań nadzorczych;
- e. informacje przekazywane przez instytucję, w tym informacje z ILAAP;
- f. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych;
- g. zalecenia i wytyczne publikowane przez EUNB oraz ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS; oraz

- h. ryzyka zidentyfikowane w innych instytucjach stosujących podobny model biznesowy (w grupie rówieśniczej).

377. Za pomocą metod i wspólnych elementów omówionych w niniejszym tytule właściwe organy powinny określić dodatkowe właściwe wskaźniki ilościowe i inne mierniki, z których można skorzystać do monitorowania kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3.

378. Wynik oceny każdego indywidualnego ryzyka powinien zostać ujęty w podsumowaniu ustaleń zawierającym wyjaśnienie głównych czynników ryzyka, a także w ocenie punktowej.

379. Określając ocenę punktową każdego ryzyka, właściwe organy powinny brać pod uwagę ocenę zarówno ryzyka nieodłącznego, jak i jakości oraz skuteczność zarządzania i mechanizmów kontroli instytucji, mając na uwadze to, że ocena zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka jest jedna i ta sama zarówno dla ryzyka płynności, jak i finansowania.

380. Wdrażając niniejsze wytyczne w kraju, właściwe organy mogą stosować różne metody decydowania o punktacji indywidualnych ryzyk. W niektórych przypadkach poziom ryzyka nieodłącznego i jakość zarządzania ryzykiem oraz mechanizmów jego kontroli mogą być przedmiotem osobnych ocen, w wyniku których uzyskiwane będą oceną punktowa częściowa i końcowa, podczas gdy w innych możliwe będzie pominięcie oceny częściowej.

8.2 Ocena ryzyka płynności

381. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko płynności instytucji w perspektywie krótko- i średnioterminowej dla odpowiednich horyzontów czasowych, w tym okresów śróddziennych, w celu upewnienia się, że instytucja posiada odpowiedni poziom buforów płynności, zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:

- a. ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;
- b. ocena ryzyka płynności śróddziennej;
- c. ocena bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów; oraz
- d. nadzorcze testy warunków skrajnych dotyczące płynności.

382. W celu dokonania oceny potrzeb w zakresie płynności, buforów płynności i zdolności do kompensacji niedoborów w normalnych warunkach właściwe organy powinny wspomagać się w analizie dowodami ze sprawozdań sporządzanych według wzorów dla dodatkowych mierników stosowanych w ramach monitorowania określonych w rozporządzeniu delegowanym Komisji wydanym zgodnie z art. 415 ust. 3 lit. b rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

Ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;

383. Właściwe organy powinny ocenić potrzeby w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej zarówno w warunkach normalnych, jak i warunkach skrajnych (szoku). Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. potrzeby instytucji w zakresie płynności w warunkach skrajnych w różnych perspektywach czasowych, w szczególności do 30 dni, w okresie od 30 dni do 3 miesięcy i po 3–12 miesiącach, a ściślej wpływ na potrzeby w zakresie płynności instytucji (odpływy pieniężne netto) dotkliwych, lecz prawdopodobnych warunków skrajnych, w celu pokrycia szoków idiosynkratycznych, ogólnorynkowych i połączonych; oraz
- b. wielkość, umiejscowienie i walutę potrzeb w zakresie płynności, a gdy dana instytucja działa z wykorzystaniem różnych istotnych walut, indywidualne skutki szoków w poszczególnych walutach, w celu oddania ryzyka związanego z wymienialnością walut.

384. Właściwe organy powinny wzbogacić ocenę ryzyka płynności w perspektywie krótkoterminowej co najmniej o analizę wskaźnika pokrycia wpływów netto (LCR) określonego w rozporządzeniu delegowanym Komisji wydanym z art. 460 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, badając w szczególności to, czy:

- a. instytucja prowadzi prawidłową sprawozdawczość w zakresie pozycji LCR; oraz
- b. LCR w dostatecznym stopniu identyfikuje potrzeby w zakresie płynności instytucji.

385. Oceniając wpływ szoków na potrzeby instytucji w zakresie płynności, właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie istotne źródła ryzyka płynności zagrażającego instytucji. Powinny one w szczególności brać pod uwagę:

- a. ewentualność, że dowolne z mających zastosowanie wymogów wynikających z właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych mogą nie identyfikować w dostatecznym stopniu potrzeb w zakresie płynności instytucji w razie ziszczenia się scenariusza warunków skrajnych użytego dla danego wymogu, w tym gdy terminy zapadalności są krótsze niż 30 dni. W okresie stopniowego wprowadzania wskaźnika LCR właściwe organy mogą zwracać szczególną uwagę na możliwość zwiększania przez instytucje ich wskaźników LCR poprzez angażowanie się bardzo krótkoterminowe transakcje depozytowo/lokacyjne i działalność, która może – tak długo jak wymóg utrzymuje się poniżej 100% – zwiększać wskaźnik LCR bez obniżania ryzyka płynności;
- b. ryzyka dotyczące kontrahentów hurtowych z tytułu pozycji bilansowych i koncentracji finansowania, z uwzględnieniem ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy;

- c. ryzyka z tytułu warunkowych przepływów pieniężnych/pozycji pozabilansowych (np. linii kredytowych, depozytów zabezpieczających) i działań (np. wspierania płynności nieskonsolidowanych spółek celowych na poziomie wykraczającym poza zobowiązania umowne), z uwzględnieniem ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy;
- d. wpływy i wypływy w ujęciu brutto i netto: w przypadku występowania bardzo dużych wpływów i wypływów, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na ryzyko, na jakie narażona jest instytucja w przypadku nieotrzymania wpływów w przewidywanym terminie, nawet jeżeli występuje ograniczone ryzyko wypływów netto;
- e. ryzyka związane z kontrahentami detalicznymi, przy uwzględnieniu ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy; W tym celu właściwe organy powinny stosować metodykę przypisywania (klasyfikacji) depozytów detalicznych do różnych koszyków ryzyka, zgodnie z art. 421 ust. 3 rozporządzenia 575/2013, przewidzianą dla sprawozdawczości w zakresie płynności; oraz
- f. ryzyko, że nadmierne ryzyka średnio- do długoterminowego profilu finansowania niekorzystnie wpłyną na zachowanie kontrahentów istotne z perspektywy krótkoterminowej pozycji płynności.

Ocena ryzyka płynności śróddziennej

386. Właściwe organy powinny ocenić ekspozycję instytucji na ryzyko płynności śróddziennej dla wybranego horyzontu czasowego, w tym śróddzienną dostępność aktywów płynnych w świetle nieprzewidywalności występowania nieoczekiwanych wypływów lub braku wpływów. Ocena ta powinna obejmować co najmniej ocenę płynności śróddziennej posiadanej lub dostępnej w warunkach normalnych, jak również w skrajnych warunkach finansowych i operacyjnych (np. w przypadku awarii systemów IT, prawnych ograniczeń transferu środków).

387. W przypadku jurysdykcji, w których sprawozdawczość w zakresie ryzyka płynności śróddziennej nie jest jeszcze dostępna, właściwe organy powinny opierać się na własnych analizach ryzyka płynności śróddziennej.

Ocena bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów

388. Właściwe organy powinny oceniać, czy bufor płynności i zdolność do kompensacji niedoborów instytucji są na tyle wystarczające, aby umożliwić jej zaspokojenie potrzeb w zakresie płynności w perspektywie miesiąca oraz w innych horyzontach czasowych, potencjalnie do 1 roku, w tym w ujęciu *overnight*. Ocena ta powinna uwzględniać:

- a. bezpośrednio dostępne bufory płynności lub okresy przetrwania instytucji w różnych scenariuszach warunków skrajnych;
- b. ogólną zdolność do kompensacji niedoborów dostępną instytucji w całym okresie danego scenariusza warunków skrajnych;
- c. takie cechy jak dotkliwość i długość trwania różnych scenariuszy warunków skrajnych i okresów uwzględnianych w ocenie potrzeb instytucji w zakresie płynności;
- d. wartość aktywów, które będą musiały zostać upłynnione w odpowiednich horyzontach czasowych;
- e. czy rzeczywiste bufory płynności i zdolność do kompensacji niedoborów, w tym jakość aktywów płynnych, odpowiadają przyjętej przez instytucję tolerancji na ryzyko płynności; oraz
- f. klasyfikację i jakość aktywów płynnych określonych w LCR jako punkt odniesienia, zgodnie z przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji wydanego na podstawie art. 460 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

389. Właściwe organy powinny ocenić zdolność instytucji do terminowego upłynnienia jej aktywów płynnych w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie płynności w okresie warunków skrajnych. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy instytucja testuje swój dostęp do rynku poprzez dokonywanie okresowych transakcji sprzedaży lub repo;
- b. czy występują wysokie koncentracje, które mogą stwarzać ryzyko przeszacowania bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów;
- c. czy aktywa stanowiące bufor są nieobciążone (zgodnie z definicją zawartą w wytycznych EUNB w sprawie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń⁸), znajdują się pod kontrolą właściwych pracowników i są łatwo dostępne komórce ds. zarządzania płynnością;
- d. czy struktura walutowa aktywów płynnych jest zgodna ze strukturą walutową potrzeb w zakresie płynności;
- e. jeżeli instytucja zaciągnęła pożyczki aktywów płynnych, czy będzie musiała je spłacić w sytuacji krótkotrwałych warunków skrajnych pod względem płynności, co oznaczałoby, że instytucja utraci dostęp do tych aktywów i nie będzie mogła

⁸ EBA/GL/2014/03 z 27 czerwca 2014 r.

ich użyć do uzupełnienia odpływów wynikających z warunków skrajnych, uwzględniając wynik netto transakcji; oraz

- f. prawdopodobną wartość przyznaną instrumentów wsparcia płynności, jeżeli właściwe organy uznają, że instrumenty te można do pewnego stopnia zaliczyć do zdolności do kompensacji niedoborów.

Nadzorcze testy warunków skrajnych dotyczące płynności

390. Właściwe organy powinny korzystać z opracowanych i przeprowadzanych przez siebie testów warunków skrajnych dotyczących płynności jako niezależnego narzędzia oceny ryzyk płynności krótko- i średnioterminowej, w celu:

- a. identyfikacji ryzyk płynności w różnych horyzontach czasowych i przy zastosowaniu różnych scenariuszy warunków skrajnych. Scenariusze warunków skrajnych powinny mieć zaczepienie w założeniach 30-dniowych warunków skrajnych dla wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR), przy czym właściwe organy mogą rozszerzyć zakres swojej oceny badając ryzyka w okresie 30 dni i po upływie 30 dni oraz zmieniając założenia dotyczące LCR w celu uwzględnienia ryzyk niepokrytych dostatecznie przez LCR;
- b. uzyskania własnej wiedzy na temat ryzyk płynności w uzupełnieniu informacji pochodzących z wewnętrznych testów warunków skrajnych instytucji;
- c. zidentyfikowania i ilościowego określenia obszarów ryzyka płynności; oraz
- d. uzyskania własnej wiedzy na temat ogólnego ryzyka płynności, na jakie narażona jest instytucja, która umożliwi im porównywanie relatywnego ryzyka instytucji. Zakres działań powinien co najmniej obejmować nadzorczy test warunków skrajnych obejmujący warunki skrajne dotyczące danej instytucji i jednocześnie warunki ogólnorynkowe.

391. Właściwe organy mogą rozważyć ewentualną zmianę wymogu w zakresie pokrycia wypływów netto oraz jego wrażliwość, kierując się wymogami dotyczącymi stosowania art. 412 ust. 3 i art. 414 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 podczas scenariuszy łagodnych warunków skrajnych, za pomocą nadzorczych lub specyficznych dla instytucji testów warunków skrajnych dotyczących płynności. Zasadniczo scenariusze stosowane w tej ocenie powinny być mniej dotkliwe (np. wyłącznie ogólnorynkowe warunki skrajne) niż scenariusze stosowane do testowania zdolności instytucji do przetrwania (ogólnorynkowe i systemowe warunki skrajne), a tym samym odzwierciedlać sytuacje niewymagające od instytucji wykorzystania minimalnego bufora płynności.

8.3 Ocena nieodłącznego ryzyka finansowania

392. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko finansowania instytucji i wypełnianie średnio- i długoterminowych zobowiązań za pomocą szeregu instrumentów stabilnego finansowania, zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:

- a. ocena profilu finansowania instytucji;
- b. ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania;
- c. ocena rzeczywistego dostępu do rynku; oraz
- d. ocena oczekiwanej zmiany ryzyka finansowania na podstawie planu finansowania instytucji;

Ocena profilu finansowania instytucji

393. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedniość profilu finansowania instytucji, w tym kontraktową i urealnioną lukę płynności w przedziałach średnio- i długoterminowym, w stosunku do jej modelu biznesowego, strategii i tolerancji na ryzyko: Ściślej rzecz biorąc, powinny one uwzględnić:

- a. czy średnio- i długoterminowe zobowiązania instytucji mają dostateczne pokrycie w szeregu instrumentach stabilnego finansowania, zgodnie z art. 413 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, i czy jej rzeczywiste niedopasowania w określonych horyzontach czasowych mieszczą się w dopuszczalnych granicach zważywszy na specyfikę modelu biznesowego instytucji.
- b. czy – według opinii właściwego organu dotyczącej pożądanego profilu finansowania instytucji – jej rzeczywisty profil finansowania jest wystarczający w stosunku do pożądanego;
- c. (lokalne) czynniki regulacyjne i kontraktowe mające wpływ na zachowanie dostawców finansowania (np. uregulowania dotyczące rozliczeń, *bail-in*, systemy gwarancji depozytów itp., ponieważ czynniki te mogą wpłynąć na zachowanie dostawców finansowania), w szczególności gdy występują istotne zmiany lub różnice między jurysdykcjami, w obrębie których instytucja prowadzi działalność; oraz
- d. to, że transformacja terminów zapadalności prowadzi do niedopasowań, przy czym te muszą być utrzymywane w możliwych do opanowania i kontrolowania granicach w celu zapobiegania załamaniu się modelu biznesowego w okresach warunków skrajnych lub zmiany sytuacji na rynku.

394. Właściwe organy powinny ocenić, czy potencjalne nieprawidłowości wynikające z profilu finansowania instytucji, takie jak niedopasowanie terminów zapadalności wykraczające poza dopuszczalne granice, nadmierne koncentracje źródeł finansowania, nadmierne poziomy obciążenia aktywów lub nieodpowiednie bądź niestabilne finansowanie aktywów długoterminowych, mogłyby doprowadzić do niedopuszczalnego wzrostu kosztu finansowania instytucji. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. ryzyko prolongowania finansowania przy wyższych stopach procentowych w przypadku nadmiernego uzależnienia od określonych źródeł finansowania, znacznego wzrostu potrzeb instytucji w zakresie finansowania lub postrzegania instytucji przez źródła finansowania jako posiadającej profil o zwiększonym ryzyku, zwłaszcza gdy istnieje znikome prawdopodobieństwo, że zwiększone koszty z tego tytułu zostaną automatycznie przeniesione na klientów; oraz
- b. czy rosnący poziom obciążenia aktywów powyżej dopuszczalnych poziomów zmniejsza dostęp do finansowania niewymagającego zabezpieczeń i podnosi jego koszt.

Ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania

395. Właściwe organy powinny rozważyć czynniki ograniczające stabilność profilu finansowania w odniesieniu do cech zarówno aktywów i pasywów. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. to, że niektóre szczególne klasy aktywów będą istotniejsze dla instytucji i/lub systemu niż inne;
- b. strukturalne niedopasowanie zapadalności aktywów i pasywów w poszczególnych istotnych walutach – o ile występują – oraz w ujęciu zagregowanym, a także to, jak niedopasowanie walutowe nakładające się na strukturalne niedopasowanie zapadalności wpływa na łączne ryzyko zagrażające stabilności profilu finansowania; oraz
- c. odpowiednie miary finansowania strukturalnego (odpowiednie dla modelu biznesowego instytucji). Do przykładów miar finansowania strukturalnego należą: wskaźnik kredytów do depozytów, luka w finansowaniu klientów wynikająca z różnic między stanem kredytów i depozytów klientów i luka urealniona (której szczególnym przykładem jest wskaźnik stabilnego finansowania netto).

396. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko stabilności profilu finansowania wynikające z koncentracji źródeł finansowania. Właściwe organy powinny uwzględnić następujące czynniki:

- a. koncentracje pod różnymi względami, w szczególności i w stosownych przypadkach: pod względem rodzaju używanych instrumentów finansowania, rynków finansowania, pojedynczych lub powiązanych kontrahentów, a także inne

rodzaje ryzyka koncentracji, które mogą negatywnie wpłynąć na dostęp do finansowania w przyszłości (ze szczególnym uwzględnieniem rynków i instrumentów istotnych dla długoterminowego profilu finansowania i pamiętając, że ich wpływ na ryzyka koncentracji w ramach profilu płynności krótkoterminowej może być również istotny); oraz

- b. ryzyko, że obciążenie aktywów może mieć negatywny wpływ na apetyt rynku na niezabezpieczony dług instytucji (w kontekście specyfiki rynku(ów), na których działa instytucja i jej modelu biznesowego). Wśród czynników uwzględnianych w tej ocenie mogą się znaleźć:
- całkowita kwota aktywów obciążonych i/lub pożyczonych w stosunku do bilansu;
 - dostępność wolnych aktywów (aktywów, które nie są, lecz mogą zostać obciążone), zwłaszcza w relacji do niezabezpieczonego finansowania hurtowego ogółem;
 - poziom nadwyżkowego zabezpieczenia w stosunku do bazy kapitałowej; nadwyżkowe zabezpieczenie oznacza kwotę, o jaką wartość aktywów użytych w celu uzyskania zabezpieczonego finansowania przewyższa nominalną kwotę uzyskanego finansowania (np. jeżeli do zabezpieczenia 100 EUR wykorzystano kwotę 120 EUR, wysokość nadwyżkowego zabezpieczenia wynosi 20 EUR); oraz
 - potencjalny wpływ wysokości nadwyżkowego zabezpieczenia na program ubezpieczeń depozytów w przypadku upadłości instytucji.

Ocena rzeczywistego dostępu do rynku

397. Właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat bieżącego dostępu instytucji do rynku, a także obecnych i przyszłych zagrożeń dla tego dostępu. Należy wziąć pod uwagę kilka czynników:

- a. wszelkie informacje posiadane przez właściwe organy, w tym uzyskane z instytucji, wskazujące, że instytucja ma wysokie oczekiwania wobec niektórych rynków lub kontrahentów (w tym banków centralnych), którzy są dla niej ważni, w stosunku do potencjału tych rynków/kontrahentów;
- b. wszelkie znaczące lub nieoczekiwane zmiany w zakresie emisji długu, o których właściwe organy powezmą wiedzę na każdym istotnym rynku (w tym w istotnych walutach); należy odnotować, że właściwe organy powinny oczekiwać od instytucji powiadomienia o wszelkich tego rodzaju zmianach. Właściwe organy powinny również ocenić, czy takie zmiany wynikają ze strategicznych wyborów instytucji, czy są raczej oznaką ograniczonego dostępu do rynku;

- c. ryzyko, że wiadomości dotyczące instytucji mogą odbić się negatywnym echem na rynku (postrzeganie/ufność), a tym samym wpłynąć na dostęp do rynku. Dotyczy to wiadomości znanych lub jeszcze nieznanymi rynkowi; oraz
- d. oznaki, że ryzyko płynności krótkoterminowej (np. gdy ryzyko płynności krótkoterminowej jest oceniane jako wysokie) może ograniczyć dostęp instytucji do jej głównych rynków finansowania.

Ocena oczekiwanej zmiany ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji

398. Właściwe organy powinny ocenić oczekiwaną zmianę ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji; Ocena ta powinna uwzględniać następujące aspekty:

- a. sposób, w jaki plan finansowania instytucji, o ile zostanie zrealizowany w całości, wpłynie na ryzyko finansowania instytucji, zważywszy że realizacja planu finansowania może doprowadzić do zwiększenia lub zmniejszenia ryzyk związanych z profilem finansowania; oraz
- b. pogląd nadzorczy dotyczący wykonalności planu.

8.4 Ocena zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

399. Aby uzyskać kompleksowy ogląd profilu ryzyka płynności i finansowania instytucji, właściwe organy powinny również analizować ramy zarządzania i zarządzania ryzykiem funkcjonujące w zakresie jej ryzyka płynności i finansowania. W tym celu właściwe organy powinny ocenić:

- a. strategię w zakresie ryzyka płynności i tolerancję na ryzyko płynności;
- b. ramy organizacyjne, polityki i procedury;
- c. identyfikację, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka;
- d. wykonywane przez instytucję testy warunków skrajnych dotyczące płynności;
- e. ramy kontroli wewnętrznej stosowane na potrzeby zarządzania ryzykiem płynności;
- f. plany awaryjne płynności instytucji; oraz
- g. plany finansowania instytucji.

Strategia w zakresie ryzyka płynności i tolerancja na ryzyko płynności

400. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja odpowiednio określa i komunikuje swoją strategię w zakresie ryzyka płynności i tolerancję na ryzyko płynności. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy strategia w zakresie ryzyka płynności i tolerancja na ryzyko płynności są określone, zatwierdzone i aktualizowane przez organ zarządzający;
- b. czy instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie strategii w zakresie ryzyka płynności właściwym pracownikom;
- c. czy strategia w zakresie ryzyka płynności i tolerancja na ryzyko płynności są wyraźnie określone, odpowiednio dokumentowane, skutecznie wdrażane i przekazywane wszystkim właściwym pracownikom.
- d. czy tolerancja na ryzyko płynności jest odpowiednia dla instytucji zważywszy na jej model biznesowy, ogólną tolerancję na ryzyko, rolę w systemie finansowym, kondycję finansową i potencjał finansowania; oraz
- e. czy strategia w zakresie ryzyka płynności instytucji i ramy tolerancji na ryzyko płynności są właściwie zintegrowane z jej ogólnymi apetytem na ryzyko.

Ramy organizacyjne, polityki i procedury

401. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie rozwiązania w zakresie zarządzania oraz zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. czy organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom;
- b. czy kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk i procedur zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
- c. czy kadra kierownicza wyższego szczebla zapewnia monitorowanie wykonania decyzji organu zarządzającego;
- d. czy ramy zarządzania ryzykiem płynności i finansowania są wewnętrznie spójne i zapewniają możliwość przeprowadzenia kompleksowego ILAAP, i są dobrze zintegrowane z ogólnym procesem zarządzania ryzykiem stosowanym przez instytucję.
- e. czy polityki i procedury są odpowiednie dla instytucji, uwzględniając jej tolerancję na ryzyko płynności; oraz

- f. czy polityki i procedury są właściwie określone, sformalizowane i skutecznie komunikowane w całej instytucji.

402. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne na potrzeby funkcjonowania komórek ds. zarządzania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności i finansowania, wraz z dostatecznymi zasobami ludzkimi i technicznymi umożliwiającymi realizację zadań i rozwój tych komórek, a także wykonywanie niezbędnych zadań w zakresie monitorowania. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy systemy i procesy kontroli i monitorowania ryzyka płynności są kontrolowane przez niezależne komórki ds. kontroli;
- b. czy zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru i kontroli ryzyka obejmuje ryzyko płynności w całej instytucji (w tym w oddziałach), a w szczególności wszystkie obszary, w których ryzyko płynności może być podejmowane, ograniczane lub monitorowane;
- c. czy instytucja posiada zbiór dokumentów określających politykę w zakresie płynności i finansowania, które wydają się w wystarczającym stopniu promować ostrożnościowe postępowanie pracowników instytucji i zapewniają skuteczne działanie funkcji kontroli; oraz
- d. czy instytucja posiada odpowiednie pisemne wewnętrzne polityki oraz procedury zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, a także adekwatność ram zarządzania ryzykiem płynności i finansowania instytucji.

403. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje odpowiednie podejście zapewnienia sobie stałego dostępu do swoich istotnych rynków finansowania. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. metody stosowane przez instytucję w celu utrzymania stałej obecności na rynkach (testowanie dostępu do rynku); w przypadku określonych małych instytucji lub wyspecjalizowanych modeli biznesowych testowanie dostępu do rynków może nie być istotne;
- b. metody używane przez instytucję do budowania mocnych powiązań z dostawcami finansowania w celu zmniejszenia ryzyka ograniczenia dostępu do finansowania; oraz
- c. wszelkie przesłanki wskazujące, że instytucja będzie nadal posiadała bieżący dostęp do rynku w czasie warunków skrajnych (nawet jeżeli dostęp do rynku w warunkach skrajnych będzie ją kosztował więcej).

Identyfikacja, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

404. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy i systemy IT służące identyfikacji i pomiaru ryzyka płynności i finansowania, odpowiadające wielkości, złożoności, tolerancji na ryzyko i zdolności do podejmowania ryzyka. Właściwe organy powinny uwzględnić następujące czynniki:

- a. czy instytucja wdrożyła odpowiednie metody prognozowania swoich przepływów pieniężnych w odpowiednich horyzontach czasowych, przy założeniu warunków normalnych i skrajnych i wszystkich istotnych czynników ryzyka;
- b. czy instytucja stosuje odpowiednie oraz poddawane regularnemu przeglądowi kluczowe założenia i metodyki umożliwiające identyfikację interakcji między różnymi ryzykami (kredytowym, rynkowym itp.) zarówno z tytułu pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych;
- c. w istotnych przypadkach, czy uwzględniane są wszystkie istotne podmioty prawne, oddziały i jednostki zależne w jurysdykcji, w której działa instytucja; oraz
- d. czy instytucja jest świadoma swojej zdolności do dostępu do instrumentów finansowych niezależnie od tego, gdzie instrumenty te się znajdują, mając na uwadze wszelkie prawne, regulacyjne i operacyjne ograniczenia korzystania z nich, w tym przykładowo niedostępność aktywów w związku z ich obciążeniem w różnych horyzontach czasowych.

405. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucje posiadają odpowiednie ramy sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności i finansowania. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy istnieje zestaw uzgodnionych przez kadre kierowniczą wyższego szczebla kryteriów dotyczących raportowania określających zakres, sposób i częstotliwość raportowania w zakresie ryzyka płynności i finansowania, i kto jest odpowiedzialny za sporządzanie raportów;
- b. jakość i odpowiedniość systemów informacyjnych, informacji zarządczych i wewnętrznych przepływów informacji wspomagających zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania, i czy dane oraz informacje używane przez instytucję są zrozumiałe dla docelowych odbiorców, ściśle i przydatne (np. terminowe, niezbyt skomplikowane, o właściwym zakresie itp.); oraz
- c. czy konkretne raporty i dokumentacja zawierające kompleksowe i łatwo dostępne informacje dotyczące ryzyka płynności są przekazywane regularnie odpowiednim odbiorcom (jak organ zarządzający, kadra kierownicza wyższego szczebla lub komitet ds. aktywów-pasywów).

406. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność procesu pomiaru ryzyka płynności śróddziennej, w szczególności dla tych instytucji, które są uczestnikami systemów płatności, rozliczeń i rozrachunków. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy instytucja wystarczająco monitoruje i kontroluje przepływy pieniężne i zasoby płynne dostępne dla zaspokojenia ewentualnego śróddziennego i prognozowanego zapotrzebowania na przepływy pieniężne w ciągu dnia; oraz
- b. czy instytucja przeprowadza odpowiednie szczególne testy warunków skrajnych dla operacji śróddziennych (w przypadku gdy instytucja powinna rozważyć scenariusze podobne do powyższych).

407. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiedni zestaw wskaźników dotyczących pozycji płynności i finansowania, które są odpowiednio dostosowane do modelu biznesowego i charakteru, skali i złożoności instytucji. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy wskaźniki w wystarczającym stopniu obejmują najważniejsze strukturalne zagrożenia finansowania, na jakie narażona jest instytucja, takie jak:
 - stopień uzależnienia od pojedynczego rynku lub zbyt małej ilości rynków/kontrahentów;
 - brak elastyczności źródeł finansowania i czynniki wpływające na ich zachowanie;
 - koncentracja określonych instrumentów;
 - koncentracja działalności w różnych walutach;
 - najistotniejsze koncentracje terminów zapadalności i niedopasowania terminów zapadalności w perspektywie długoterminowej; oraz
- b. czy wskaźniki są odpowiednio udokumentowane, okresowo weryfikowane, używane jako dane stanowiące podstawę określania tolerancji na ryzyko instytucji, są częścią sprawozdawczości zarządczej i są używane do wyznaczania limitów operacyjnych.

Specyficzne dla instytucji testy warunków skrajnych dotyczące płynności

408. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła adekwatne testy warunków skrajnych dotyczące płynności w ramach swojego ogólnego programu testów warunków skrajnych, zgodnie z *Wytycznymi CEBS dotyczącymi testów warunków skrajnych*, w celu uzyskiwania wiedzy o wpływie negatywnych zdarzeń na jej ekspozycję na ryzyko i na ilościową oraz jakościową adekwatność jej aktywów płynnych oraz określenia czy zasoby płynności posiadane przez instytucję są wystarczające do pokrycia ryzyk, które mogą się pojawić podczas różnego rodzaju scenariuszy warunków skrajnych, i/lub do przeciwdziałania

ryzykom wynikającym z wad kontroli, zarządzania i innych niedociągnięć. W tym celu właściwe organy powinny uwzględnić to, czy ramy testów warunków skrajnych umożliwiają:

- a. określanie horyzontu przetrwania instytucji, mając na uwadze jej istniejący bufor płynności i stabilne źródła finansowania oraz tolerancję na ryzyko instytucji w okresie dotkliwych, lecz prawdopodobnych warunków skrajnych;
- b. analizowanie wpływu scenariuszy warunków skrajnych na jej skonsolidowaną, obejmującą całą grupę, pozycję płynności i na pozycję płynności indywidualnych podmiotów oraz linii biznesowych; oraz
- c. zrozumienie, gdzie mogą pojawić się ryzyka, niezależnie od struktury organizacyjnej i stopnia scentralizowanego zarządzania ryzykiem płynności instytucji.

409. Właściwe organy powinny również ocenić, czy niezbędne są dodatkowe testy dla indywidualnych podmiotów lub podgrup płynności narażonych na znaczące ryzyko płynności. Testy te powinny uwzględniać konsekwencje scenariuszy w różnych horyzontach czasowych, w tym w ujęciu śróddziennym.

410. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przekazała informacje o modelowanym wpływie różnych rodzajów scenariuszy warunków skrajnych, a także wyniki szeregu testów wrażliwości (z uwzględnieniem zasady proporcjonalności). Należy poświęcić szczególną uwagę ocenie projektu scenariuszy warunków skrajnych i poszczególnych symulacjom szoków w nich zawartych, mając na uwadze to, czy w projekcie instytucja nie tylko uwzględnia przeszłość, ale również korzysta z hipotez opartych na jej osądzie eksperckim. Właściwe organy powinny zbadać, czy uwzględniane są co najmniej następujące scenariusze:

- a. warunków skrajnych krótkoterminowych i utrzymujących się w czasie;
- b. warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i ogólnorynkowych (występujących jednocześnie na wielu rynkach); oraz
- c. (i) w połączeniu z (ii).

411. Ważnym aspektem, który powinny uwzględniać właściwe organy w ocenie ram testów warunków skrajnych instytucji, jest modelowanie przez instytucję wpływu hipotetycznych scenariuszy warunków skrajnych na przepływy pieniężne instytucji i jej zdolność do kompensacji niedoborów oraz horyzont przetrwania i to, czy modelowanie odzwierciedla poszczególne skutki, jakie warunki skrajne w gospodarce mogą mieć zarówno dla aktywów instytucji, jak i jej wpływów i wy wpływów.

412. Właściwe organy powinny również ocenić, czy określając założenia warunków skrajnych instytucja stosuje podejście ostrożnościowe. W zależności od rodzaju i dotkliwości

scenariusza właściwe organy powinny rozważyć odpowiedniość szeregu założeń, zwłaszcza dotyczących:

- a. odpływu finansowania detalicznego;
- b. ograniczenia poziomu finansowania hurtowego zabezpieczonego i niezabezpieczonego;
- c. korelacji między rynkami finansowania a dywersyfikacją pomiędzy różnymi rynkami;
- d. dodatkowych zagrożonych ekspozycji pozabilansowych;
- e. terminów wykonania (w przypadku gdy podmiot dostarczający finansowanie posiada opcje kupna);
- f. skutków pogorszenia się ratingu kredytowego instytucji;
- g. wymienialności walut i dostępu do rynków walutowych;
- h. możliwości transferu płynności między podmiotami, sektorami i krajami;
- i. szacunkowego przyszłego wzrostu sumy bilansowej; oraz
- j. w związku z ryzykiem utraty reputacji, domniemanego wymogu rolowania aktywów i odnowienia lub utrzymania innych form wsparcia płynności.

413. Właściwe organy powinny ocenić, czy ramy zarządzania testami warunków skrajnych dotyczącymi płynności są odpowiednie i czy są odpowiednio zintegrowane z ogólną strategią zarządzania ryzykiem. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy zakres i częstotliwość testów warunków skrajnych są odpowiednie w świetle charakteru i złożoności instytucji, jej ekspozycji na ryzyko płynności i jej relatywnego znaczenia dla systemu finansowego;
- b. czy wyniki testów warunków skrajnych są zintegrowane z procesem planowania strategicznego w zakresie płynności oraz finansowania instytucji i czy są używane do zwiększenia efektywności zarządzania płynnością w przypadku wystąpienia kryzysu, w tym na podstawie planu naprawy płynności instytucji;
- c. czy instytucja posiada wystarczający proces identyfikacji odpowiednich czynników ryzyka na potrzeby testów warunków skrajnych, uwzględniający wszystkie istotne zagrożenia mogące pogorszyć pozycję płynności tej instytucji;
- d. czy założenia i scenariusze są weryfikowane i aktualizowane z wystarczającą częstotliwością; oraz

- e. gdy ocena zarządzania płynnością dotyczy grupy, czy instytucja przywiązuje dostateczną wagę do wszelkich potencjalnych przeszkód dla przenoszenia płynności w ramach grupy.

Ramy kontroli wewnętrznej ryzyka płynności

414. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje solidne i kompleksowe ramy limitów wewnętrznych i kontroli wewnętrznej oraz prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające lub łagodzące ryzyko płynności stosownie do jej tolerancji na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. ramy limitów i kontroli odpowiadają złożoności, rozmiarowi i modelowi biznesowemu instytucji i odzwierciedlają poszczególne istotne czynniki ryzyka płynności, takie jak niedopasowanie terminów zapadalności, niedopasowanie walutowe, transakcje na instrumentach pochodnych, pozycje pozabilansowe i ryzyko płynności śródziemnej;
- b. instytucja wdrożyła odpowiednie limity i systemy monitorowania, które odpowiadają jej tolerancji na ryzyko płynności i bazują na wynikach testów warunków skrajnych dotyczących płynności.
- c. limity ryzyka są regularnie weryfikowane przez odpowiednie organy instytucji, a informacja o nich jest przekazywana w sposób jasny pracownikom wszystkich istotnych linii biznesowych;
- d. istnieją jasne i przejrzyste procedury zatwierdzania i przeglądu poszczególnych limitów ryzyka płynności;
- e. istnieją jasne i przejrzyste procedury monitorowania przestrzegania indywidualnych limitów ryzyka płynności i stosowania limitów dla oddziałów (w tym jasne procedury raportowania i przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji); oraz
- f. ramy limitów i kontroli pomagają instytucji zapewnić dostępność zdywersyfikowanej struktury finansowania oraz wystarczających i dostępnych aktywów płynnych.

415. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła odpowiedni system cen transferowych jako część ram kontroli ryzyka płynności. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy system cen transferowych instytucji obejmuje wszystkie istotne obszary działalności;
- b. czy system cen transferowych instytucji obejmuje wszystkie istotne koszty, korzyści i ryzyka płynności;

- c. czy powstały mechanizm umożliwia kierownictwu stosowanie odpowiednich zachęt dla zarządzania ryzykiem płynności;
- d. czy metodyka ustalania cen transferowych i jej kalibracja są odpowiednio weryfikowane i aktualizowane stosowanie do wielkości i złożoności instytucji.
- e. czy system cen transferowych i metody ustalania cen transferowych są komunikowane właściwym pracownikom; oraz
- f. jako czynnik dodatkowy – czy polityka instytucji w zakresie zintegrowania metod ustalania cen transferowych z ramami wyceny wewnętrznej jest używana w procesie oceny i podejmowania decyzji dotyczących transakcji z klientami (dotyczy to obu stron bilansu, np. udzielania kredytów i przyjmowania depozytów).

416. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie mechanizmy kontroli bufora aktywów płynnych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. ramy kontroli obejmują terminowe monitorowanie bufora aktywów płynnych, w tym jakości aktywów, ich koncentracji, bezpośredniej dostępności dla podmiotu z grupy korzystającego z aktywów w celu pokrycia ryzyk płynności, a także wszelkich przeszkód utrudniających terminowe upłynnienie aktywów; oraz
- b. instytucja posiada odpowiednią politykę monitorowania warunków rynkowych, które mogą mieć wpływ na jej zdolność do szybkiej sprzedaży lub sprzedaży w ramach transakcji repo aktywów na rynku.

Plany awaryjne płynności

417. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan awaryjny płynności instytucji w dostatecznym stopniu określa polityki, procedury i plany działania dotyczące przeciwdziałania dotkliwym potencjalnym zakłóceniom zdolności instytucji do samofinansowania. Powinny one uwzględniać przedmiot i zakres awaryjnych środków finansowania określonych w planie awaryjnym płynności, a zwłaszcza takie czynniki jak:

- a. to czy plan w sposób dostateczny określa mechanizmy zarządzania jego wprowadzeniem w życie i realizacją.
- b. czy plan odpowiednio oddaje profil ryzyka płynności i ogólny profil ryzyka instytucji;
- c. czy instytucja posiada ramy wskaźników wczesnego ostrzegania w zakresie płynności, które umożliwiają zasadniczo instytucji stwierdzenie na czas pogorszenia się sytuacji na rynku i ustalenie niezbędnych działań.

- d. czy w planie wyszczególniono wszystkie istotne (potencjalne) źródła finansowania, w tym szacunkowe kwoty dostępne w ramach poszczególnych źródeł płynności i szacowany czas niezbędny instytucji do pozyskania środków z tych źródeł;
- e. czy środki odpowiadają ogólnej strategii w zakresie ryzyka i tolerancji na ryzyko płynności instytucji; oraz
- f. odpowiedniość założeń dotyczących roli finansowania pochodzącego od banku centralnego w planie awaryjnym płynności. Właściwe organy mogą między innymi uwzględnić własne poglądy dotyczące:
 - bieżącej i przyszłej dostępności potencjalnych alternatywnych źródeł finansowania w ramach programów kredytowych banku centralnego;
 - rodzajów instrumentów kredytowych, dopuszczalnego zabezpieczenia i procedur operacyjnych służących ocenie finansowania ze środków banku centralnego; oraz
 - okoliczności, w jakich finansowanie banku centralnego byłoby potrzebne, wymaganej kwoty oraz okresu, w jakim korzystanie ze środków banku centralnego byłoby najprawdopodobniej niezbędne.

418. Właściwe organy powinny ocenić, czy działania opisane w planie awaryjnym płynności są wykonalne w świetle scenariuszy warunków skrajnych, w których mają zostać realizowane. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. stopień spójności i interakcji między testami warunków skrajnych instytucji dotyczącymi płynności, jej planem awaryjnym dotyczącym płynności i jej wskaźnikami wczesnego ostrzegania w zakresie płynności;
- b. czy działania określone w planie awaryjnym dotyczącym płynności umożliwiają instytucji odpowiednie reagowanie na szereg możliwych scenariuszy warunków skrajnych, w tym warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i warunków skrajnych obejmujących cały rynek, a także na potencjalne interakcje między nimi; oraz
- c. czy określone w planie awaryjnym płynności działania są kwantyfikowane ostrożnościowo w zakresie zdolności do wygenerowania płynności w warunkach skrajnych i czasu niezbędnego do ich realizacji, biorąc pod uwagę wymogi operacyjne, takie jak zdeponowanie zabezpieczenia w banku centralnym.

419. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedniość ram zarządzania instytucji w kontekście jej planu awaryjnego dotyczącego płynności. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. odpowiedniość procedur przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji i hierarchizacji działań regulujących to, w jakich okolicznościach i w jakim trybie każde z działań może i powinno być uruchamiane;
- b. czy instytucja posiada odpowiednie polityki i procedury dotyczące komunikacji wewnątrz instytucji i ze stronami zewnętrznymi; oraz
- c. stopień spójności między planem awaryjnym płynności a planami ciągłości działania instytucji.

Plany finansowania

420. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania jest wykonalny i odpowiedni w świetle charakteru, skali i złożoności działalności instytucji, jej bieżącej i prognozowanej działalności oraz płynności i profilu finansowania. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. to, czy plan finansowania jest wiarygodny, jeżeli chodzi o jego zdolność do wspierania przewidywanej działalności biznesowej w niekorzystnych scenariuszach;
- b. oczekiwana zmiana profilu finansowania instytucji wynikająca z realizacji planu finansowania i to, czy jest to właściwe zważywszy na działalność i model biznesowy instytucji;
- c. czy plan finansowania przyczynia się do zapewnienia wymaganej lub pożądanej poprawy profilu finansowania instytucji;
- d. własny pogląd dotyczący (zmian w zakresie) działalności rynkowej (planowanych) planowanej przez instytucje w obrębie ich jurysdykcji w ujęciu łącznym, a także wpływu tych zmian na wykonalność indywidualnych planów finansowania;
- e. czy plan finansowania jest:
 - zintegrowany z ogólnym planem strategicznym instytucji;
 - spójny z jej modelem biznesowym; oraz
 - spójny z jej tolerancją na ryzyko płynności;

421. Dodatkowo właściwe organy mogą rozważyć:

- a. czy instytucja właściwie analizuje odpowiedniość i adekwatność planu finansowania i jest ich świadoma, zważywszy na bieżące pozycje płynności i finansowania instytucji oraz ich prognozowane kształtowanie się; W ramach tej analizy właściwe organy powinny uwzględnić to, czy kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji jest w stanie wyjaśnić, dlaczego plan finansowania jest wykonalny i jakie są jego słabe punkty;

- b. politykę stosowaną przez instytucję w celu określania, które wymiary finansowania i które rynki są dla niej istotne (i czy polityka ta jest dostateczna);
- c. horyzont czasowy przewidywany przez instytucję na migrację do innego profilu finansowania, o ile będzie ona wymagana lub pożądana, mając na uwadze możliwość wystąpienia ryzyka w przypadku, gdy migracja do stanu docelowego będzie zbyt prędką, albo zbyt powolną; oraz
- d. czy plan finansowania przewiduje różne strategie i jasne procedury zarządzania na potrzeby terminowego wprowadzenia zmian strategii.

422. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania instytucji jest odpowiednio realizowany. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. czy plan finansowania jest właściwie udokumentowany, a jego treść przekazywana wszystkim właściwym pracownikom;
- b. czy plan finansowania jest stosowany w bieżącej działalności instytucji, w szczególności w ramach procesu podejmowania decyzji; oraz

423. Dodatkowo właściwe organy mogą uwzględnić to, czy instytucja jest w stanie wykazać spójność planu finansowania z danymi przekazywanymi właściwym organom we wzorze planu finansowania.

424. Właściwe organy powinny uwzględnić jakość procesów monitorowania realizacji planu finansowania stosowanych przez instytucję i zdolność planu do terminowego reagowania na odchylenia. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. jakość informacji przekazywanych kadrze kierowniczej (wyższego szczebla) dotyczących bieżącego stanu realizacji planu finansowania;
- b. to, czy plan finansowania przewiduje wdrożenie alternatywnych działań rezerwowych w przypadku zmiany warunków na rynku; oraz
- c. polityka i praktyka instytucji w zakresie regularnej weryfikacji i aktualizacji planu finansowania, gdy wysokość rzeczywiście pozyskanego finansowania znacząco odbiega od planu.

8.5 Podsumowanie ustaleń i punktacja

425. Po przeprowadzeniu powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka finansowania i płynności instytucji: Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i ocenie punktowej przyznanej w oparciu o względy wymienione w tabelach 9 i 10.

Tabela 9. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej ryzyka płynności

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki dotyczące jakości zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostrzegalnego ryzyka wynikającego z niedopasowania (terminów zapadalności, walut itp.). • Wielkość i struktura bufora płynności są wystarczające i odpowiednie. • Inne czynniki ryzyka płynności (takie jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przekazywania płynności wewnątrz grupy itp.) są nieistotne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka płynności instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka płynności są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka. • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka płynności oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. • Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka płynności są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko/tolerancją na ryzyko.
2	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (terminów zapadalności, walut itp.) pozwala sądzić, że ryzyko jest niskie. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest niskie. • Inne czynniki ryzyka płynności (takie jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) mają małe znaczenie. 	
3	Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (terminów zapadalności, walut itp.) pozwala sądzić, że ryzyko jest średnie. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest średnie. • Inne czynniki ryzyka płynności (takie jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) mają średnie znaczenie. 	
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (terminów zapadalności, walut itp.) pozwala sądzić, że ryzyko jest wysokie. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest wysokie. • Inne czynniki ryzyka płynności 	

	zarządzania i kontroli.	(takie jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) mają duże znaczenie.	
--	-------------------------	--	--

Tabela 10. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej ryzyka finansowania

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki dotyczące jakości zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Brak dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostrzegalnego ryzyka związanego z profilem finansowania instytucji lub jego stabilności. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest nieistotne. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) są nieistotne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka finansowania instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka finansowania są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest niskie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest niskie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają małe znaczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka finansowania oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie.
3	Istnieje średnie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest średnie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest średnie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają średnie znaczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka finansowania są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko/tolerancją na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest wysokie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest wysokie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko 	

	nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	utruty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają duże znaczenie.	
--	--	--	--

Tytuł 9. Ocena płynności SREP

9.1 Czynniki ogólne

426. Właściwe organy powinny ustalić za pomocą oceny płynności SREP, czy płynność, jaką posiada instytucja, zapewnia odpowiednie pokrycie ryzyk płynności i finansowania ocenionych zgodnie z tytułem 8. Właściwe organy powinny również określić za pomocą oceny płynności SREP, czy w celu pokrycia ryzyk płynności i finansowania, na jakie jest lub może być narażona instytucja, nie jest niezbędne określenie szczególnych wymogów w zakresie płynności.
427. Właściwe organy powinny rozważyć buforę płynności, zdolność do kompensacji niedoborów i profil finansowania instytucji, jak również jej ILAAP oraz uregulowania, polityki, procesy i mechanizmy pomiaru ryzyka płynności i finansowania oraz zarządzania nim, jako jeden z kluczowych czynników decydujących o rentowności instytucji. Dokonane ustalenia powinny zostać ujęte w podsumowaniu i znaleźć odzwierciedlenie w ocenie punktowej przyznanej w oparciu o kryteria określone na końcu niniejszego tytułu.
428. Właściwy organ powinien przyjąć konkluzję dotyczącą adekwatności płynności, między innymi, na podstawie wyników ILAAP, o ile są one dostępne i istotne.
429. Proces oceny płynności SREP przeprowadzany przez właściwe organy powinien przebiegać według następujących etapów:
- a. ogólna ocena płynności;
 - b. ustalenie potrzeby wprowadzenia szczególnych środków w zakresie płynności;
 - c. ilościowe określenie potencjalnych szczególnych wymogów w zakresie płynności – obliczenie wskaźników referencyjnych;
 - d. wyrażenie szczególnych wymogów w zakresie płynności; oraz
 - e. określenie oceny punktowej płynności.

9.2 Ogólna ocena płynności

430. Aby ocenić, czy płynność, jaką posiada instytucja, zapewnia odpowiednie pokrycie ryzyk płynności i finansowania, właściwe organy powinny wykorzystać następujące źródła informacji:
- a. ILAAP instytucji;
 - b. wyniki oceny ryzyka płynności;
-

- c. wyniki oceny ryzyka finansowania;
- d. wyniki obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych ; oraz
- e. inne istotne dane (uzyskane w wyniku kontroli na miejscu, analizy grupy rówieśniczej, testów warunków skrajnych itp.).

431. Właściwe organy powinny rozważyć wiarygodność ILAAP instytucji, w tym miar ryzyka płynności i finansowania stosowanych przez instytucję.

432. Oceniając ramy procesu oceny adekwatności płynności wewnętrznej (ILAAP) instytucji, w tym wewnętrzne metody obliczania wymogów w zakresie płynności, o ile są stosowane, właściwe organy powinny ocenić, czy obliczenia ILAAP są:

- a. wiarygodne: czy użyte obliczenia/metody w sposób odpowiedni obejmują ryzyka, których dotyczą; oraz
- b. zrozumiałe: czy obliczenia ILAAP są przedstawiane według czytelnego podziału na poszczególne elementy i w sposób zapewniający ich podsumowanie.

433. Na potrzeby oceny adekwatności płynności instytucji właściwe organy powinny również połączyć ocenę ryzyka płynności z oceną ryzyka finansowania, uwzględniając w szczególności ustalenia dotyczące:

- a. ryzyk nieobjętych wymogami w zakresie płynności określonymi w rozporządzeniu (UE) 575/2013, w tym ryzyka płynności śróddziennej i ryzyka płynności wykraczającego poza okres 30 dni;
- b. innych ryzyk nieuwzględnionych i niezmiernych odpowiednio przez instytucję w wyniku niedoszacowania wpływów, przeszacowania wpływów, przeszacowania wartości bufora aktywów płynnych bądź zdolności do kompensacji niedoborów, bądź też niedostępności z operacyjnego punktu widzenia aktywów płynnych (aktywa niedostępne do sprzedaży, aktywa obciążone itp.);
- c. szczególnych koncentracji zdolności do kompensacji niedoborów i/lub finansowania według kontrahentów lub produktu/rodzaju finansowania;
- d. luki w finansowaniu w poszczególnych terminach zapadalności i wymagalności w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej;
- e. odpowiedniego pokrycia luk w finansowaniu w różnych walutach;
- f. efektu klifu (cliff effects); oraz
- g. innych istotnych wyników nadzorczych testów warunków skrajnych.

434. Właściwe organy powinny przełożyć tę ogólną ocenę na ocenę punktową płynności, która powinna odzwierciedlać pogląd właściwych organów dotyczący zagrożeń rentowności instytucji, które mogą wynikać z ryzyk płynności i finansowania.

9.3 Stwierdzenie potrzeby wprowadzenia szczególnych wymogów w zakresie płynności

435. Właściwe organy powinny zdecydować o konieczności wprowadzenia szczególnych nadzorczych wymogów w zakresie płynności wobec instytucji na podstawie własnego osądu nadzorczego i po dialogu z instytucją, uwzględniając:

- a. model biznesowy i strategię instytucji, a także ich ocenę nadzorczą;
- b. informacje z ILAAP instytucji;
- c. ocenę nadzorczą ryzyk płynności i finansowania, w tym ocenę nieodłącznego ryzyka płynności, nieodłącznego ryzyka finansowania i płynności oraz zarządzania i kontroli ryzyka płynności i finansowania, mając na uwadze możliwość, że zidentyfikowane ryzyka i zagrożenia mogą wzajemnie się intensyfikować; oraz
- d. potencjalne systemowe ryzyko płynności.

436. Jeżeli właściwe organy uznają, że niezbędne są szczególne wymogi w zakresie płynności w celu usunięcia nieprawidłowości dotyczących płynności i finansowania, powinny zdecydować o zastosowaniu wymogów ilościowych, o których mowa w niniejszym tytule, i/lub o zastosowaniu wymogów jakościowych, określonych w tytule 10.

437. Określając długoterminowe nadzorcze wymogi strukturalne, właściwe organy powinny rozważyć potrzebę tymczasowego wprowadzenia dodatkowych wymogów krótko-/średnioterminowych w celu ograniczenia ryzyk, które będą się utrzymywały, w czasie gdy wymogi strukturalne zaczną przynosić pożądane efekty.

438. W przypadku stwierdzenia wysokiego ryzyka, że koszty finansowania ponoszone przez instytucję wzrosną w sposób niedopuszczalny, właściwe organy powinny rozważyć środki, w tym wyznaczyć dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych (jak opisano w tytule 7), mające na celu zrekompensowanie zwiększonego potencjalnego oddziaływania na rachunek zysków i strat, na wypadek gdyby instytucja nie była w stanie przenieść kosztów finansowania na klientów, bądź też zażądać zmian struktury finansowania w celu ograniczenia ryzyka kosztów finansowania.

9.4 Ustalenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności

439. Właściwe organy powinny opracować i stosować nadzorcze wskaźniki referencyjne jako ilościowe narzędzia ułatwiające im dokonywanie oceny, czy płynność posiadana przez

instytucję zapewnia prawidłowe pokrycie ryzyk płynności i finansowania. Powinny być one używane jako ostrożnościowe, jednolite, przejrzyste i porównywalne wartości odniesienia służące obliczaniu i porównywaniu szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności stosowanych w odniesieniu do instytucji.

440. Opracowując nadzorcze wskaźniki referencyjne płynności, właściwe organy powinny brać pod uwagę następujące kryteria:

- a. wskaźniki referencyjne powinny być jednolite i przejrzyste i mieć charakter ostrożnościowy.
- b. wskaźniki referencyjne powinny być opracowywane na podstawie nadzorczej oceny ryzyk płynności i finansowania oraz nadzorczych testów warunków skrajnych; nadzorcze testy warunków skrajnych powinny stanowić rdzeń wskaźników referencyjnych;
- c. wskaźniki referencyjne powinny zapewniać porównywalne wyniki i wyliczenia, tak by możliwe było porównywanie wyliczeń wymogów w zakresie płynności w odniesieniu do instytucji stosujących podobne modele biznesowe i profile ryzyka;
- d. wskaźniki referencyjne powinny pomóc organom nadzoru określić poziom płynności dla danej instytucji.

441. Zważywszy na różnorodność modeli biznesowych stosowanych przez instytucje, wynik obliczeń wskaźników referencyjnych może nie być każdorazowo odpowiedni dla każdej instytucji. Właściwe organy powinny zaradzić temu problemowi wybierając najodpowiedniejszy wskaźnik referencyjny spośród dostępnych wariantów i/lub kierując się własnym osądem wyniku użycia wskaźnika referencyjnego uwzględniającym specyfikę modelu biznesowego.

442. Właściwe organy powinny oceniać odpowiedniość wszystkich wskaźników referencyjnych stosowanych w odniesieniu do instytucji i na bieżąco ją weryfikować oraz uaktualniać w świetle doświadczeń uzyskiwanych w toku ich stosowania.

443. Gdy w celu ustalenia szczególnych wymogów w zakresie płynności właściwe organy stosują nadzorcze wskaźniki referencyjne, powinny one, w ramach kontaktów z instytucją, przedstawić instytucji uzasadnienie ich użycia oraz wyjaśnić ogólne zasady dotyczące ich stosowania.

444. Wskaźnik stabilnego finansowania netto – w okresie oczekiwania na jego wdrożenie – można wykorzystać jako punkt wyjścia dla określania szczególnych wymogów w zakresie płynności w odniesieniu do stabilnego finansowania, jeśli zaistnieje taka konieczność.

445. Jeżeli właściwe organy nie opracowały własnego wskaźnika referencyjnego na potrzeby ilościowego określenia szczególnych wymogów w zakresie płynności, mogą skorzystać ze wskaźnika referencyjnego ustalonego w trybie obejmującym następujące etapy:

- a. analiza porównawcza, w warunkach skrajnych, wpływów pieniężnych netto i kwalifikujących się aktywów płynnych w różnych horyzontach czasowych: do 1 miesiąca (w tym w ujęciu *overnight*), od 1 miesiąca do 3 miesięcy i od 3 miesięcy do 1 roku. W tym celu właściwe organy powinny prognozować wypływy netto (wypływy brutto i wpływy) i zdolność do kompensacji niedoborów w pełnym przekroju terminów zapadalności, uwzględniając warunki skrajne (np. ostrożnościowa wycena aktywów płynnych przy założeniu warunków skrajnych a bieżąca wycena w warunkach normalnych po odpowiedniej redukcji wartości), lukę płynności w warunkach skrajnych na najbliższy rok;
- b. w oparciu o ocenę lukę płynności w warunkach skrajnych, oszacowanie okresu przetrwania instytucji;
- c. ustalenie pożądanego/nadzorczego minimalnego okresu przetrwania, mając na uwadze profil ryzyka instytucji oraz warunki rynkowe i makroekonomiczne; oraz
- d. jeżeli pożądaný/nadzorczy minimalny okres przetrwania jest dłuższy niż aktualny okres przetrwania instytucji, właściwe organy mogą oszacować dodatkowe kwoty aktywów płynnych (dodatkowe bufory płynności), których będą wymagać od instytucji w celu przedłużenia jej okresu przetrwania do niezbędnego minimum.

446. Podstawowym źródłem danych używanych przez właściwe organy na potrzeby wskaźników referencyjnych służących określaniu szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności będą dane gromadzone za pomocą określonej w art. 415 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 sprawozdawczości nadzorczej w zakresie płynności i stabilnego finansowania, w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym, a także w zakresie dodatkowych mierników monitorowania płynności. Charakter projektowanych wskaźników referencyjnych będzie zależał od treści tych sprawozdań, a termin wdrożenia wskaźników od czasu przekazania sprawozdań.

447. Poniżej przedstawiono przykłady możliwych do użycia metod:

- a. Przykład 1: instytucja o początkowym buforze płynności 1 200 000 000 EUR. Łączne wpływy i łączne wypływy oszacowane w warunkach skrajnych są prognozowane dla horyzontu czasowego 5 miesięcy. W okresie tym instytucja korzysta z bufora płynności za każdym razem, gdy poziom wpływów spada poniżej poziomu wypływów. W związku z tym, w zdefiniowanych warunkach skrajnych, instytucja byłaby w stanie przetrwać 4,5 miesiąca, czyli dłużej niż wynosi minimalny okres przetrwania określony przez organy nadzoru (w tym przykładzie 3 miesiące):

Tabela 11. Przykład wskaźnika referencyjnego używanego do kwantyfikacji płynności

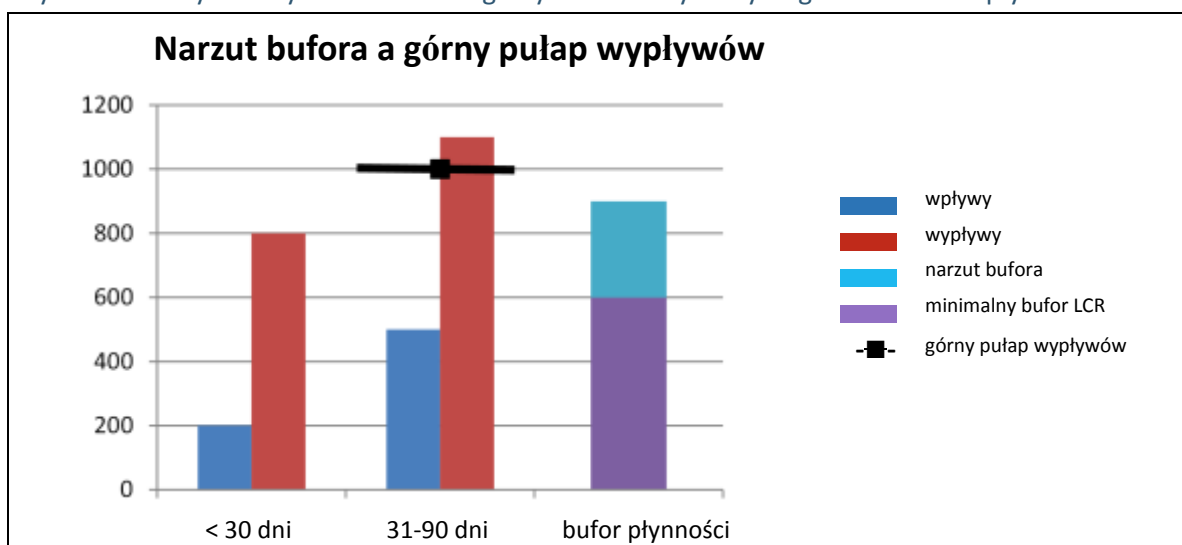
Horyzont czasowy w miesiącach	Łączne wypływy	Łączne wpływy	Łączne wypływy netto	Pozycja płynności netto (bufor – łączne wypływy netto)	Dostępna płynność w dniu 0
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Okres przetwarzania
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

Rysunek 7. Przykład wyznaczenia szczególnego ilościowego wymogu w zakresie płynności

- b. Przykład 2: wyznaczono 3-miesięczny nadzorczy minimalny okres przetrwania. Alternatywnym sposobem określenia minimalnego poziomu przetrwania, który może jednocześnie rozwiązać obawę nadzoru dotyczącą zbyt dużej różnicy między wpływami a wypływami, jest wyznaczenie pułapu wypływów. Na poniższym rysunku górny pułap wypływów obrazuje czarna pozioma linia. Wymaga się od instytucji obniżenia wypływów do poziomu poniżej górnego pułapu. Wysokość górnego pułapu można określić dla jednego lub kilku przedziałów czasowych i dla wypływów netto (po odjęciu wpływów) lub wypływów brutto. Alternatywny wariant polegający na dodaniu wymogu w zakresie bufora ukazuje trzecia kolumna:

Rysunek 8. Przykład wyznaczenia szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności

9.5 Określenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności

448. Aby odpowiednio określić szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności, właściwe organy powinny użyć następujących metod:

1. Metoda 1 – wymaganie wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR) przekraczającego minimum regulacyjne (jeżeli taki współczynnik jest wprowadzony przepisami krajowymi lub UE) w wysokości umożliwiającej dostateczne ograniczenie zidentyfikowanych niedoborów;
2. Metoda 2 – wymaganie minimalnego okresu przetrwania, którego długość umożliwia dostateczne ograniczenie zidentyfikowanych braków; okres przetrwania można wyznaczyć albo bezpośrednio – w postaci wymogu, albo pośrednio – poprzez określenie górnego pułapu odpływów dla poszczególnych przedziałów czasowych; na pokrycie ryzyk nieobjętych (dostatecznie) LCR właściwe organy mogą wymagać różnych rodzajów aktywów płynnych (np. aktywów akceptowanych przez banki centralne);
3. Metoda 3 – wymaganie minimalnej całkowitej ilości aktywów płynnych lub zdolności do kompensacji niedoborów – albo w postaci całkowitej kwoty minimalnej albo kwoty minimalnej wykraczającej poza obowiązujące minimum regulacyjne – na poziomie umożliwiającym dostateczne uzupełnienie zidentyfikowanych niedoborów; właściwe organy mogą wyznaczyć wymogi dla poszczególnych składników aktywów płynnych, określając przy tym wymogi operacyjne (np. bezpośrednia wymienialność na gotówkę lub depozyt środków płynnych w banku centralnym).

449. Właściwe organy mogą konstruować szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności poprzez wymaganie minimalnego poziomu stabilnego finansowania wyrażonego w zakresie wskaźnika stabilnego finansowania netto.

450. Aby zapewnić spójność, właściwe organy powinny konstruować szczególne wymogi jakościowe w zakresie płynności w sposób zapewniający możliwość uzyskania zasadniczo spójnych ostrożnościowych wyników we wszystkich instytucjach, pamiętając, że rodzaje ustalonych wymogów mogą różnić się w zależności indywidualnej sytuacji instytucji. Oprócz ilości struktura szczególnych wymogów powinna określać oczekiwany skład i charakter wymogu. We wszystkich przypadkach powinna ona obejmować wymóg nadzorczy i wszelkie mające zastosowanie wymogi określone w dyrektywie 2013/36/UE. Bufory płynności i zdolność do kompensacji niedoborów posiadane przez instytucję w celu spełnienia wymogów regulacyjnych powinny być dostępne do wykorzystania przez instytucję w okresie występowania warunków skrajnych.

451. Wyznaczając szczególne ilościowe wymogi w zakresie płynności i przekazując je instytucji, właściwe organy powinny wymóc na instytucji, by ta niezwłocznie informowała je w przypadku niespełnienia wyznaczonych wymogów lub ich spodziewanego niespełnienia w najbliższym czasie. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przekazywała tę informację bez nieuzasadnionej zwłoki, wraz ze sporządzonym przez nią planem naprawy. Właściwe organy powinny ocenić wykonalność planu odbudowy (restoration plan) i podjąć odpowiednie działania nadzorcze w przypadku uznania planu za niewykonalny. Jeżeli plan zostanie uznany za wykonalny, właściwe organy powinny: określić niezbędne tymczasowe środki nadzorcze adekwatne do sytuacji instytucji; monitorować wdrażanie planu naprawy; a także ściśle monitorować pozycję płynności instytucji, żądając od instytucji, w razie konieczności, zwiększenia częstotliwości sprawozdawczości.
452. Niezależnie od powyższego właściwe organy mogą również określić jakościowe wymogi w formie ograniczeń/górných pułapów/limitów niedopasowania, koncentracji, apetytu na ryzyko, ograniczenia ilościowe dotyczące udzielania zabezpieczonych kredytów itp. zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 10 niniejszych wytycznych.
453. Poniżej przedstawiono przykłady różnych metod określania struktury szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności:

Przykłady sformułowania szczególnych wymogów

Począwszy od 1 stycznia 2015 r. i do czasu określenia nowego wymogu, wymaga się od Banku X:

- a. Metoda 1 – zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów kształtowała się niezmiennie na poziomie równym lub przekraczającym np. 125% jego wypływów płynności netto mierzonych LCR.**
- b. Metoda 2 – zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów zapewniała niezmiennie okres przetrwania równy lub dłuższy niż 3 miesiące, według pomiaru dokonanego za pomocą wewnętrznych testów warunków skrajnych/ luki płynności/ szczególnych mierników opracowanych przez organ nadzoru.**
- c. Metoda 3 –**
 - zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR; lub**
 - zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu w zakresie LCR.**
- d. Metoda 4 – zapewnienia, by wysokość jego stabilnego finansowania była zawsze równa kwocie/ przekraczała kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu dotyczącego wskaźnika stabilnego finansowania netto.**

9.6 Podsumowanie ustaleń i punktacja

454. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd dotyczący tego, czy istniejąca płynność zapewnia prawidłowe pokrycie ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i ocenie punktowej przyznanej w oparciu o czynniki wymienione w tabeli 12.

455. Na potrzeby wspólnej decyzji (w stosownych przypadkach) właściwe organy powinny wykorzystać ocenę i ocenę punktową płynności w celu ustalenia, czy zasoby płynności są odpowiednie.

Tabela 12. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej adekwatności płynności

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Pozycja płynności i profil finansowania nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności instytucji przekraczają z bezpiecznym zapasem szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka, które zagrażałoby działalności i modelowi biznesowemu instytucji. Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie jest utrudniony lub wszystkie podmioty posiadają zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności powyżej wymogów regulacyjnych. Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan awaryjny płynności, którego realizacja powinna przynieść przewidywany efekt.
2	Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają niski poziom ryzyka zagrażającego	<ul style="list-style-type: none"> Zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności instytucji kształtują się powyżej szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności, przy

	rentowności instytucji.	<p>czym zachodzi ryzyko, że stan ten nie utrzyma się w przyszłości.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają niski poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w nieznacznym stopniu utrudniony. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan awaryjny płynności, którego ewentualna realizacja – mimo że plan jest obciążony pewnym ryzykiem – powinna przynieść przewidywany efekt.
3	Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają średni poziom ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i buforów płynności instytucji ulegają pogorszeniu lub utrzymują się poniżej szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności, a ponadto zachodzą obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają średni poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • Instytucja posiada plan awaryjny płynności, który najprawdopodobniej nie będzie skuteczny.
4	Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają wysoki poziom ryzyka zagrażającego	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i buforów płynności instytucji ulegają szybkiemu pogorszeniu lub utrzymują

	rentowności instytucji.	<p>się poniżej szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności, a ponadto zachodzą poważne obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie.</p> <ul style="list-style-type: none">• Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają wysoki poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji.• Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest poważnie utrudniony.• Instytucja nie posiada planu awaryjnego płynności lub plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.
--	-------------------------	---

Tytuł 10. Ogólna ocena SREP i zastosowanie środków nadzorczych

10.1 Względy ogólne

456. Niniejszy tytuł dotyczy włączenia ustaleń dokonanych w wyniku ocen poszczególnych elementów SREP do ogólnej oceny SREP. Omówiono w nim również stosowanie przez właściwe organy środków nadzorczych mających na celu zaradzenie niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny elementów SREP. Właściwe organy mogą stosować środki nadzorcze określone w dyrektywie 2013/36/UE (art. 104 i 105) i prawie krajowym, a w stosownych przypadkach, środki wczesnej interwencji określone w art. 27 dyrektywie 2014/59/UE, lub ich dowolną kombinację.

457. Właściwe organy powinny korzystać ze swoich uprawnień nadzorczych kierując się niedociągnięciami zidentyfikowanymi podczas oceny indywidualnych elementów SREP i uwzględniając ogólną ocenę SREP, w tym punktację. Powinny mieć przy tym na uwadze:

- a. istotność niedociągnięć/zagrożeń i potencjalne skutki ostrożnościowe niezajęcia się daną kwestią (tj. powinny ustalić, czy niezbędne jest rozwiązanie problemu za pomocą szczególnego środka);
- b. czy środki są współmierne/proporcjonalne w stosunku do ich ogólnej oceny danego elementu SREP (oraz ogólnej oceny SREP).
- c. czy niedociągnięcia/ zagrożenia zostały już objęte innymi środkami;
- d. czy inne środki umożliwiłyby osiągnięcie tego samego celu przy mniejszym obciążeniu administracyjnym i finansowym dla instytucji;
- e. optymalny poziom ryzyka i czas trwania środka stosowne do realizowanego celu nadzorczego; oraz
- f. możliwość, że zidentyfikowane ryzyka i zagrożenia mogą być ze sobą skorelowane lub wzajemnie się potęgować, co może uzasadniać zwiększenie rygorystyczności środków nadzorczych.

458. Stosując środki nadzorcze w celu zaradzenia szczególnym niedociągnięciom stwierdzonym w toku oceny elementów SREP, właściwe organy powinny uwzględnić łączne wymogi ilościowe w zakresie wymogów własnych i płynności, które mają być zastosowane na podstawie kryteriów określonych w tytułach 7 i 9.

459. Właściwe organy mogą podejmować środki nadzorcze w związku z dowolnymi działaniami nadzorczymi (np. badaniami na miejscu, ocenami kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje kierownicze itp.), jeżeli wyniki takich działań wymagają niezwłocznego zastosowania środków nadzorczych w celu zaradzenia istotnym niedociągnięciom.

10.2 Ogólna ocena SREP

460. Ustalając ogólną ocenę SREP, właściwe organy powinny przeanalizować ustalenia ocen poszczególnych elementów SREP, a ściślej:

- a. ryzyka, na które instytucja jest lub może być narażona;
- b. prawdopodobieństwo, że sposób zarządzania instytucją, niedociągnięcia kontroli lub model biznesowy bądź strategia mogą doprowadzić do pogorszenia lub poprawienia się sytuacji w zakresie tych ryzyk lub narazić instytucję na nowe źródła ryzyka;
- c. czy fundusze własne i zasoby płynności instytucji zapewniają prawidłowe pokrycie tych ryzyk; oraz
- d. możliwość pozytywnej i negatywnej interakcji między poszczególnymi elementami (np. właściwe organy mogą uznać, że mocna pozycja kapitałowa jest potencjalnym czynnikiem łagodzącym obawy stwierdzone w zakresie płynności i finansowania, lub przeciwnie, że słaba pozycja kapitałowa potęguje te obawy).

461. Kierując się powyższymi względami, właściwe organy powinny ustalić rentowność instytucji, rozumianą jako bliskość instytucji do punktu utraty rentowności, uwzględniając stopień, w jakim jej fundusze własne i zasoby płynności, zarządzanie, mechanizmy kontroli i model biznesowy lub strategia wystarczają, by pokryć ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja.

462. Na podstawie tego ustalenia, właściwe organy powinny:

- a. podjąć środki nadzorcze niezbędne do zaradzenia niedociągnięciom (oprócz środków szczególnych wprowadzonych w odpowiedzi na konkretne ustalenia poszczególnych ocen SREP);
- b. ustalić środki nadzorcze w zakresie zasobów i planowania, które będą obowiązywać instytucję w przyszłości, w tym to, czy instytucja powinna zostać objęta programem oceny nadzorczej;
- c. ustalić potrzebę wprowadzenia środków wczesnej interwencji, o których mowa w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE; oraz

- d. ustalić, czy można uznać instytucję za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

463. Ogólna ocena SREP powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w punktacji przyznanej w oparciu o kryteria określone w tabeli 13 i zostać jasno udokumentowana w rocznym podsumowaniu ogólnej oceny SREP. Powyższe roczne podsumowanie powinno również zawierać ogólną punktację SREP i punktacje poszczególnych elementów SREP, a także wszelkie ustalenia nadzorcze poczynione w okresie ostatnich 12 miesięcy.

Tabela 13. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ogólnej oceny SREP

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Względy
1	Zidentyfikowane ryzyka nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka, które zagrażałoby rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Model biznesowy i strategia instytucji nie budzą obaw. • Zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji nie budzą obaw. • Ryzyka dla kapitału i płynności nie stwarzają dostrzegalnego ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych. • Struktura oraz ilość posiadanych funduszy własnych nie budzą obaw. • Pozycja płynności i profil finansowania instytucji nie budzą obaw.
2	Zidentyfikowane ryzyka stwarzają niski poziom ryzyka rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest niski. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest niski. • Poziom ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych w wyniku ryzyk dla kapitału i płynności jest niski. • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością posiadanych funduszy własnych jest niski. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest niski.
3	Zidentyfikowane ryzyka stwarzają średni poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest średni. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest średni.

		<ul style="list-style-type: none"> • Poziom ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych w wyniku ryzyk dla kapitału i płynności jest średni. • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest średni. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest średni. • Instytucja mogła rozpocząć wprowadzanie w życie niektórych działań określonych w swoim planie naprawy.
4	Zidentyfikowane ryzyka stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest wysoki. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest wysoki. • Poziom ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych w wyniku ryzyk dla kapitału i płynności jest wysoki. • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest wysoki. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest wysoki. • Instytucja mogła rozpocząć wprowadzanie w życie znacznej liczby działań określonych w swoim planie naprawy.
5	Instytucję uznaje się za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością”.	<ul style="list-style-type: none"> • Występuje bezpośrednie ryzyko zagrażające rentowności instytucji. • Instytucja spełnia warunki uznania jej za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 ust. 4 dyrektywy 2014/59/UE⁹.

⁹ W szczególności właściwy organ przyjmuje pogląd, że (1) instytucja naruszyła, lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że instytucja ta w najbliższej przyszłości naruszy wymogi dotyczące kontynuacji zezwolenia w sposób uzasadniający wycofanie zezwolenia przez właściwy organ, w tym — choć nie tylko — z powodu poniesienia lub prawdopodobieństwa poniesienia przez instytucję strat, które wyczerpią jej wszystkie fundusze własne lub znaczną ich część; (2) wartość aktywów instytucji jest niższa od wartości jej zobowiązań lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że w najbliższej przyszłości wartość aktywów instytucji będzie niższa od wartości jej zobowiązań; lub (3) instytucja jest niezdolna, lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że instytucja w najbliższej przyszłości będzie niezdolna do spłaty swoich długów lub innych zobowiązań w terminie ich wymagalności.

464. Ustalając, czy instytucja „znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością”, co oddaje punktacja ogólnej oceny SREP „F”, właściwe organy powinny skontaktować się z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w celu skonsultowania z nimi ustaleń w trybie określonym w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

10.3 Stosowanie środków w zakresie kapitału

465. Właściwe organy powinny nakładać dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych poprzez wyznaczenie TSCR zgodnie z procesem i kryteriami określonymi w tytule 7.

466. Niezależnie od wymogów, o których mowa w poprzednim punkcie, właściwe organy mogą – kierując się zagrożeniami i niedociągnięciami określonymi podczas oceny elementów SREP – zastosować dodatkowe środki w zakresie kapitału, obejmujące:

- a. wymaganie od instytucji przeznaczenia zysków netto na zwiększenie funduszy własnych, zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. h) dyrektywy 2013/36/UE.
- b. ograniczenie lub zakazanie dokonywania przez instytucję wypłat zysków lub odsetek między akcjonariuszy, udziałowców lub posiadaczy instrumentów dodatkowych w Tier I, o ile zakaz taki nie stanowi zdarzenia niewykonania zobowiązania ze strony instytucji, zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt lit. i) dyrektywy 2013/36/UE;
- c. wymaganie od instytucji szczególnego traktowania aktywów w kontekście wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE.

10.4 Stosowanie środków w zakresie płynności

467. Właściwe organy powinny nakładać szczególne wymogi w zakresie płynności zgodnie z procesem i kryteriami określonymi w tytule 9.

468. Niezależnie od szczególnych wymogów ilościowych, o których mowa w poprzednim pkt, właściwe organy mogą – kierując się zagrożeniami i niedociągnięciami określonymi podczas oceny ryzyk płynności i finansowania – nakładać dodatkowe środki w zakresie płynności, obejmujące:

Artykuł 32 ust. 4 lit. d) dyrektywy 2014/59/UE określa również kryteria dotyczące nadzwyczajnego publicznego wsparcia służące ustalaniu, czy instytucja „znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością”, przy czym kryteria te nie są uwzględniane w ramach SREP i na potrzeby ustalenia dokonywanego przez właściwe organy.

- a. nałożenie szczególnych wymogów w zakresie płynności, w tym ograniczeń niedopasowania terminów zapadalności aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/UE; i/lub
- b. nałożenie innych środków administracyjnych, w tym dodatkowych wymogów ostrożnościowych, zgodnie z art. 105 dyrektywy 2013/36/UE;

10.5 Stosowanie innych środków nadzorczych

469. Aby usunąć określone niedociągnięcia zidentyfikowane podczas oceny elementów SREP, właściwe organy mogą rozważyć zastosowanie środków niezwiązanych bezpośrednio z ilościowymi wymogami w zakresie kapitału lub płynności. W niniejszej części przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, które mogą być stosowane na podstawie art. 104 i 105 dyrektywy 2013/36/UE.

Analiza modelu biznesowego

470. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom stwierdzonym w ramach analizy modelu biznesowego mogą wiązać się z koniecznością wymagania od instytucji dostosowania mechanizmów zarządzania i kontroli w celu ułatwienia wdrożenia modelu biznesowego i strategii lub ograniczenia niektórych obszarów działalności.

471. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji wzmocnienia jej mechanizmów zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka lub mechanizmów zarządzania, tak by dostosować je do pożądanego modelu biznesowego lub strategii, za pomocą takich działań jak:

- a. skorygowanie planu finansowego przyjętego w strategii, jeżeli nie uprawdopodobniają go wewnętrzne planowanie kapitałowe lub wiarygodne założenia.
- b. wymaganie zmian struktur organizacyjnych, wzmocnienia komórek ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka oraz rozwiązań wspierających wdrażanie modelu biznesowego lub strategii; i/lub
- c. wymaganie zmian i wzmocnienia systemów IT w celu wsparcia wdrażania modelu biznesowego lub strategii.

472. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit e) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji zmiany jej modelu biznesowego lub strategii, w przypadku gdy:

- a. nie mają one wsparcia w postaci odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, mechanizmów zarządzania lub zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka;

- b. nie mają wsparcia w postaci planów kapitałowych i operacyjnych, w tym dotyczących alokacji odpowiednich zasobów finansowych, ludzkich i technicznych (IT); lub
- c. strategia prowadzi do wzrostu ryzyka systemowego lub stanowi zagrożenie dla stabilności finansowej.

473. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z produktami pochodzącymi od nich/dystrybuowanymi przez nie, za pomocą środków obejmujących:
 - wymaganie zmian w związku z ryzykami nieodłącznie związanymi z wybranymi produktami; lub
 - wymaganie zmian mechanizmów zarządzania i kontroli rozwoju i utrzymywania produktów.
- b. wymagać od instytucji ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z jej systemami, na przykład poprzez:
 - wymaganie zmian systemów lub zwiększenia poziomu inwestycji lub przyspieszenia wdrożenia nowych systemów; i/lub
 - wymaganie zmian mechanizmów zarządzania i kontroli rozwijania i utrzymywania systemów.

Zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji;

474. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji mogą skupiać się na wymaganii od instytucji wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli lub ograniczania ryzyk nieodłącznie związanych z jej produktami, systemami i operacjami.

475. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji zmiany jej ogólnych zasad i organizacji zarządzania, między innymi poprzez wymaganie:
 - zmiany struktury organizacyjnej lub funkcjonalnej, w tym zasad podległości służbowej;
 - zmian polityki w zakresie ryzyka lub sposobu jej opracowywania i wdrażania w całej organizacji; i/lub
 - zwiększenia przejrzystości zasad zarządzania;

- b. wymagać od instytucji zmiany organizacji, struktury lub regulaminu pracy organu zarządzającego;
- c. wymagać od instytucji wzmocnienia jej ogólnych mechanizmów zarządzania ryzykiem, między innymi poprzez wymaganie:
 - o zmian (ograniczenia) apetytu na ryzyko lub mechanizmów zarządzania w zakresie apetytu na ryzyko, a także opracowania ogólnej strategii w zakresie ryzyka;
 - o usprawnień procedur i modeli ICAAP lub ILAAP, jeżeli są one uznawane za nieadekwatne do potrzeb;
 - o wzmocnienia zdolności w zakresie testów warunków skrajnych i ogólnego programu testów warunków skrajnych; oraz
 - o wzmocnienia planów awaryjnych;
- d. wymagać od instytucji wzmocnienia jej ogólnych mechanizmów zarządzania ryzykiem, między innymi poprzez wymaganie:
 - o niezależności komórki ds. audytu wewnętrznego i zapewnienia jej odpowiednich kadr; oraz
 - o udoskonalenia procesu sprawozdawczości wewnętrznej w celu zapewnienia odpowiedniości sprawozdawczości wobec organu zarządzającego;
- e. wymagać od instytucji wzmocnienia systemów informatycznych lub mechanizmów utrzymania ciągłości działania, na przykład wymagając:
 - o poprawy niezawodności systemów; oraz
 - o opracowania i testowania planów ciągłości działania.

476. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. zmiany polityki wynagrodzeń; lub
- b. ograniczenia wynagrodzenia zmiennego w formie odsetka dochodów netto.

Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta

477. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka kredytowego i kontrahenta oraz powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganiu od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.

478. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. bardziej aktywnego angażowania się organu zarządzającego instytucji lub jego komitetów w podejmowanie istotnych decyzji kredytowych;
- b. poprawy systemów pomiaru ryzyka kredytowego;
- c. poprawy mechanizmów kontroli stosowanych w odniesieniu do procesów kredytowych; oraz
- d. wzmocnienia zarządzania zabezpieczeniami, ich oceny i monitorowania.

479. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. stosowania określonej polityki w zakresie rezerw i – o ile dopuszczają to zasady i przepisy dotyczące rachunkowości – wymagać od instytucji zwiększenia stanu rezerw;
- b. stosowania dolnych (lub górnych) limitów wewnętrznych parametrów ryzyka lub wag ryzyka używanych do obliczania kwot ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do określonych produktów, sektorów lub rodzajów zobowiązanych;
- c. stosowania wyższych korekt wartości zabezpieczenia; i/ oraz
- d. posiadania dodatkowych funduszy własnych na pokrycie różnicy między wartością księgową rezerw a ostrożnościową wyceną aktywów (wynik przeglądu jakości aktywów), wskazując oczekiwane straty nieobjęte rezerwami księgowymi.

480. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) i f) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. ograniczenia znaczących ekspozycji lub innych źródeł ryzyka koncentracji kredytowej;
- b. zaostżenia kryteriów udzielania kredytów w odniesieniu do wszystkich lub niektórych kategorii produktów lub zobowiązanych; oraz
- c. zmniejszenia ekspozycji z tytułu niektórych instrumentów/zapewnienia ochrony w odniesieniu do tych instrumentów (np. kredytów hipotecznych, finansowania wywozu, nieruchomości komercyjnych, sekurytyzacji itp.), kategorii zobowiązanych, sektorów, krajów itp.

481. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit j) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji poprawy jakości i zwiększenia częstotliwości sprawozdawczości w zakresie ryzyka kredytowego wobec organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla.

Ryzyko rynkowe

482. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka rynkowego i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganiu od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.

483. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji usunięcia niedociągnięć zidentyfikowanych w zakresie zdolności instytucji do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego, między innymi poprzez:

- a. poprawę efektywności metod wewnętrznych instytucji lub jej zdolności w zakresie przeprowadzania testów z użyciem danych historycznych lub testów warunków skrajnych.
- b. poprawę jakości i częstotliwości sprawozdawczości w zakresie ryzyka rynkowego dla kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji; oraz
- c. wymaganie częstszych i bardziej wnikliwych audytów wewnętrznych działalności rynkowej.

484. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. ograniczyć inwestycje w niektóre produkty, jeżeli polityki i procedury instytucji nie gwarantują dostatecznego pokrycia i kontroli ryzyka z ich tytułu.
- b. wymagać od instytucji przedstawienia planu stopniowego ograniczenia jej ekspozycji na ryzyko z tytułu aktywów zagrożonych lub pozycji nie płynnych; oraz
- c. wymagać zbycia produktów finansowych, jeżeli procesy wyceny instytucji nie pozwalają na uzyskanie ostrożnych wycen, które byłyby zgodne ze standardami rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

485. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji obniżenia poziomu nieodłącznego ryzyka rynkowego (poprzez hedging lub sprzedaż aktywów) w przypadku stwierdzenia istotnych niedociągnięć systemów pomiaru stosowanych przez instytucję; oraz
- b. wymagać od instytucji zwiększenia ilości instrumentów pochodnych rozliczanych za pośrednictwem kontrahentów centralnych.

Ryzyko operacyjne

486. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka operacyjnego i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganiu od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.

487. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji bardziej aktywnego angażowania się jej organu zarządzającego lub jego komitetów w podejmowanie istotnych decyzji dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- b. wymagać od instytucji uwzględniania nieodłącznego ryzyka operacyjnego przy zatwierdzaniu nowych produktów; oraz
- c. wymagać od instytucji udoskonalenia systemów identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego.

488. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) i f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji ograniczenia zakresu outsourcingu; oraz
- b. wymagać od instytucji ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne (np. za pomocą ubezpieczenia, rozszerzenia zakresu kontroli itp.).

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego

489. Niezależnie od wymogu posiadania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) właściwe organy powinny rozważyć zastosowanie środków nadzorczych w następujących przypadkach:

- a. jeżeli ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego występuje i jest istotne (zob. tytuł 8);
- b. gdy wyniki SREP ujawniają jakąkolwiek wadę stosowanej przez instytucję oceny nieodłącznego poziomu IRRBB i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli; lub
- c. jeżeli ze sprawozdawczości instytucji wynika, że jej wartość ekonomiczna może spaść o więcej niż 20% funduszy własnych („szok standardowy”) w wyniku nagłej i nieoczekiwanej zmiany poziomu stóp procentowych w rozumieniu art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE.

490. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji podjęcia działań mających zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w zakresie

jej zdolności do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego, na przykład:

- a. zwiększenia jej zdolności w zakresie testów warunków skrajnych; oraz
- b. rozszerzenia zakresu sprawozdawczości dotyczącej zarządzania płynnością wobec organu zarządzającego instytucji.

491. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji zmiany limitów wewnętrznych w celu ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z działalnością, produktami i systemami.

492. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji dodatkowej lub częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji IRRBB instytucji.

493. Środek użyty/środki użyte w wyniku zastosowania szoku standardowego powinien/powinny zależeć od złożoności użytej metody obliczeń i odpowiedniości szoku standardowego oraz poziomu wartości ekonomicznej. Jeżeli spadek wartości ekonomicznej jest ustalany za pomocą stosunkowo nieskomplikowanej lub standardowej metody obliczeń, właściwe organy mogą w pierwszej kolejności zażądać dodatkowych – w tym wewnętrznych – informacji. Jeżeli jednak poziom spadku określono w wyniku zastosowania bardziej złożonego modelu, który jest lepiej znany właściwym organom, właściwe organy mogą dokonać oceny odpowiedniego środka/odpowiednich środków szybciej. W tym drugim przypadku wybór środka powinien uwzględniać wyniki oceny IRRBB przeprowadzonej zgodnie z tytułem 6 niniejszych wytycznych.

Ryzyko płynności

494. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. nałożyć wymogi dotyczące koncentracji posiadanych aktywów płynnych, w tym:
 - o wymogi dotyczące struktury profilu aktywów płynnych instytucji pod względem kontrahentów, walut itp.; oraz
 - o pułapy, limity lub ograniczenia koncentracji finansowania;
- b. nałożyć ograniczenia dotyczące umownego lub behawioralnego niedopasowania zapadalności między aktywami a zobowiązaniami;
 - o limitów niedopasowania zapadalności (w ramach poszczególnych przedziałów czasowych) między aktywami a zobowiązaniami;
 - o limitów minimalnych okresów przetrwania; oraz

limitów uzależnienia od niektórych źródeł finansowania krótkoterminowego, np. finansowania pozyskiwanego na rynkach pieniężnych.

495. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą nałożyć na instytucję wymóg dotyczący częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji płynności, w tym:

- a. częstotliwości sprawozdawczości w zakresie pokrycia wypływów netto i stabilnego finansowania netto; oraz
- b. częstotliwości i szczegółowości innych sprawozdań w zakresie płynności, np. „dodatkových mierníkův w ramach monitorowania”.

496. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji podjęcia działań w celu zaradzenia niedociągnięciom zidentyfikowanym w zakresie zdolności instytucji do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego, między innymi poprzez:

- a. wzmocnienie skuteczności jej testów warunków skrajnych w zakresie identyfikowania i kwantyfikacji istotnych źródeł ryzyka płynności, na jakie narażona jest instytucja;
- b. wzmocnienie jej zdolności do spieniężenia jej aktywów płynnych;
- c. wzmocnienie jej planu awaryjnego płynności i wskaźników wczesnego ostrzegania dotyczących płynności; oraz
- d. wzmocnienia sprawozdawczości w zakresie zarządzania płynnością wobec organu zarządzającego instytucji.

Ryzyko finansowania

497. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji podjęcia działań mających na celu zmianę jej profilu finansowania, w tym:

- a. ograniczenia jej uzależnienia od niektórych (potencjalnie niestabilnych) rynków finansowania, np. finansowania hurtowego;
- b. ograniczenia koncentracji w ramach jej profilu finansowania pod względem kontrahentów, nawarstwienia terminów zapadalności instrumentów długoterminowych, (niedopasowania) walut itp.; oraz
- c. zmniejszenia poziomu jej aktywów obciążonych, dokonując przy tym rozróżnienia na całkowitą kwotę obciążenia i zabezpieczenie nadwyżkowe (np. dla hipotecznych listów zastawnych, depozytów zabezpieczających itp.).

498. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji dodatkowej lub częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji finansowania instytucji, w tym:

- a. zwiększonej częstotliwości sprawozdawczości regulacyjnej istotnej z perspektywy monitorowania profilu finansowania (np. sprawozdawczości w zakresie wskaźnika stabilnego finansowania netto i „dodatkowych mierników w ramach monitorowania”.
- b. wzmocnienia sprawozdawczości wobec organu nadzoru w planu finansowania instytucji.

499. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji podjęcia działań w celu zaradzenia niedociągnięciom zidentyfikowanym w zakresie kontroli ryzyka finansowania prowadzonej przez instytucję, w tym:
 - o wzmocnienia sprawozdawczości w zakresie ryzyka finansowania wobec organu zarządzającego instytucji;
 - o ponownego sporządzenia lub wzmocnienia planu finansowania; oraz
 - o wprowadzenia limitów apetytu na ryzyko/tolerancji na ryzyko;
- b. wzmocnić zdolność instytucji w zakresie testów warunków skrajnych, między innymi poprzez wymaganie od instytucji zastosowania w testach dłuższych okresów.

10.6 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami wczesnej interwencji

500. Oprócz środków nadzorczych, o których mowa w niniejszym tytule, właściwe organy mogą stosować środki wczesnej interwencji określone w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE, które są przewidziane jako uzupełnienie zestawu środków nadzorczych, o których mowa w art. 104 i art. 105 dyrektywy 2013/36/UE.

501. Właściwe organy powinny stosować środki wczesnej interwencji bez uszczerbku dla środków nadzorczych, a ponadto stosując je, powinny wybierać najodpowiedniejszy środek/najodpowiedniejsze środki zapewniający/zapewniające możliwość reagowania w sposób proporcjonalny do zaistniałych okoliczności.

10.7 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami makroostrożnościowymi

502. W przypadku gdy instytucja podlega środkom makroostrożnościowym, właściwe organy powinny ocenić:

- a. czy w związku z tym, że do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych instytucja stosuje modele zatwierdzone przez organ nadzoru, dane zagrożenia/niedociągnięcia, którym ma przeciwdziałać środek makroostrożnościowy, nie zostaną objęte efektami działania tego środka z racji jego specyfiki (np. gdy dany środek makroostrożnościowy zwiększa wagę ryzyka niektórych klas ekspozycji, tak że środek objąłby wyłącznie instytucje stosujące standardowy model obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka kredytowego, a nie objąłby w związku z tym w sposób bezpośredni instytucji stosujących modele wewnętrznych ratingów); oraz
- b. czy środek makroostrożnościowy w sposób dostateczny rozwiązuje problem występujących ryzyk/zagrożeń/niedociągnięć instytucji.

503. Gdy z racji swojej specyfiki dany środek makroostrożnościowy nie obejmuje danej instytucji (jak opisano powyżej), właściwe organy mogą rozważyć rozszerzenie zakresu efektów zastosowania tego środka, tak by objął on bezpośrednio tę instytucję (np. poprzez zastosowanie odpowiednich wag ryzyka w odniesieniu do niektórych klas ekspozycji, którym dany środek makroostrożnościowy ma przeciwdziałać).

504. Gdy wynikiem oceny SREP będzie stwierdzenie, że dany środek makroostrożnościowy w niedostatecznym stopniu rozwiązuje problem poziomu ryzyka lub niedociągnięć występujących w instytucji (tj. instytucja jest narażona na/stwarza większe ryzyko niż to, jakiemu środek ma przeciwdziałać, bądź też zidentyfikowane niedociągnięcia są istotniejsze niż te, którym ma zaradzić środek), właściwe organy powinny rozważyć uzupełnienie środka makroostrożnościowego dodatkowymi środkami dostosowanymi do konkretnej instytucji.

Tytuł 11. Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

505. Niniejszy tytuł dotyczy stosowania wspólnych procedur i metod SREP określonych w niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup i ich podmiotów. Określono w nim również związki z procesem wspólnej oceny i podejmowania decyzji, który ma przebiegać zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE i przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 710/2014 dotyczącego warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji¹⁰.

11.1 Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

506. Stosując SREP i niniejsze wytyczne do grup transgranicznych, właściwe organy powinny ocenić rentowność całej grupy, a także jej poszczególnych podmiotów. Można to uczynić, dzieląc proces na dwa etapy: (1) właściwe organy dokonują wstępnej oceny podmiotów podlegających ich bezpośredniemu nadzorowi oraz (2) właściwe organy wspólnie omawiają i finalizują ocenę w ramach kolegiów organów nadzoru zgodnie z wymogami art. 113 i art. 116 dyrektywy 2013/36/UE.

507. Z zastrzeżeniem zakresu stosowania niniejszych wytycznych omówionego w tytule 1:

- a. organy sprawujące nadzór skonsolidowany powinny przeprowadzić wstępną ocenę jednostki dominującej i grupy instytucji na poziomie skonsolidowanym; oraz
- b. właściwe organy powinny przeprowadzić wstępną ocenę podmiotów podlegających ich nadzorowi (indywidualną lub na poziomie subskonsolidowanym – w stosownych przypadkach).

508. Jeśli niniejsze wytyczne są stosowane w odniesieniu do jednostek zależnych grupy transgranicznej, jak omówiono w powyższym punkcie, właściwe organy odpowiadające za jednostki zależne – dokonując swojej oceny wstępnej – powinny w pierwszej kolejności rozważyć instytucje indywidualnie, tj. ocenić dla danego podmiotu jego model biznesowy, strategię, zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, ryzyka dla kapitału i płynności, a także adekwatność kapitałową i płynności tak, jakby podmiot ten był niezależną instytucją. Ustalenia wstępnych ocen powinny również obejmować – w stosownych przypadkach – identyfikację głównych zagrożeń w kontekście transgranicznym lub grupy, które mogą być związane z poleganiem danej instytucji na jej jednostce dominującej/grupie pod względem finansowania, kapitału, wsparcia technologicznego itp. W

¹⁰Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r., Dz.U. L 188 z 27.6.2014, s. 19.

swojej wstępnej ocenie dotyczącej indywidualnego podmiotu właściwe organy powinny również uwzględnić mocne strony i czynniki ograniczające ryzyko charakteryzujące dany podmiot będący częścią grupy, które mogą wynikać z mechanizmów wsparcia technologicznego, finansowego itp. grupy.

509. Wyniki takiej wstępnej oceny elementów SREP, w tym pogląd dotyczący kluczowych czynników uzależniania od jednostki dominującej/grupy, powinny posłużyć jako dane źródłowe w procesie wspólnej oceny i decyzji określonym w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE, a zatem powinny być omawiane w ramach kolegiów organów nadzoru ustanowionych na podstawie art. 116 dyrektywy 2013/36/UE.
510. Po zakończeniu rozmów w ramach kolegiów organów nadzoru i uzyskaniu wyników procesu wspólnej oceny, właściwe organy powinny sfinalizować własne oceny SREP, dokonując stosownych korekt na podstawie wyników prac w kolegiach.
511. Jeżeli wstępna ocena właściwego organu ujawni konkretne niedociągnięcia związane z pozycjami wewnątrz grupy (np. koncentracje ekspozycji wobec jednostki dominującej, poleganie na finansowaniu wewnątrz grupy, obawy dotyczące realności strategii danego podmiotu itp.), wpływające negatywnie na ogólną rentowność podmiotu w ujęciu indywidualnym, właściwe organy powinny, w ramach kolegiów organów nadzoru, zastanowić się nad ewentualną zmianą końcowej oceny podmiotu w świetle całokształtu uwarunkowań grupy, w tym modelu biznesowego grupy na poziomie skonsolidowanym, jej strategii i istnienia oraz specyfiki mechanizmów wsparcia finansowego wewnątrz grupy.
512. Zakres dyskusji i koordynacji właściwych organów w ramach kolegiów organów nadzoru powinien obejmować:
- a. planowanie, między innymi częstotliwości, i harmonogram oceny różnych elementów SREP dla skonsolidowanej grupy i jej podmiotów w celu ułatwienia sporządzenia sprawozdań dotyczących ryzyka grupy i ryzyka płynności wymaganych na potrzeby wspólnych decyzji określonych w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.
 - b. szczegółowe informacje dotyczące wskaźników referencyjnych stosowanych do oceny elementów SREP;
 - c. metody indywidualnej oceny i punktacji podkategorii ryzyka w przypadku uznania tych podkategorii za istotne;
 - d. dane wymagane od instytucji na poziomie skonsolidowanym i podmiotu do celów przeprowadzenia oceny elementów SREP, w tym pochodzących z ICAAP i ILAAP;
 - e. wyniki oceny, w tym punktacje SREP przyznane poszczególnym elementom, a także ogólną ocenę SREP i ogólną punktację SREP na poziomie skonsolidowanym i podmiotu. Omawiając i oceniając poszczególne ryzyka dla kapitału i płynności,

właściwe organy powinny skupić się na ryzykach zidentyfikowanych jako istotne dla poszczególnych podmiotów; oraz

- f. planowanie środki nadzorcze i wczesnej interwencji, o ile są przewidywane.

513. Przygotowując podsumowanie ogólnej oceny SREP dla grupy transgranicznej i jej podmiotów, właściwe organy powinny określić jego strukturę w sposób ułatwiający wypełnienie formularzy sprawozdania SREP, sprawozdania w zakresie ryzyka grupy, oceny ryzyka płynności i ryzyka płynności grupy wymaganych na potrzeby wspólnej decyzji określonej art. 113 dyrektywy 2013/36/UE i przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 710/2014 dotyczącego warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji.

11.2 Ocena kapitału SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji

514. Ustalenie adekwatności kapitału i wymogów kapitałowych za pomocą procesu opisanego w tytule 7 dla grup transgranicznych wchodzi w zakres wspólnej decyzji właściwych organów, o której mowa w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.

515. Wykonywanie uprawnień nadzorczych i podejmowanie środków nadzorczych, w tym nakładanie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na podstawie art. 104 ust. 1 lit. a) na poziomie skonsolidowanym lub indywidualnym, zgodnie z tytułem 7, powinny być przedmiotem wspólnej decyzji właściwych organów, o której mowa art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.

516. W odniesieniu do instytucji będących jednostkami dominującymi lub zależnymi grupy transgranicznej, stosowanie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE w kontekście art. 103 tej dyrektywy powinno przebiegać w trybie wspólnej decyzji określonej w art. 113 dyrektywy.

517. W kontekście dyskusji dotyczących adekwatności poziomu funduszy własnych i ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, właściwe organy powinny rozważyć:

- a. ocenę istotności ryzyk i niedociągnięć zidentyfikowanych zarówno na poziomie skonsolidowanym, jak danego podmiotu (tj. które ryzyka są istotne dla całej grupy, a które są istotne wyłącznie dla tego podmiotu) oraz poziomu funduszy własnych niezbędnych na pokrycie tych ryzyk;
- b. w przypadku gdy zidentyfikowane niedociągnięcia są wspólne dla wszystkich podmiotów (np. te same niedociągnięcia w zakresie zarządzania występują we wszystkich podmiotach lub niedociągnięcia modeli występują w kilku podmiotach), koordynację oceny i reakcji nadzorczej, a w szczególności decyzji, czy środki powinny zostać nałożone na poziomie skonsolidowanym, bądź też

proporcjonalnie na poziomie podmiotu w odniesieniu do podmiotów, w których występują wspólne niedociągnięcia;

- c. wyniki ocen ICAAP i ocenę wiarygodności obliczeń ICAAP i ich wykorzystania jako danych źródłowych w ustalaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych;
- d. wyniki obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych używanych do ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych dla wszystkich podmiotów w grupie i na poziomie skonsolidowanym; oraz
- e. dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych, które mają zostać nałożone na podmioty na poziomie skonsolidowanym w celu zapewnienia spójności ostatecznych wymogów w zakresie funduszy własnych i to, czy zachodzi potrzeba transferu funduszy własnych z poziomu skonsolidowanego do poziomu podmiotu.

518. W celu ustalenia TSCR zgodnie z tytułem 7 właściwe organy powinny rozważyć ten sam poziom stosowania co w przypadku wymogów używanych w ramach wspólnej decyzji, o której mowa w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE. TSCR i ewentualnie inne środki kapitałowe powinny być określane na poziomie skonsolidowanym i indywidualnym w szczególności w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność w innych państwach członkowskich. Na poziomie subskonsolidowanym TSCR i inne środki kapitałowe powinny obejmować wyłącznie przedsiębiorstwo dominujące grupy subskonsolidowanej, tak by uniknąć podwójnego obliczania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych rozważanych przez właściwe organy dla jednostek zależnych w innych państwach członkowskich.

11.3 Ocena płynności SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji

519. W związku z art. 113 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny uznać „problemy” za znaczące lub „ustalenia” za istotne co najmniej wówczas, gdy:

- a. właściwe organy zaproponują szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności; lub
- b. właściwe organy zaproponują inne środki niż szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności, a punktacja ryzyka płynności lub ryzyka finansowania wynosi „3” lub „4”.

11.4 Stosowanie innych środków nadzorczych

520. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad grupami transgranicznymi i ich podmiotami powinny w miarę możliwości przedyskutować i koordynować stosowanie wszystkich środków nadzorczych i wczesnej interwencji w odniesieniu do grupy lub jej istotnych podmiotów, w celu zapewnienia konsekwentnego stosowania w zakresie zidentyfikowanych niedociągnięć

najbardziej odpowiednich środków, uwzględniając wymiar ogólnogrupowy, w tym opisane powyżej współzależności i mechanizmy wewnątrzgrupowe.

Tytuł 12. Postanowienia końcowe i wdrożenie

521. Następujące wytyczne zostają uchylone ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2016 r.

- a. *Wytyczne CEBS dotyczące stosowania procesu przeglądu nadzorczego w 2 filarze* (Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2) (GL03) z 25 stycznia 2006 r.;
- b. Część zatytułowana „Wytyczne dla organów nadzoru” *Wytycznych CEBS dotyczących aspektów zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającej z działalności zaliczanej do portfela niehandlowego w ramach procesu przeglądu nadzorczego* (Guidelines on Technical aspects of the management of interest-rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process) z dnia 3 października 2006 r.;
- c. *Wytyczne CEBS dotyczące zarządzania ryzykiem koncentracji w ramach procesu przeglądu nadzorczego* (Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process) (GL31) z dnia 2 września 2010 r.;
- d. *Wytyczne CEBS dotyczące wspólnej oceny elementów objętych procesem przeglądu i oceny nadzorczej i wspólnej decyzji dotyczących adekwatności kapitałowej grup transgranicznych* (Guidelines for the joint assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process and joint decision regarding the capital adequacy of cross-border groups) (GL39) z dnia 7 kwietnia 2010 r.; oraz
- e. *Wytyczne EUNB dotyczące środków zapewniających odpowiedni poziom kapitału na pokrycie ryzyka związanego z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej* (EBA/GL/2013/02) z dnia 20 grudnia 2013 r.;

522. Właściwe organy powinny wdrożyć niniejsze wytyczne poprzez ich włączenie do swoich procesów i procedur nadzoru do 1 stycznia 2016.

523. Niektóre postanowienia niniejszych wytycznych podlegają następującym zasadom przejściowym, przy czym właściwe organy mogą skrócić okres ich obowiązywania według własnego uznania:

- a. wdrożenie modelu dywersyfikacji ryzyka i kształtowania struktury funduszy własnych na pokrycie TSCR zgodnie z tytułem 7 nie jest wymagane do dnia 1 stycznia 2019 r.; oraz

- b. określenie struktury wymogów ilościowych związanych ze wskaźnikiem stabilnego finansowania netto, zgodnie z tytułami 9 i 10, nie jest wymagane do czasu określenia i wejścia w życie właściwych wymogów rozporządzenia (UE) 575/2013.

524. Stosując postanowienia niniejszych wytycznych, w szczególności tytułów 7, 10 i 11, właściwe organy powinny dopilnować, by ocena adekwatności kapitałowej SREP i ogólna ocena SREP, określenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych i nałożenie dodatkowych środków w zakresie kapitału nie skutkowało uszczerbkiem i naruszeniem przez instytucję dolnej granicy określonej w regulacjach Bazylea I, o której mowa w art. 500 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Załączniki

Załącznik 1. Ryzyko operacyjne, przykłady związku pomiędzy stratami a czynnikami ryzyka

Aby zobrazować możliwe przejawy ryzyka operacyjnego, niezbędne jest zrozumienie czynników prowadzących do danego zdarzenia ryzyka i powstania określonych skutków (oddziaływania). W poniższej tabeli przedstawiono kilka przykładów takich zdarzeń¹¹.

	Czynnik	Zdarzenie ryzyka	Rodzaje skutków (oddziaływań)
Ludzie	Podpalenie – działanie umyślne danej osoby	Pożar – zdarzenie	<ul style="list-style-type: none"> • Śmierć/uraz • Strata/koszt finansowy • Uszkodzenie mienia • Utrudnienia dla klientów
Proces	Błąd wprowadzony ręcznie	Nieścisłość rachunków	<ul style="list-style-type: none"> • Strata finansowa • Konieczność skorygowania rachunków
Systemy	Awaria oprogramowania komputerowego	Awaria/niedostępność bankomatów	<ul style="list-style-type: none"> • Skargi klientów • Konieczność wypłaty odszkodowania • Utrata reputacji • Interwencja regulatora
Zewnętrzne	Bardzo intensywne opady śniegu	Brak dostępu do budynków/konieczność wprowadzenia środków nadzwyczajnych	<ul style="list-style-type: none"> • Utrudnienia dla klientów • Strata finansowa • Koszty naprawy

¹¹ Pierwotna przyczyna prowadzi do zdarzenia ryzyka, w wyniku którego powstaje skutek / powstają skutki. Niektóre z nich można określić ilościowo.

Załącznik 2. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

1. Artykuły 73-74, 88, 91-96 i 98 dyrektywy 2013/36/UE
2. *Wytyczne EUNB dotyczące zarządzania wewnętrznego.*
3. *Wytyczne EUNB w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje (EBA/GL/2012/06).*
4. *Wytyczne CEBS dotyczące testów warunków skrajnych.*
5. *Wytyczne EUNB dotyczące polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń.*
6. *Regulacyjne standardy techniczne EUNB dotyczące oceny planów naprawy zgodnie z art. 6 ust. 8 dyrektywy 2014/59/UE.*
7. *Regulacyjne standardy techniczne EUNB dotyczące treści planów naprawy zgodnie z art. 5 ust. 10 dyrektywy 2014/59/UE.*
8. *Wytyczne EUNB dotyczące hipotetycznej stopy dyskontowej mającej zastosowanie do wynagrodzenia zmiennego (EBA/GL/2014/01)*
9. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 527/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających klasy instrumentów, które odpowiednio odzwierciedlają jakość kredytową instytucji kontynuującej działalność i są przeznaczone do wykorzystania do celów wynagrodzenia zmiennego (Dz.U. L 148 z 20.5.2014, s. 21).
10. Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, *Zasady efektywnej agregacji danych o ryzyku i sprawozdawczości w zakresie ryzyka (Principles for effective risk data aggregation and risk reporting)*, styczeń 2013 r.
11. Rada Stabilności Finansowej, *Zasady zapewniające skuteczność ram zarządzania apetytem na ryzyko (Principles for An Effective Risk Appetite Framework)* listopad 2013 r.
12. Rada Stabilności Finansowej, *Zasady dotyczące interakcji między organami nadzoru a instytucjami finansowymi w zakresie kultury ryzyka (Guidance on Supervisory Interaction with Financial Institutions on Risk Culture)*, 2014

Załącznik 3. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące ryzyk dla kapitału

Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta

1. Wymogi kapitałowe dotyczące ryzyka kredytowego – Zasady ogólne (art. 107-110 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
2. Obliczanie wysokości funduszy własnych w ramach filaru 1 – Metoda standardowa (art. 111-141 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
3. Metoda wewnętrzna używana do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych – Metoda wewnętrznych ratingów (art. 142-191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
4. Ograniczanie ryzyka kredytowego (art. 192-241 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
5. Sekurytyzacja (art. 242-270 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
6. Ryzyko kredytowe kontrahenta (art. 271-311 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
7. Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia (art. 378-380 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
8. Ekspozycje z tytułu przeniesionego ryzyka kredytowego (art. 404-410 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
9. System dużych ekspozycji (art. 395-401 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
10. *Wykonawcze standardy techniczne EUNB dotyczące sprawozdawczości nadzorczej (w zakresie ekspozycji wstrzymanych i zagrożonych)* (Implementing Technical Standards on Supervisory Reporting (Forbearance and non-performing exposures))

Ryzyko rynkowe

1. Ogólne wymogi dotyczące portfela handlowego (art. 102-106 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
2. Obliczanie wysokości funduszy własnych w ramach filaru 1 (art. 325-377 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
3. Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej (art. 381-386 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
4. Metoda wewnętrzna używana do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych zaliczanych do portfela handlowego (art. 77 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE)

5. Ryzyko niedoboru płynności (art. 83 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE)
6. Ryzyko bazowe (art. 83 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE)
7. Pozycja z tytułu gwarantowania pozycji (art. 83 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE)
8. Testy warunków skrajnych przeprowadzone przez instytucje przy użyciu modeli wewnętrznych (art. 98 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2013/36/UE)
9. Korekty wyceny kredytowej ujmowane w portfelu handlowym (art. 98 ust. 4 dyrektywy 2013/36/UE)

Ryzyko operacyjne

1. Ogólne wymogi dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym (art. 76-78 i 85 dyrektywy 2013/36/EU)
2. Ogólne zasady dotyczące stosowania różnych metod do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych (art. 312-314 rozporządzenia (UE) 575/2013)
3. Metoda wskaźnika bazowego (art. 315-316 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
4. Metoda standardowa (art. 317-320 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
5. Zaawansowane metody pomiaru (art. 321-324 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
6. Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, *Zasady prawidłowego zarządzania ryzykiem operacyjnym* (Principles for effective risk data aggregation and risk reporting), czerwiec 2011 r.

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego

1. Ogólne wymogi dotyczące ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego (art. 84 dyrektywy 2013/36/EU)
2. Wpływ zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną (art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE)

Załącznik 4. Wybrane dokumenty źródłowe i wymogi regulacyjne dotyczące ryzyk płynności i finansowania

1. Płynność (art. 411-428 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
2. Stopniowe wprowadzanie wymogów w zakresie płynności (art. 460-461 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
3. Rozporządzenie delegowane Komisji wydane na podstawie art. 460 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
4. Sprawozdania i przegląd – Wymogi w zakresie płynności (art. 509 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)
5. SREP – Ryzyko płynności (art. 86 dyrektywy 2013/36/UE)
6. *Wytyczne CEBS dotyczące buforów płynności i okresów przetrwania* (Guidelines on Liquidity Buffers and Survival periods), grudzień 2009 r.
7. *Wytyczne EUNB w sprawie depozytów detalicznych podlegających innym odpływom dla celów sprawozdawczości w zakresie płynności* (EBA/GL/2013/01)
8. Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, *Narzędzia monitorowania zarządzania płynnością śróddzienną* (Monitoring tools for intraday liquidity management), kwiecień 2013 r.